

Kingdom of the Netherlands

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
MOLDOVA

Auditul conformității achizițiilor publice: cum se implementează recomandările Curții de Conturi?

(Raport de monitorizare)

2022

Acest raport a fost realizat în proiectul „Consolidarea statului democratic de drept: contribuția societății civile” implementat de Transparency International - Moldova și susținut financiar de Ambasada Regatului Țărilor de Jos. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția finanțatorilor.

Auditul conformității achizițiilor publice: cum se implementează recomandările Curții de Conturi?

Cuprins

	Pag.
<i>Acronime</i>	3
<i>Introducere</i>	4
Sumar executiv	5
1 Scopul și aspectele metodologice ale cercetării	9
2 Nereguli constatate de CCRM în urma auditurilor conformității achizițiilor publice	10
3 Implementarea recomandărilor CCRM: măsurile întreprinse de entitățile auditate versus aprecierile Curții	14
3.1 Măsurile întreprinse de entitățile auditate pentru a implementa recomandările CCRM	14
3.1 Evaluarea nivelului de implementare a recomandărilor de către CCRM	16
3.3 Prezența pe paginile web ale entităților auditate a informațiilor despre rezultatele auditurilor CCRM și măsurile întreprinse întru implementarea recomandărilor	19
4 Cancelaria de Stat: luarea de atitudine față de implementarea HCC în entitățile din domeniul de competență	20
5 Curtea de Conturi: comunicarea/conlucrarea cu autoritățile publice, Cancelaria de Stat și Parlamentul	21
6 Organele de drept: reacția la documentele Curții de Conturi expediate pentru examinare și sesizare	23
7 Consiliul de cooperare între CCRM și organele de drept: informații sumare, așteptări nerealizate	25
Concluzii și recomandări	27
<i>Anexe</i>	29

Acronime

AAC	Autoritatea Aeronautică Civilă
AAP	Agenția Achiziții Publice
AN	Agenția Navală
ANI	Autoritatea Națională de Integritate
APCSP	Agenția pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței
AST	Agenția pentru Supraveghere Tehnică
AVM	Achizițiile de valoare mică
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
CS	Cancelaria de Stat
CNA	Centrul Național Anticorupție
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină
CNPDCP	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal
GL	Grupul de lucru pentru achiziții publice
ISM	Institutul de Standardizare din Moldova
MA	Ministerul Apărării
MAEIE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
MC	Ministerul Culturii
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
MF	Ministerul Finanțelor
ME	Ministerul Economiei
MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii
MOLDAC	Centrul Național de Acreditare MOLDAC
MS	Ministerul Sănătății
PG	Procuratura Generală
TI-Moldova	Transparency International - Moldova

Introducere

Prezentul studiu este o continuare a procesului de monitorizare a hotărârilor Curții de Conturi, realizat de Transparency Internațional – Moldova pe parcursul a mai multor ani. Având în vedere riscurile înalte de fraudă și corupție în domeniul achizițiilor publice, actuala monitorizare s-a focusat asupra implementării recomandărilor Curții emise în urma auditurilor conformității achizițiilor publice efectuate într-o serie de ministere în anii 2020-2021.

Ce măsuri au întreprins entitățile auditate pentru a realiza recomandările Curții de Conturi; care din ele au reușit și care au rămas restanțiere în acest proces; cum autoritățile asigură accesul la asemenea informații; cum conlucrează Curtea de Conturi cu Cancelaria de Stat, Parlamentul și organele de drept; ce probleme rămân la ordinea de zi și cum ar putea fi ele depășite? – la acestea și alte întrebări se oferă răspuns în cercetare.

Sumar executiv

Auditul conformității achizițiilor publice: cum se implementează recomandările Curții de Conturi?

Scopul prezentului studiu este analiza realizării recomandărilor Curții de Conturi emise în urma auditurilor conformității achizițiilor publice din anii 2020-2021, identificarea problemelor care sunt la ordinea de zi și formularea propunerilor de remediere a situației. Studiul a fost realizat în proiectul „*Consolidarea statului democratic de drept: contribuția societății civile*” susținut financiar de Ambasada Regatului Țărilor de Jos.

Aspecte metodologice. În studiu a fost monitorizată implementarea recomandărilor din 6 hotărâri ale Curții de Conturi (CCRM) privind conformitatea achizițiilor publice – cca 60% din totalul recomandărilor emise de Curte la subiectul în cauză în 2020-2021. În acest scop au fost expediate solicitări de informații la adresa entităților auditate, CNA, PG, ANI, CCRM și Cancelariei de Stat (CS), au fost analizate datele de pe pagina web a CCRM, precum și examinat conținutul paginilor web ale entităților auditate. De asemenea, a fost organizată o ședință cu reprezentanții CCRM, care au oferit o serie de informații despre realizarea recomandărilor Curții. Pentru fiecare HCC monitorizată a fost întocmit un *tabel de sinteză* care include constatările succinte ale misiunii de audit, recomandările adresate entităților auditate, măsurile întreprinse de entități, comentariile Curții privind implementarea recomandărilor. Perioada de colectare a datelor iunie – septembrie 2022.

Rezultatele monitorizării

- **Nereguli constatate de CCRM și recomandări emise.** CCRM a efectuat în aa. 2020-2021 o serie de audituri de conformitate a achizițiilor publice în ministere și entitățile din subordine, atrăgând atenția la cadrul normativ imperfect, în special cel aferent achizițiilor de valoare mică, funcționalitatea redusă a SIA MTender, precum și abaterile sistemice admise de entități la toate etapele achizițiilor (în speță, planificarea defectuoasă a achizițiilor; neactualizarea planurilor anuale de achiziții și nepublicarea acestora; neactualizarea actelor interne privind activitatea grupurilor de lucru pentru achiziții; elaborarea restrictivă a documentației de atribuire; neasigurarea monitorizării contractelor de achiziție; încheierea acordurilor adiționale, cu majorarea volumului achizițiilor; achitarea neregulamentară a plăților în avans; nesolicitarea garanției de bună execuție de la agenții economici câștigători; divizarea contractelor de achiziții publice). Pentru remedierea neregulilor CCRM a emis cca 260 de recomandări ce țin de îmbunătățirea cadrului normativ; perfecționarea SIA MTender; fortificarea capacităților de planificare, realizare și monitorizare a procesului de achiziții în entitățile auditate.

- **Măsuri întreprinse pentru implementarea recomandărilor CCRM.** Pentru a afla ce acțiuni au întreprins entitățile auditate, TI-Moldova a expediat 13 solicitări de informații la adresa MS, MEI, MF, MEC, MC, MAEIE, MA, MIDR, AAP, CNAM¹, Spitalul Republican, Institutul Mamei și Copilului, Institutul Oncologic, circa 1/3 din solicitări rămânând fără răspuns (MAEIE, MC, MS, Institutul Mamei și Copilului). Unele răspunsuri au fost superficiale, fără careva documente confirmative (MEC). Informații consistente au oferit MDRI, MF, ME și CNAM.

Analiza datelor de pe pagina web a CCRM, rubrica *Audit/Rapoarte de audit*², arată că deși termenul de implementare a recomandărilor din HCC monitorizate a expirat, la cca 1/2 din ele nu sunt inserate careva date despre măsurile întreprinse de entități (eventual, informațiile n-au fost expediate la adresa Curții). Printre entitățile care n-au prezentat informații la mai multe recomandări sunt MC, MEC, MAEIE, reorganizarea în 2021 a MECC ar putea fi o cauză a tergiversării răspunsurilor. Unele acțiuni raportate de către entități sunt promisiuni de a realiza recomandările, de ex., *”Întru implementarea recomandării va fi asigurată documentarea conformă și corectă a*

¹ MS – Ministerul Sănătății, MEI – Ministerul Economiei și Infrastructurii, MF – Ministerul Finanțelor, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MC – Ministerul Culturii, MAEIE – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, MA – Ministerul Apărării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, AAP – Agenția Achiziții Publice, CNAM – Casa Națională de Asigurări în Medicină.

² Datele au fost analizate potrivit situației la 30.08.2022.

necesităților pentru fiecare categorie de bunuri, lucrări și servicii” sau “Se va asigura identificarea și desemnarea responsabililor de monitorizarea termenelor de livrare a bunurilor și serviciilor, precum și de calcularea penalităților”. Entitățile au informat neuniform CCRM despre implementarea unora și acelorași recomandări: unele au prezentat doar un plan/o listă de acțiuni întreprinse, altele au oferit și copii de pe documente justificative (ordine, proceduri interne, regulamente). Este de remarcat că unele informații despre implementarea recomandărilor de către entitățile auditate nu sunt plasate pe pagina web a CCRM, chiar dacă răspunsurile lor oferite TI-Moldova atestă că informațiile au fost expediate Curții.³

• **Nivelul de implementare a recomandărilor apreciat de CCRM.** Deși termenele de implementare a recomandărilor din HCC monitorizate au expirat, *nivelul de implementare a acestora este destul de jos*: au fost implementate doar circa 1/3 din recomandări, peste jumătate (56%) – n-au fost implementate și celelalte (7%) – implementate parțial.⁴ În profilul hotărârilor monitorizate, cea mai bună situație se atestă la implementarea recomandărilor din HCC 57/2020 referitoare la rezultatele auditurilor conformității achizițiilor publice la MSMPS, toate fiind considerate de CCRM drept implementate. Cea mai proastă situație este la implementarea recomandărilor din HCC 54/2021 și HCC 17/2021 privind conformitatea achizițiilor publice în MECC și MEI (respectiv 89% și 79% din recomandări au fost considerate neimplementate), reorganizarea acestor ministere în 2021 ar putea fi o cauză a tergiversării acestui proces.

• **Prezența informațiilor despre rezultatele auditurilor CCRM pe paginile web ale entităților auditate.**⁵ Analiza conținutului paginilor web ale ministerelor auditate și ale entităților din subordine atestă că, *în majoritatea cazurilor, pe ele nu sunt plasate careva informații despre rezultatele auditurilor și măsurile întreprinse pentru realizarea recomandărilor Curții* (MEC, MC, MA, ME, MIDR, MAEIE). Pe pagina web a MS sunt plasate HCC 57/2020, raportul respectiv al Curții și scrisoarea MS despre realizarea recomandărilor Curții (fără careva documente confirmative la care se face referință în scrisoare). Pagina web a MF, la subrubrica *Controalele efectuate în cadrul MF* cuprinde o listă a rapoartelor de audit ale CCRM din aa. 2018-2021, cu redirecționare la pagina web a CCRM, unde poate fi vizualizată o parte din informațiile prezentate de minister în confirmarea implementării ZCC în care e vizat.

• **Comunicarea/conlucrarea CCRM cu autoritățile publice, Cancelaria de Stat și Parlamentul.** CCRM a întreprins o serie de măsuri pentru a îmbunătăți comunicarea cu autoritățile publice, inclusiv a lansat un nou instrument de gestionare a procesului de implementare a recomandărilor (SIA „Audit CCRM”). *Există o dinamică pozitivă în comunicarea și conlucrarea cu Cancelaria de Stat, circa 15% din măsurile prevăzute în Planul de acțiuni al Guvernului pentru a. 2022 fiind introduse la propunerea Curții.* Reprezentanții CCRM pledează pentru o îmbunătățire a comunicării dintre CCRM, CS și entitățile auditate, ceea ce ar fluidiza fluxul de informații și impulsiona implementarea recomandărilor Curții.

Comunicarea și conlucrarea cu Parlamentul a devenit mai activă odată cu crearea Comisiei de control al finanțelor publice (CCFP). Conținutul rapoartelor Comisiei plasate pe pagina web a Parlamentului⁶ repetă, în fond, constatările Curții de Conturi în urma misiunilor de audit, partea decizională limitându-se, de regulă, doar la luarea de atitudine față de constatările Curții și recomandarea adresată Curții de a monitoriza și evalua nivelul de executare al hotărârilor sale. O atare abordare pare destul de formală, întrucât CCRM oricum urmează să monitorizeze implementarea recomandărilor în baza Legii 260/2017, desfășurând acest proces în baza unui regulament intern. CCFP ar putea conferi plusvaloare procesului de examinare a rapoartelor Curții, inclusiv

³ Spre ex., MF a informat TI-Moldova despre mersul implementării HCC 34/2021 și HCC 17/2021, oferind copiile scrisorilor expediate anterior CCRM.

⁴ Informații oferite de CCRM la solicitarea TI-Moldova, potrivit situației la 23.08.22.

⁵ Verificările au fost efectuate, în funcție de minister, în perioada 28.07.22 – 30.08.22.

⁶ <https://www.parlament.md/StructuraParlamentului/SecretariateleComisiilorpermanente/tabid/84/CommissionId/48/language/ro-RO/Default.aspx>

venind cu măsuri de responsabilizare a conducătorilor entităților publice care nu implementează recomandările Curții și susținând modificările în cadrul legal. Având în vedere specificul activității CCFP, ar fi de dorit ca în componența ei să fie delegate, cu precădere, persoane cu studii economice și juridice. *Desemnarea în calitate de membru al Comisiei pe Ilan Șor, deputatul fugar condamnat de prima instanță la șapte ani și șase luni de închisoare pentru escrocherie și spălare de bani, este mai mult decât o sfidare a bunului simț.*

Chiar dacă o parte importantă din HCC au fost discutate la ședințele CCFP în 2021-2022, *n-au fost audiate în ședință plenară a Parlamentului raportul anual de activitate al CCRM și raportul asupra administrării și întrebuirii resurselor financiare publice și patrimoniului public.*

• **Reacția organelor de drept la documentele CCRM expediate pentru examinare și sesizare.** În perioada a. 2020 - sem. I al a. 2022, PG, CNA, ANI au recepționat de la CCRM cca 40 de rapoarte de audit pentru examinare și autosesizare. În baza acestor materiale PG a pornit 21 cauze penale, CNA – 1, iar ANI a inițiat un control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese. Cauzele penale se refereau la infracțiuni precum *abuzul de putere sau abuzul de serviciu, delapidarea averii străine, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, spălarea banilor* ș.a. și vizau persoane publice din cadrul autorităților publice, întreprinderilor de stat și municipale. În instanța de judecată a fost expediată, în 2021, *o singură cauză penală.*

Deși Consiliul interdepartamental de cooperare între CCRM și organele de drept a fost creat încă în 2014, despre activitatea lui se cunoaște puțin, informațiile de pe pagina web a CCRM fiind sumare. În aa. 2019 - prezent a avut loc o singură ședință a Consiliului, chiar dacă Curtea a efectuat multiple audituri rezultatele cărora au trezit în societate multiple suspiciuni și întrebări vis-a-vis de eventuala fraudare a banilor și patrimoniului public. Acum un an, fiind somate să aprecieze eficiența activității Consiliului, autoritățile anticorupție/experti au remarcat ca acest organ este util, dar puțin eficient, capacitățile lui nefiind utilizate la justa valoare. Și anterior problematică funcționării Consiliului a fost remarcată de experți, în calitate de soluții de eficientizare a activității fiind invocată responsabilizarea membrilor Consiliului, inclusiv prin verificarea eficienței activității lor și prin schimbare periodică.

Recomandări

Pornind de la constatările prezentului studiu, este oportună realizarea următoarelor măsuri:

- Îmbunătățirea procesului de comunicare dintre CCRM, Cancelaria de Stat și entitățile auditate;
- Antrenarea mai activă a Cancelariei de Stat în observarea implementării recomandărilor CCRM, în speță: prevenirea unor răspunsuri formale/superficiale ale entităților auditate la adresa Curții; insistarea asupra prezentării documentelor justificative concludente; promovarea bunelor practici de implementare a recomandărilor CCRM între entitățile din domeniul de competență;
- Diseminarea de către ministere a bunelor practici/experiențe de elaborare și aplicare a regulilor/procedurilor interne ce țin de achizițiile publice în entitățile publice din subordine;
- Analiză situației privind implementarea recomandărilor CCRM ce țin de achizițiile publice la ședința Comisiei parlamentare control al finanțelor publice pentru a lua atitudine de problemele neremediate de mult timp și responsabiliza factorii de decizie din entitățile auditate;
- Transparentizarea în continuare a procesului de implementare a HCC, inclusiv dezvoltarea modulului *Statistica misiunilor de audit/implementarea recomandărilor înaintate autorităților* de pe pagina web a CCRM, asigurarea accesului societății civile și mass-mediei la SIA ”Audit CCRM”;
- Plasarea pe paginile web ale ministerelor a informațiilor despre rezultatele auditurilor CCRM, măsurile întreprinse în vederea implementării recomandărilor acesteia, cu eventuala redirectionare la pagina web a Curții;

- Creșterea aportului Comisiei de control al finanțelor publice în procesul de examinare a rapoartelor CCRM, inclusiv în responsabilizarea factorilor de decizie ale entităților auditate, susținerea inițiativelor legale;
- Audierea, în ședință plenară a Parlamentului, a raportului anual de activitate al CCRM, precum și raportului asupra administrării și întrebuintării resurselor financiare publice și patrimoniului public;
- Actualizarea Regulamentului Curții de Conturi privind procedurile aplicate în cazul identificării/determinării de către auditori a riscului de fraudă/corupție pentru a-l conforma cadrului legal în vigoare;
- Revizuirea conceptului de activitate al Consiliului de cooperare a CCRM cu organele de drept în vederea comunicării mai bune între membri și a unei contribuții eficiente la identificarea, sesizarea și sancționarea fraudelor și corupției;
- Transparentizarea informațiilor despre activitatea Consiliului de cooperare a CCRM cu organele de drept (plasarea pe pagina web a CCRM a regulamentului de funcționare și a componenței acestuia; includerea în raportul anual de activitate al CCRM a informațiilor despre funcționarea lui).

Auditul conformității achizițiilor publice: cum se implementează recomandările Curții de Conturi?

1. Scopul și aspectele metodologice ale cercetării

Scopul prezentului studiu este evaluarea situației privind implementarea recomandărilor Curții de Conturi referitoare la auditurile conformității achizițiilor publice în anii 2020-2021, identificarea problemelor care rămân la ordinea de zi și formularea propunerilor în vederea remedierii situației.

Subiectul monitorizării

În cadrul studiului a fost monitorizată implementarea a 162 de recomandări din șase hotărâri ale CCRM privind conformitatea achizițiilor publice, – cca 60% din totalul recomandărilor emise de Curte la adresa entităților auditate la acest subiect în aa. 2020-2021⁷:

- HCC nr. 57 din 30.11.2020 privind Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și la unele entități din subordine, precum și la alte părți implicate⁸;
- HCC nr. 73 din 22.12.2020 privind Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și la unele entități din subordine⁹;
- HCC nr. 17 din 29.04.2021 cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii în anii 2019-2020¹⁰;
- HCC nr. 34 din 05.07.2021 cu privire la Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Apărării în anii 2019-2020¹¹;
- HCC nr. 38 din 19.07.2021 cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene în anii 2019 - 2020¹²;
- HCC nr. 54 din 28.09.2021 privind Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în anul 2020¹³.

Aspecte metodologice

Pentru a urmări mersul implementării recomandărilor CCRM, TI-Moldova a expediat 18 solicitări de informații la adresa entităților auditate, CNA, PG, ANI, Curții de Conturi și Cancelarei de Stat, în particular, fiind solicitate următoarele informații:

- *de la entitățile auditate/implementatoare* – despre măsurile întreprinse în vederea implementării recomandărilor din HCC în care au fost vizate;
- *de la CNA și PG* – despre rapoartele CCRM recepționate pentru examinare și autosesizare, numărul cauzelor penale inițiate pe marginea situațiilor specificate de Curte, participarea reprezentanților acestor entități la ședințele Consiliului de cooperare între CCRM și organele de drept;

⁷ În 2020-2021 CCRM a efectuat audituri ale conformității achizițiilor publice în 9 ministere (MSMPS; MECC; MEI; MA; MAEIE; MAIA; MF, MJ; MAI) și a emis 259 de recomandări, inclusiv 36 la HCC nr.54 din 28.09.21. Recomandările adresate MJ, MAI, MAIA, MF n-au fost monitorizate, întrucât, la definitivarea prezentului raport, termenul de executare al acestora încă n-a expirat.

⁸ https://ccrm.md/ro/decision_details/1061/hotararea-nr-57-din-30-noiembrie-2020-privind-raportul-auditului

⁹ https://ccrm.md/ro/decision_details/1085/hotararea-nr-73-din-22-decembrie-2020-privind-raportul-auditului

¹⁰ https://ccrm.md/ro/decision_details/1099/hotararea-nr17-din-29-aprilie-2021-cu-privire-la-raportul

¹¹ https://ccrm.md/ro/decision_details/1113/hotararea-nr-34-din-05-iulie-2021-cu-privire-la

¹² https://ccrm.md/ro/decision_details/1118/hotararea-nr38-din-19-iulie-2021-cu-privire-la-raportul

¹³ https://ccrm.md/ro/decision_details/1132/hotararea-nr-54-din-28-septembrie-2021-privind-raportul-auditului

- *de la ANI* – informații despre controalele inițiate pe marginea materialelor expediate de Curte și participarea la ședințele Consiliului;
- *de la Cancelaria de Stat* – informații despre supravegherea implementării HCC în entitățile din domeniul de competență, interacțiunea cu Curtea de Conturi și Comisia Parlamentară de Control al Finanțelor Publice la acest subiect;
- *de la Curtea de Conturi* – informații despre activitatea Consiliului de cooperare cu organele de drept, sancțiunile aplicate pentru neimplementarea HCC.

De asemenea, la rugămintea TI-Moldova a fost organizată o ședință cu reprezentanții CCRM, la care au fost oferite o serie de informații referitoare la procesul de implementare a recomandărilor Curții.¹⁴

Totodată, în cadrul monitorizării au fost analizate datele de pe pagina web a CCRM, *rubrica Audit/Rapoarte de audit*, în profilul hotărârilor enunțate, precum și examinat conținutul paginilor web ale entităților auditate. Datele de pe pagina web a CCRM au fost confruntate cu informațiile oferite de entități la solicitarea TI-Moldova.

Pentru fiecare din HCC sus-menționate a fost întocmit un *template/tabel de sinteză* care cuprinde: constatările succinte ale misiunii de audit, recomandările adresate entităților auditate/implementatoare, măsurile întreprinse de entități întru implementarea recomandărilor Curții (potrivit datelor de pe pagina web a CCRM), conținutul succint al răspunsurilor oferite de entități la adresa TI-Moldova, comentariile CCRM referitor la implementarea recomandărilor (*Anexele 1-6*). Perioada de colectare a datelor iunie – septembrie 2022.

2. Nereguli constatate de CCRM în urma auditurilor conformității achizițiilor publice

Curtea de Conturi a realizat, pe parcursul activității sale, o serie de audituri specializate și misiuni follow-up la subiectul achizițiilor publice, menționând cu regularitate despre multiplele abateri/deficiențe în acest domeniu care conduc la gestionarea ineficientă și irosirea banilor publici. Curtea atenționa despre existența problemelor la toate etapele achizițiilor, invocând exemple de la planificarea defectuoasă, ineficientă și netransparentă a achizițiilor publice, până la monitorizarea lacunară a contractelor de achiziții și neexecutarea conformă a acestora.

Principalele riscuri și provocări în domeniul achizițiilor publice din Republica Moldova au fost în vizorul studiilor organizațiilor internaționale¹⁵ și al cercetărilor/monitorizărilor efectuate de societatea civilă.¹⁶

Ținând cont de actualitatea subiectului, CCRM a efectuat în aa. 2020-2021 o serie de misiuni de audit frontale privind conformitatea achizițiilor publice în 9 ministere și entități din subordine, constatând că o mare parte din abaterile și neregulile relevate anterior în activitatea acestora persistă. Astfel, în *Sinteza analitică a rezultatelor de audit aferente domeniului achiziții publice în perioada 2019-2020*¹⁷, Curtea a atras atenția asupra cadrului normativ imperfect, în special celui aferent achizițiilor de valoare mică, remarcând că acesta este ambiguu și

¹⁴ https://www.ccrm.md/ro/monitorizarea-implementarii-recomandarilor-de-audit-discutata-cu-societatea-civila-80_92482.html.

¹⁵ World Bank, *Moldova: MAPS Assessment of the Public Procurement System*, 2021

<https://www.mapsinitiative.org/assessments/MAPS-Moldova-assessment.pdf>, PNUD Moldova, *Raport de evaluare a riscurilor de corupție în sistemul achizițiilor publice în Republica Moldova*, 2016 <https://www.undp.org/ro/moldova/publications/raport-de-evaluare-riscurilor-de-corup%C8%9Bie-%C3%AEn-sistemul-achizi%C8%9Bilor-publice-%C3%AEn-republica-moldova>

¹⁶ IDIS Viitorul, *Indicele de percepție a sistemului de achiziții publice din Republica Moldova (ediția III)*, 2022,

<http://viitorul.org/files/library/Indicele%20de%20Percepție%20a%20SAP%20RM.pdf>, IDIS Viitorul, *Raport de monitorizare: Planul sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul achizițiilor publice pentru anii 2018-2020*,

http://viitorul.org/files/library/Raport%20de%20monitorizare%20Plan%20Anticorupție_Cor.pdf; AGER, *Rapoarte de monitorizare a achizițiilor publice, 2016 – 2022* <https://ager.md/category/monitorizare/>; TI-Moldova: *Notă de sinteză: mentoratul procesului de monitorizare a achizițiilor publice, 2018*, http://www.transparency.md/wp-content/uploads/2018/12/TI-Moldova-2018_Raport_Mentorat_Achizitii_rom.pdf.

¹⁷ Curtea de Conturi a Republicii Moldova, *Sinteza analitică a rezultatelor de audit aferente domeniului achiziții publice în perioada 2019-2020*, <file:///D:/User/Downloads/Sinteza%20achizitii%20publice.pdf>.

incomplet, facilitează utilizarea netransparentă și ineficientă a banilor publici, nu permite monitorizarea achizițiilor per ansamblu. De asemenea, Curtea s-a referit și la faptul că sistemul de achiziții electronice MTender (SIA MTender) nu este pe deplin funcțional, nu încorporează toate procedurile prevăzute în Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice, versiunea actuală nu permite sistematizarea și generalizarea datelor pentru monitorizarea și analiza achizițiilor.

În ceea ce privește abaterile admise de entitățile auditate, la general, Curtea a atras atenția la:

- planificarea defectuoasă a achizițiilor, tergiversarea procedurilor, ceea ce a condus la nevalorificarea alocațiilor;
- neactualizarea planurilor anuale de achiziții, ținând cont de alocațiile precizate, nepublicarea planurilor de achiziții pe pagina web a entităților publice;
- neactualizarea actelor interne privind activitatea grupurilor de lucru pentru achiziții publice, nefiind stabilite și divizate clar sarcinile, atribuțiile și responsabilitățile membrilor;
- elaborarea restrictivă ("cu dedicație") a documentației de atribuire, inclusiv a specificațiilor tehnice, ceea ce a condus la limitarea concurenței și utilizarea neeficientă a mijloacelor;
- întocmirea documentației de atribuire și a contractelor de achiziție a lucrărilor în lipsa unor proiecte și devize generale de cheltuieli, expertizate în mod regulamentar;
- neasigurarea monitorizării contractelor de achiziție;
- încheierea acordurilor adiționale, prin care a fost majorat volumul achizițiilor;
- achitarea neregulamentară a plăților în avans pentru lucrări pe un termen nedeterminat;
- nesolicitarea de la operatorii economici câștigători a garanției de bună execuție;
- achiziționarea unor bunuri la prețuri exagerate față de prețul inițial de achiziție;
- admiterea divizării contractelor prin achiziții publice, în special, de valoare mică.

Principalele constatări ale CCRM în profilul HCC monitorizate sunt expuse după cum urmează.

HCC	Constatări succinte ale CCRM
HCC nr. 57 din 30.11. 2020 privind Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și la unele entități din subordine, precum și la alte părți implicate	<p>Acțiunile de audit s-au axat prioritar pe cheltuielile destinate domeniului sănătății, prin verificarea a 189 contracte de achiziții, în sumă de 456 mil. lei. În urma auditului au fost identificate neconformități de cca 39 mil. lei la etapele de planificare, atribuire, executare și monitorizare a contractelor de achiziții publice:</p> <p><i>La etapa de planificare – evaluarea neconformă a necesităților, în lipsa calculelor și informațiilor reale (12, 2 mil. lei), ceea ce a cauzat: achiziționarea bunurilor neincluse în planul de achiziții; divizarea achizițiilor publice prin contractarea și executarea contractelor de valoare mică cu același obiect, precum și, în unele cazuri, cu aceiași operatori economici; nerespectarea criteriilor de transparență la etapa planificării achizițiilor publice.</i></p> <p><i>La etapa de selectare și atribuire a contractelor de achiziție (6, 6 mil. lei): atribuirea contractului și desemnarea câștigătorului în condițiile în care oferta conținea deficiențe și abateri; încheierea contractelor cu OE care la etapa de evaluare a ofertei a prezentat acte justificative eronate; neelaborarea proiectelor tehnice pentru investiții capitale, cu încheierea acordurilor adiționale în lipsa argumentărilor; atribuirea și încheierea contractelor în condițiile în care oferta n-a corespuns cerințelor privind termenele de livrare.</i></p> <p><i>La etapa de executare/monitorizare a contractelor (20, 3 mil. lei): achiziționarea bunurilor și serviciilor neincluse în planul de achiziții; necalcularea penalităților, la livrarea cu întârziere a bunurilor; acceptarea medicamentelor cu termenul de valabilitate mai mic decât cel stabilit în contract; neutilizarea conform destinației a utilajului medical achiziționat de IMSP.</i></p> <p>Exemple:</p> <p><i>IMSP Institutul Oncologic a desfășurat cu 127 de proceduri de achiziții (1,2 mil. lei) mai mult, comparativ cu cele incluse în Plan. IMSP n-a documentat și n-a argumentat necesitatea urgentării celor 127 achiziții, ceea ce contravine prevederilor regulamentare.</i></p> <p><i>IMSP Institutul Mamei și Copilului n-a asigurat identificarea/calcularea reală a necesităților la planificarea achizițiilor, ceea ce a dus la neexecutarea contractelor de achiziții în sumă de 46,5 mil. lei (cu 55,5% mai puțin comparativ cu cele planificate).</i></p>

<p>HCC nr. 73 din 22.12.2020 privind Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și la unele entități din subordine</p>	<p>Se perpetuează încălcările sesizate în rapoartele de audit precedente, în unele cazuri – se amplifică factorii generatori de gestiune neconformă și ineficientă. Cadrul normativ ambiguu, SIA care nu este aplicat și/sau nu funcționează pe deplin conform, monitorizarea selectivă a achizițiilor, - sunt factorii de bază care au condiționat un management neperformant, cu efecte păguboase asupra intereselor publice.</p> <p><i>Neconformități în procesul de planificare a achizițiilor publice:</i> strategiile sectoriale de cheltuieli și bugetele anuale pe domenii de competență, rapoartele privind implementarea lor nu sunt publicate; entitățile nu întocmesc planuri de achiziții înainte de elaborarea propunerii de buget și nu le publică; managerii nu evaluează periodic riscurile aferente achizițiilor (parte a CFPI), cu raportarea acestora; lipsesc unele date exhaustive despre AVM, care constituie o pondere semnificativă, precum și un sistem de monitorizare a acestor achiziții la toate etapele de planificare, realizare, atribuire și raportare a contractelor; planificarea nerealistă a achizițiilor a dus la achiziții excesive și la formarea de suprastocuri, precum și la acordarea unor avansuri.</p> <p><i>În procesul de atribuire și executare a contractelor:</i> achiziții în afara planului, nerespectarea atribuțiilor de GL; divizarea contractelor prin achiziții, în special, de valoare mică; neconformități la atribuirea contractelor, fără exercitarea dreptului de anulare a procedurii, ce a generat costuri financiare majorate; valoarea investițiilor a fost majorată, datorită neajustării lor conform cerințelor legale; monitorizarea neconformă a contractelor și acordarea nejustificată a facilităților fiscale la recepția lucrărilor; efectuarea unor achiziții suplimentare cu nerespectarea limitei de contractare, fără decizia GL și raportarea procedurii de achiziție.</p> <p><i>În procesul de monitorizare și raportare a contractelor:</i> GL nu asigură pe deplin monitorizarea contractelor, cu prezentarea rapoartelor către organele de profil și public, aplicarea măsurilor de răspundere materială față de operatori pentru neexecutarea în termen; neprezentarea dărilor de seamă privind achizițiile de valoare mică.</p>
<p>HCC nr. 17 din 29.04.2021 cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii în anii 2019-2020</p>	<p>Planificarea achizițiilor publice în entitățile auditate nu s-a bazat pe necesitățile de bunuri/lucrări/servicii, ceea ce a determinat: nerealizarea planurilor de achiziții cu cca 33% în 2019 și cu 46% în 2020; desfășurarea achizițiilor neincluse în planurile respective; achiziționarea unor bunuri/servicii în afara relațiilor contractuale; divizarea achizițiilor unor bunuri/servicii.</p> <p>Planurile de achiziții au fost elaborate /aprobate, de regulă, doar pentru întregul an bugetar, dar nu și trimestrial, într-un caz planul n-a fost elaborat. Planurile n-au fost ajustate/ actualizate pe parcursul anului, deși era nevoie, precum și n-au fost plasate, în toate cazurile, pe pagina web a autorităților contractante.</p> <p>Nu este transparentă activitatea GL în cazul APVM, precum și a justificărilor relevante selectării operatorilor economici și acceptării ofertelor comerciale. GL n-au asigurat în modul prevăzut întocmirea și publicarea rapoartelor privind monitorizarea executării contractelor de achiziții.</p> <p>AVM au fost raportate de către autorități în mod neveridic și neintegral, AVM raportate neveridic AAP au însumat 4,9 mil. lei și 4,3 mil. lei (respectiv, în 2019 și 2020), ce constituie, cel puțin, 14,6% și, respectiv, 11,9% din totalul acestora. Drept urmare, rapoartele și analizele statistice privind achizițiile publice în cauză, elaborate de către AAP, reieșind din competențele instituționale, sunt neexhaustive și denaturate.</p>
<p>HCC nr.34 din 05.07.2021 cu privire la Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Apărării în anii 2019-2020</p>	<p><i>Deficiențe în procesul de achiziții publice în sistemul MA:</i> nu există un cadru regulator intern unificat care ar reglementa modul de organizare și desfășurare a achizițiilor; organizarea unor GL și a activităților lor este realizată prin acte normative interne neracordate la cadrul legal și la modificările structurale în MA; modalitatea elaborării și publicării planurilor de achiziții nu asigură existența unei viziuni clare, complete și transparente asupra modului în care sunt cheltuiți banii publici; nesolicitarea documentelor privind confirmarea cotelor reale ale beneficiului de deviz și cheltuielilor de regie pentru justificarea ofertei anormal de scăzute la achiziția de lucrări nu permite entității să selecteze oferta cea mai relevantă.</p> <p><i>Lacunele și deficiențele cadrului normativ:</i> neconcordanța actelor normative în aspectul definirii investițiilor capitale și reparațiilor capitale; nearmonizarea unor prevederi din Legea 131/2015 cu prevederile hotărârilor Guvernului de punere în aplicare a acesteia duce la interpretări diferite a acelorași situații; cotele utilizate la elaborarea devizului de cheltuieli pentru achiziția de lucrări stabilite de MEI diferă semnificativ de cotele aplicate de ofertanți la elaborarea ofertei, situație ce duce la o planificare exagerată a resurselor bugetare necesare; modelul contractului-cadru de achiziție publică de lucrări nu asigură legătura dintre procedura de desemnare a câștigătorului și contractul încheiat.</p> <p><i>Imperfecțiunile SIA MTender:</i> SIA MTender nu este armonizat cu prevederile legale în domeniu; necorelarea informațiilor înregistrate pe 3 platforme de informații publice, gestionate de entități din subordinea MF, care nu sunt supuse controalelor de sistem; lipsa interconexiunii între SIA MTender și bap@tender.gov.md nu asigură publicarea în termen pe platforma informațională a DDS privind procedura de achiziție publică desfășurată.</p> <p><i>Exemple de planificare neconformă a achizițiilor publice:</i> planurile de achiziții pe 2019 și 2020 ale MA, plasate pe pagina oficială, nu sunt complete și prevăd doar achizițiile publice centralizate, precum și unele achiziții de valoare</p>

	mică. Situația se datorează lipsei cadrului de reglementare a modului de organizare și desfășurare a achizițiilor publice în cadrul MA și instituțiilor, unităților militare din subordine. Aceasta a permis realizarea achizițiilor la 18 instituții din subordinea MA în sumă de 66,6 mil. lei în 2019 și 58,8 mil. lei în 2020, <u>fără publicarea planurilor de achiziții în modul stabilit.</u>
HCC nr. 38 din 19.07.2021 cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene în anii 2019 - 2020	<p>Achizițiile publice desfășurate în sistemul MAEIE în 2019-2020 au fost afectate de unele deficiențe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planificarea achizițiilor nu în toate cazurile a fost bazată pe cunoașterea necesităților reale, ceea ce a condus la elaborarea neconformă a planurilor cu ulterioare achiziții în afara relațiilor contractuale, divizarea achizițiilor, efectuarea achizițiilor anterior datei încheierii/înregistrării contractelor; - Nepregătirea/neinstruirea membrilor GL și lipsa procedurilor scrise privind atribuțiile și responsabilitățile acestora determină abaterile permanente de la prevederile legislației; - Deși în Ap. central al MAEIE este creat GL pentru achiziții publice, acesta activează în baza unor reglementări interne care trebuie dezvoltate; - GL pentru achiziții n-a asigurat întocmirea și publicarea rapoartelor privind monitorizarea executării contractelor de achiziții publice pentru 2019, situația fiind remediată în anul 2020; - MAEIE n-a prezentat dările de seamă pentru achizițiile efectuate cu titlul de excepție de la Legea 131/2015, în sumă totală de 1488,7 mii lei în 2019, iar instituțiile din subordine – în sumă de 62953,4 mii lei în 2019 și de 70062,7 mii lei în 2020; - Neasigurarea integrității dosarelor achizițiilor, acestea nefiind cusute, ștampilate și numerotate după încheierea contractului, pentru a exclude posibilitatea sustragerii sau înlocuirii înscrisurilor din dosar; - Misiunile diplomatice și oficiile consulare nu dispun de planuri de achiziții, aprobate și/sau coordonate cu MAEIE, prin care să asigure gestionarea transparentă a banilor publicii; - Lipsesc unele criterii pentru achiziții de investiții capitale, reparații capitale și reparații curente, ceea ce cauzează vulnerabilități la planificarea și executarea acestora.
HCC nr. 54 din 28.09.21 privind Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în anul 2020	<p>Autoritățile contractante și GL <i>continuă să manifeste o atitudine nepotrivită</i> față de funcționalitatea sistemului de achiziții publice, administrarea procesului se efectuează contrar cerințelor normative, iar gestiunea fondurilor publice este defectuoasă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Procesul de elaborare, aprobare și executare a bugetului instituțiilor publice la autogestiune nu este reglementat explicit de niciun cadru normativ; - Entitățile din subordinea MECC n-au asigurat evaluarea conformă a necesităților, determinarea bugetului și întocmirea planului de achiziții. Din 87 de instituții bugetare care aveau planificate procurări, doar 25 au elaborat Planul de achiziții pentru 2020; - Entitățile din subordinea MECC continuă efectuarea achizițiilor neincluse în plan; - Doar 6 instituții bugetare, din 87, și 13 instituții la autogestiune, din 113, au publicat planul de achiziții pe pagina web a entității; - N-a fost asigurată îndeplinirea conformă a atribuțiilor GL, nefiind stabilite expres atribuțiile fiecărui membru, n-a fost întocmit conform dosarul achiziției publice etc.. - Înregistrarea, evidența și supravegherea AVM nu se efectuează conform, doar 38 de instituții bugetare și 48 de inst. la autogestiune au prezentat AAP darea de seamă privind contractele de APVM; - MECC și entitățile din subordine n-au respectat cerințele de monitorizare și de asigurare a executării și gestionării contractelor de achiziții în termenele și condițiile prevăzute. Au fost acordate avansuri pentru achiziționarea mărfurilor, serviciilor și lucrări în valoare; - MECC n-a asigurat implementarea recomandărilor HCC 73/2020 din lipsa unui sistem de monitorizare a activităților în cadrul subdiviziunilor MECC și al entităților subordonate.

Curtea de Conturi a remarcat că „în situația în care se atestă multiple și grave abateri/nereguli în achizițiile publice, se resimte lipsa de sancțiuni eficace și de răspundere pentru încălcarea legislației din domeniu”.¹⁸

Printre principalele cauze care au determinat constatările Curții sunt de menționat: neajustarea cadrului regulator secundar la prevederile Legii achizițiilor publice nr.131/2015, lipsa unor reglementări clare și distincte ale atribuțiilor membrilor GL pentru achiziții publice, insuficiența procedurilor de control intern managerial, capacitățile limitate ale sistemului de achiziții electronice.

¹⁸ Ibidem.

3. Implementarea recomandărilor CCRM: măsurile întreprinse de entitățile auditate versus aprecierile Curții

Pentru remedierea curențelor și neregulilor constatate în cadrul auditurilor conformității achizițiilor publice CCRM a emis circa 260 de recomandări ce țin de îmbunătățirea cadrului normativ; perfecționarea SIA MTender; fortificarea capacităților instituționale de planificare, realizare și monitorizare a procesului de achiziții în cadrul entităților auditate.

Recomandările CCRM adresate entităților auditate poartă, în cea mai mare parte, *caracter operațional* și se referă la necesitatea elaborării/ajustării ordinelor, regulamentelor interne privind achizițiile publice.¹⁹ Totodată, CCRM a atras atenția asupra necesității perfecționării cadrului legal, inclusiv ajustarea cadrului normativ secundar la Legea achizițiilor publice nr.131/2015, introducerea măsurilor de răspundere disciplinară, civilă, contravențională și penală pentru încălcări în domeniul achizițiilor publice (*recomandări legale*). Un aspect aparte al recomandărilor CCRM este legat de perfecționarea SIA MTender – trei din cele șase hotărâri monitorizate²⁰ conțin recomandări de îmbunătățire a acestui sistem, inclusiv dezvoltarea posibilităților funcționale ale acestuia, digitalizarea continuă a datelor; elaborarea ghidului utilizatorului.

În procesul de monitorizare al hotărârilor CCRM, a fost pus accentul pe următoarele momente:

- ce măsuri au întreprins entitățile auditate pentru a implementa recomandările CCRM;
- cum a apreciat CCRM nivelul de implementare a recomandărilor;
- cum entitățile auditate asigură accesul la rezultatele auditului și informațiile despre măsurile de implementare a recomandărilor Curții (verificarea conținutului paginilor web ale entităților).

3.1 Măsurile întreprinse de entitățile auditate pentru a implementa recomandările CCRM

În cadrul monitorizării au fost analizate și confruntate informațiile despre măsurile întreprinse de entitățile auditate, oferite la solicitarea TI-Moldova, cu informațiile similare prezentate de entități la adresa Curții de Conturi și inserate pe pagina web a acesteia.

• *Informațiile oferite de către entitățile publice la solicitarea TI-Moldova*

TI-Moldova a expediat solicitări de informații la adresa a 13 ministere și instituții din subordinea/sistemul lor, inclusiv: MS, MEI, MF, MEC, MC, MAEIE, MA, MIDR, AAP, CNAM, Spitalul Republican, Institutul Mamei și Copilului, Institutul Oncologic. Aproape 1/3 din solicitările de informații au rămas fără răspuns, – MAEIE, MC, MS, Institutul Mamei și Copilului evitând să comunice ce măsuri au întreprins pentru a implementa recomandările CCRM. Unele răspunsuri au fost superficiale, fără careva documente confirmative, cum ar fi copiile de pe ordine, regulamentele interne etc. sau referințe la prezența acestora pe pagina web a entității (MEC). Informații consistente au oferit MDRI, MF, ME și entitățile din subordinea lor, precum și CNAM (*răspunsurile succinte ale entităților publice sunt inserate în Anexele 1-6 la prezentul raport*).

¹⁹ Spre exemplu, recomandări privind desemnarea conformă a GL pentru achiziții și stabilirea atribuțiilor concrete membrilor acestuia; aprobarea unor reglementări care ar asigura un proces decizional eficient și transparent al AVM, cu obligativitatea desfășurării acestora prin SIA MTender; elaborarea procedurilor interne prin care inițierea achiziției publice să fie justificată de către autoritatea contractantă/GL, în funcție de includerea ei în planul de achiziții; evaluarea riscurilor de fraudă în achiziții, cu introducerea unor criterii de detectare și prevenire a acestora; instituirea procedurilor de control prin care să excludă divizarea achizițiilor publice; asigurarea monitorizării și controlului executării contractelor de achiziții publice ș.a.

²⁰ HCC nr.17/2021, HCC nr. 34/2021, HCC nr.38/2021.

• **Informațiile de pe pagina web a CCRM, rubrica *Audit/Rapoarte de audit***²¹

Potrivit *Legii nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi*²², entitățile auditate și alte instituții vizate în raportul de audit sunt obligate, în termenul stabilit de Curte, să raporteze despre implementarea recomandărilor sau despre motivele pentru care acestea n-au fost implementate. Termenele de implementare a recomandărilor sunt stabilite în funcție de complexitatea măsurilor ce urmează a fi întreprinse.

Pe pagina web a Curții de Conturi la rubrica *Audit/Rapoarte de audit* sunt plasate, în termeni optimi²³, răspunsurile entităților auditate privind implementarea recomandărilor adresate lor. Analiza acestor date în *profilul HCC monitorizate*, potrivit situației la 30.08.2022, relevă următoarele:

- deși termenul de implementare a recomandărilor a expirat, aproape 1/2 din ele au rămas fără răspuns (informațiile despre măsurile întreprinse de entități n-au fost plasate pe pagina web a Curții). Printre entitățile care n-au prezentat informații la mai multe recomandări sunt MC, MEC, MAEIE, reorganizarea în 2021 a MECC ar putea fi o cauză a tergiversării răspunsurilor de către MC și MEC. În jur de ¼ din informațiile prezentate au fost oferite cu depășirea termenului stabilit;
- unele acțiuni raportate de către entități reprezintă promisiuni de a realiza recomandările, spre ex., *”Întru implementarea recomandării va fi asigurată la etapa de planificare a achizițiilor publice documentarea conformă și corectă a necesităților pentru fiecare categorie de bunuri, lucrări și servicii”* sau *”Se va asigura identificarea și desemnarea responsabililor de monitorizarea termenelor de livrare a bunurilor și serviciilor, precum și de calcularea penalităților...”*²⁴;
- entitățile au informat neuniform CCRM despre implementarea unora și aceluiași recomandări: unele entități au prezentat doar un plan/o listă de acțiuni întreprinse, altele au oferit și documente interne aprobate și aplicate (ordinul privind crearea GL pentru achiziții publice, regulamentul privind activitatea GL, procedurile interne privind desfășurarea achizițiilor ș.a.);
- unele documente justificative la care se face referință în scrisorile entităților auditate expediate CCRM nu sunt inserate pe pagina web a Curții, eventual din insuficiența spațiului pentru stocarea informației.

Este de remarcat faptul că unele informații despre implementarea recomandărilor de către entitățile auditate nu sunt plasate pe pagina web a CCRM, deși răspunsurile lor oferite TI-Moldova atestă că informațiile au fost expediate Curții (spre ex., MF a informat TI-Moldova despre mersul implementării HCC 34/2021 și HCC 17/2021, indicând că a expedit anterior Curții atare informații²⁵).

O serie de entități din subordinea ME (APCSP, Moldlac, ISM) și MDRI (AAC, AST, AN) au comunicat TI-Moldova despre implementarea recomandărilor din HCC 17/2021, însă aceste date nu se regăsesc pe pagina web a CCRM, eventual, ele fie sunt la etapa de coordonare a răspunsului la ministere/Cancelaria de Stat, fie n-au fost plasate pe pagina web a Curții.

Lipsa pe pagina web a CCRM (la rubrica *Audit/Rapoarte de audit*) a informațiilor despre implementarea unor recomandări de către entitățile auditate ar putea genera confuzii pentru utilizatorii externi (societatea civilă, mass-

²¹ <https://ccrm.md/ro/decisions>

²² Art. 37 din Lege, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126160&lang=ro#.

²³ Discuția cu reprezentanții CCRM din 16.08.22.

²⁴ Răspunsul Institutului Mamei și Copilului la recomandările 2.5.1 și 2.5.7 din HCC Nr. 57 din 30.11.2020 privind Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și la unele entități din subordine, precum și la alte părți implicate.

²⁵ În cazul implementării recomandărilor din HCC 34/2021, MF a expedit la adresa CCRM scrisoarea nr. 05-10/70/1034 din 28.07.22, în cazul recomandărilor din HCC 17/2021 – scrisoarea nr. 05-10/47/726 din 27.05.22 (*a se vedea Anexele 3 și 4*).

media), mai ales în situația în care Curtea califică atare recomandări drept *implementate*²⁶. Înțelegând că asemenea situații ar putea surveni inclusiv urmare a constatărilor auditorilor pe teren, în cadrul unor misiuni de audit ulterioare, pentru a evita eventuale confuziile referitoare la aprecierile Curții, ar fi utilă introducerea pe pagina web a acestora a unor precizări la recomandările respective.

Fiind salutabilă inițiativa CCRM de a insera pe pagina sa web informațiile entităților auditate despre implementarea recomandărilor Curții, pentru a transparentiza în continuare acest proces ar fi binevenită asigurarea accesului societății civile și mass-mediei la SIA ”Audit CCRM” pentru a putea vizualiza documentele justificative prezentate de entități, statutul recomandărilor și comentariile auditorilor în profilul hotărârilor Curții.

3.2 Evaluarea nivelului de implementare a recomandărilor de către CCRM

Curtea de Conturi evaluează nivelul de implementare a recomandărilor în baza *Regulamentului privind monitorizarea implementării hotărârilor Curții de Conturi*²⁷, care stabilește procedurile și activitățile care trebuie realizate în procesul monitorizării HCC, precum și atribuțiile/obligațiile responsabililor. Potrivit regulamentului, nivelul de executare a recomandărilor se estimează în baza analizei informațiilor primite de la entități, în funcție de nivelul de implementare fiind distinse recomandări *executate*²⁸, *parțial executate*²⁹ și *neexecutate*³⁰. În ce privește HCC, acestea se consideră executate în cazul în care recomandările dintr-o hotărâre vizată sunt realizate la nivel de cel puțin 70% (potrivit bunelor practici în domeniu) și neexecutate – când recomandările sunt realizate sub nivelul de 70%.

TI-Moldova a solicitat de la CCRM informațiile despre nivelul de implementare a recomandărilor din HCC monitorizate, întocmind în baza datelor oferite următorul tabel (potrivit situației la data de 23.08.22).

Informații privind implementarea recomandărilor din HCC monitorizate³¹

HCC	Numărul recomandărilor	Nivelul implementării recomandărilor, %		
		Implementate	Implementate parțial	Neimplementate
HCC nr.57 din 30.11.2020 (MSMPS) (termen de implementare – 25.06.21)	44	100	0	0
HCC nr. 73 din 22.12.20 (MECC) ³² (termen de implementare – 22.07.21)	19	5	21	74
HCC nr.17 din 29.04.21 (MEI) (termen de implementare – 28.05.22)	38	16	5	79
HCC nr.34 din 05.07.21 (MA) (termen de implementare – 30.07.22)	13	38	8	54
HCC nr.54 din 28.09.21 (MECC) (termen de implementare – 15.04.22)	36	0	11	89
Total	150	37	7	56

²⁶ De ex., în cazul mai multor recomandări din HCC 57 din 30.11.2020 care au fost apreciate de CCRM drept implementate, informațiile entităților despre realizarea recomandărilor lipsesc pe pagina web a Curții (rubrica *Audit/Rapoarte de audit* la hotărârea în cauză).

²⁷ Regulamentul a fost aprobat prin HCC nr. 50 din 09.10.2017, https://www.ccrm.md/ro/regulamentului-privind-monitorizarea-implementarii-hotararilor-curtii-de-conturi-3576_92316.html.

²⁸ Informațiile prezentate de către entitatea auditată/alte organe și instituții vizate în dispozitivul hotărârii atestă faptul că au fost întreprinse măsurile necesare în vederea realizării recomandării.

²⁹ Informațiile prezentate de către entitate nu sunt complete (fie nu sunt anexate documentele confirmative, fie măsurile întreprinse nu sunt suficiente, fiind doar inițiate unele proceduri).

³⁰ Entitatea n-a prezentat nicio informație care ar atesta întreprinderea unor măsuri în vederea conformării la recomandările înaintate, sau acțiunile întreprinse nu sunt adecvate.

³¹ În calcul n-au fost luate recomandările din HCC nr. 38 din 19.07.2021, întrucât termenul de implementare a acestora a expirat recent, la 23.08.22 nefiind evaluată implementarea recomandărilor CCRM.

³² Hotărârea în cauză a fost exclusă din regim de monitorizare, cu reiterarea recomandărilor neimplementate în HCC 54/2021.

Astfel, deși termenele de implementare a recomandărilor din HCC sus-menționate au expirat, *nivelul de implementare a recomandărilor este destul de jos*: au fost implementate doar circa 1/3 din recomandări, peste jumătate (56%) – n-au fost implementate și celelalte (7%) – implementate parțial. De reținut că pentru implementarea recomandărilor CCRM a oferit, în funcție de complexitatea lor, de la 6 la 12 luni din data publicării HCC în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

În profilul hotărârilor monitorizate, cea mai bună situație se atestă la implementarea recomandărilor din HCC 57/2020 referitoare la rezultatele auditurilor conformității achizițiilor publice la MSMPS, toate fiind considerate implementate. Cea mai proastă situație este la implementarea recomandărilor din HCC 54/2021 și HCC 17/2021 privind conformitatea achizițiilor publice în MECC și MEI (respectiv 89% și 79% din recomandări au fost considerate neimplementate), reorganizarea acestor ministere în 2021 ar putea fi o cauză a tergiversării procesului. De reținut că recomandările din HCC 54/2021 au adresate MECC au rămas neimplementate, chiar dacă Curtea le-a adresat MECC și anterior, în HCC 73/2020, ministerului fiindu-i oferit un termen de peste un an pentru realizarea ambelor hotărâri.

Este de remarcat faptul că calificativele *neimplementat* au fost atribuite de CCRM mai multor recomandări, inclusiv celor la care entitățile au raportat despre realizarea anumitor măsuri. Faptul prezentării informațiilor nu presupune, în mod neapărat, recunoașterea implementării recomandărilor – în procesul de comunicare cu entitățile auditate Curtea a venit cu o serie de comentarii privind motivele neimplementării, menționând, în particular, despre neelaborarea/neactualizarea unor documente interne și insistând asupra elaborării și aplicării lor sau remarcând despre probleme în elaborarea proiectelor de acte legislative, subliniind necesitatea adoptării și aplicării acestora.

Pornind de la cele sus-menționate, se atestă un nivel scăzut de implementare a recomandărilor CCRM ce țin de efectuarea achizițiilor publice în entitățile auditate. În acest context, ar fi necesară o analiză amplă a situației, fiind oportună o ședință a Comisiei parlamentare control al finanțelor publice, cu participarea reprezentanților entităților auditate, ai Cancelariei de Stat și CCRM, pentru a lua atitudine de problemele neremediate de mult timp și pentru a responsabiliza factorii de decizie din entitățile auditate.

În acest sens, ar prezenta interes subiectele care țin de restanțele la introducerea sancțiunilor pentru nerespectarea legislației achizițiilor publice, de funcționarea SIA MTender, precum și de necesitatea promovării bunelor practici în implementarea recomandărilor CCRM.

- **Sancțiunile pentru nerespectarea legislației achizițiilor publice.** CCRM a recomandat încă în a. 2020 (HCC 73/2020) revizuirea și elaborarea cadrului normativ, prin introducerea măsurilor de răspundere disciplinară, civilă, contravențională și penală pentru abaterile în domeniul achizițiilor publice. Întrucât această recomandare *n-a fost implementată*, Curtea a reiterat-o în 2021 (HCC 54/2021), de această dată recomandarea fiind *implementată parțial* (MF a raportat despre componenta de contravenție, pe când, suplimentar la aceasta, urmau a fi elaborate și aprobate reglementări privind răspunderea disciplinară, civilă și penală).³³ Astfel, recomandările Curții de a preveni și sancționa fraudele în achiziții riscă să nu fie realizate, iar problemele să persiste în continuare.
- **SIA MTender: implementarea recomandărilor ce țin de îmbunătățirea sistemului.** O parte importantă a constatărilor și recomandărilor CCRM în auditurile conformității achizițiilor publice din aa. 2020-2021, țin de

³³ MF a raportat despre includerea în proiectul consolidat de lege pentru modificarea Codului contravențional al RM nr. 218/2000, elaborat de MJ a unei noi componente de contravenție privind încălcarea normelor la etapa de inițiere și desfășurare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții, precum și despre propunerea adresată MJ de a înlătura vidul legislativ ce nu prevede competența de constatare a contravențiilor și aplicare a sancțiunilor contravenționale de către AAP. CCRM a apreciat recomandarea drept *implementată parțial*, întrucât urmau a fi elaborate și aprobate atât reglementări privitoare la răspunderea contravențională, cât și referitoare la răspunderea disciplinară, civilă și penală.

SIA MTender. Acesta este unul din câteva sisteme informaționale de stat în domeniul achizițiilor publice create în Republica Moldova.³⁴

În prezent MF este posesor al următoarelor sisteme informaționale de achiziții publice care valorează peste 24 mil. lei³⁵:

- SIA „Registrul de stat al achizițiilor publice”/SIARSAP primit cu titlu gratuit la 24.10.2018 de la AAP în scopul executării prevederilor Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice (în valoare de 3,6 mil.lei);
- SIA „MTender” dezvoltat de BERD, primit cu titlu gratuit la 22.01.2021 (14,9 mil. lei);
- SIA „Registrul de stat al achizițiilor publice”/vers.3.0 – elaborat în 2020-2021 de I.P. „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe” (5,8 mil.lei).

SIA MTender a contribuit la creșterea transparenței achizițiilor publice și a fost benefic pentru oamenii de afaceri care au căpătat acces sporit la procedurile de achiziții și au avut posibilitatea să-și apere mai activ drepturile, inclusiv prin contestarea deciziilor nefondate de atribuire a contractelor de achiziții. Cu toate acestea, CCRM a constatat o serie de probleme ale SIA MTender³⁶, în particular:

- ✓ sistemul este fragmentat, nu acoperă 6 din 8 proceduri de achiziție prevăzute de cadrul legal;
- ✓ lipsește interconexiunea între SIA „RSAP”/MTender și bap@tender.gov.md, nu se asigură publicarea în termen a dărilor de seamă privind procedurile de achiziții publice efectuate;
- ✓ versiunea actuală a sistemului nu permite sistematizarea și generalizarea datelor pentru monitorizarea și analiza achizițiilor (unele documente sunt digitalizate, altele - în format PDF);
- ✓ lipsește un loc unic de stocare a informațiilor aferente procesului și procedurilor de achiziții, o parte din date fiind dispersate pe diferite pagini web (AAP, M-Tender, autorităților contractante);
- ✓ nu există un Ghid de utilizare a sistemului.

CCRM concluziona că sistemul nu este funcțional pe deplin conform conceptului aprobat, în unele cazuri nu este racordat ca prevederile Legii achizițiilor publice, fiind limitat la un singur criteriu de calificare a ofertelor (*cel mai mic preț*). Deși o parte de date sunt ușor accesibile și sunt plasate sau pe pagina web a AAP sau în M-Tender, datele privind contractele de mică valoare lipsesc, în mare măsură, în ambele surse electronice, iar mare parte a documentelor nu pot fi citite sau prelucrate automatizat.³⁷

În consecință, CCRM a venit cu o serie de recomandări de îmbunătățire a SIA MTender la adresa MF și AAP care, la situația din 23.08.22, așa și n-au fost implementate:

³⁴ Primul sistem informațional, - Registrul de stat al achizițiilor publice (SIA RSAP) a fost elaborat în 2008 și urma să automatizeze procesul achizițiilor, inclusiv anunțarea de către autoritatea contractantă a inițierii procedurii de achiziții; aprobarea achiziției de AAP în format electronic; publicarea în format electronic a anunțurilor, caietelor de sarcini etc.; înregistrarea ofertanților și ofertelor depuse pe suport de hârtie; evaluarea ofertelor. În 2010-2011 sistemul a fost suspendat din cauza unor dificultăți în operare, necesității ajustării urmare solicitărilor parvenite și lipsei de finanțare. În 2012 lucrările au fost reluate și SIA RSAP a fost lansat în regim pilot pentru un număr limitat de autorități contractante. Totuși, în 2018 MF remarca că sistemul are o serie de dezavantaje și constata că este necesară dezvoltarea unui nou sistem informațional).

La finele a. 2018 acest sistem a fost înlocuit cu SIA „Registrul de stat al achizițiilor publice” MTender, care trebuia să asigure realizarea prin mijloace electronice tot ciclul achizițiilor – de la planificare până la finalizarea executării contractelor. Sistemul a fost elaborat și dezvoltat cu susținerea financiară a BERD și companiilor locale, care au investit în crearea platformelor electronice de achiziții. Potrivit experților, până la finele anului 2019 investițiile în dezvoltarea și aplicarea SIA MTender au însumat cca 1,2 mil. EUR (A se vedea: Centrul de Politici și Reforme, *Eșecuri și ”exceptii” ale reformei achizițiilor publice*, <https://cpr.md/2020/04/08/eseuri-si-exceptioni-ale-reformei-achizitiilor-publice/>).

³⁵ Potrivit scrisorii/răspunsului MF nr. 05-17/18 din 29.08.22 la solicitarea de informații a TI-Moldova.

³⁶ Curtea de Conturi a Republicii Moldova, *Sinteza analitică a rezultatelor de audit aferente domeniului achiziții publice în perioada 2019-2020*, https://ccrm.md/ro/sinteza-analitica-a-rezultatelor-de-audit-aferente-domeniului-achizitii-3539_92092.html

³⁷ Ibidem.

- Asigurarea funcționalităților și digitalizarea datelor în SIA M-Tender, în scopul obținerii automatizate a informației necesare pentru activitățile de monitoring, raportare și analiză (HCC 17/2021);
- Dezvoltarea posibilităților funcționale ale SIA MTender, cu includerea elementelor documentației obligatorii la fiecare etapă din proces; asigurarea corelării SIA MTender cu platforma www.tender.md și cu alte platforme relevante; elaborarea ghidului utilizatorului SIA RSAP/Mtender (HCC 34/2021);
- Dezvoltarea SIA MTender, în scopul plasării documentelor ce conțin date cu caracter personal, secrete comerciale, cu asigurarea accesului la acestea numai a persoanelor autorizate și/sau a autorităților abilitate cu funcții de control, precum și dezvoltarea capacităților tehnice pentru a permite efectuarea tuturor procedurilor de achiziții publice prevăzute de cadrul regulamentar (HCC 38/2021).³⁸

De menționat că, la solicitarea TI-Moldova, MF a comunicat despre mersul realizării acestor recomandări, specificând că în prezent se află în proces de implementare a proiectului Delegației UE *”Asistență tehnică pentru dezvoltarea sistemului de e-Achiziții în Republica Moldova”*. Potrivit MF, în acest proiect va modifica Conceptul tehnic al SIA; efectuată trecerea de la sistemul multi-platforma la un sistem centralizat cu o singură platformă; asigurată obținerea automatizată a informațiilor pentru activitățile de monitoring, raportare și analiză a achizițiilor publice; elaborat ghidul utilizatorului etc. Până în octombrie 2022 dezvoltatorul angajat de Delegația UE urmează să livreze sistemul în corespundere cu Conceptul tehnic al SIA „RSAP”.³⁹

În acest context MF ar trebui să impulsioneze implementarea recomandărilor CCRM privind îmbunătățirea MTender și să aducă mai multă transparență în acest proces.

- **Promovarea/diseminarea bunelor practici în activitatea entităților auditate.** Rezultatele monitorizării arată că o parte din entitățile auditate sau subdiviziunile acestora reușesc să implementeze recomandările CCRM, mai cu seamă cele operaționale, ce țin de elaborarea și aplicarea unor proceduri/reguli interne în domeniul achizițiilor publice (de ex., identificarea și sistematizarea necesităților de bunuri și servicii; planificarea, implementarea și managementul obiectelor de investiții; monitorizarea contractelor și aplicarea penalităților în cazul neexecutării conforme a acestora; efectuarea controlului intern; întocmirea și ținerea registrului riscurilor de fraudă etc.). În acest sens, ar fi utilă promovarea/diseminarea bunelor practici, un rol important în acest proces l-ar putea juca Cancelaria de Stat. De asemenea, ministerele ale căror subdiviziuni au elaborat și aplicat cu succes proceduri interne ce țin de achizițiile publice ar putea contribui la diseminarea acestor experiențe în entitățile publice din subordine.

³⁸ Termenul de implementare a recomandării a expirat recent, potrivit situației la 23.08.2022 evaluările n-au fost efectuate.

³⁹ Scrisoarea MF nr. 05-17/187 din 29.08.2022 adresată TI-Moldova. Privitor la implementarea recomandărilor din [HCC 17/2021](#), ministerul a specificat că ”sistemul de e-Achiziții va asigura obținerea automatizată a informației necesare pentru activitățile de monitoring, raportare și analiză a achizițiilor publice în conformitate cu standardele și principiile datelor deschise”. În contextul recomandărilor din [HCC 34/2021](#), MF a comunicat că, ”În ianuarie 2022, în urma deciziei MF de comun cu Delegația UE a fost reluat proiectul *„Asistență tehnică pentru dezvoltarea unui sistem de achiziții electronice în Republica Moldova”*, care constă în trecerea de la SIA multi-platforma la Sistemul centralizat cu o singură platformă, urmând a fi modificat Conceptul tehnic al SIA RSAP”. Astfel va dispărea necesitatea de corelare a SIA RSAP MTender cu platforma tender.md și alte platforme relevante”. În ce privește recomandarea din [HCC 38/2021](#) privind dezvoltarea SIA „RSAP”/MTender, în partea ce ține de plasarea documentelor ce conțin date cu caracter personal și secrete comerciale, MF a reiterat acțiunile inițiate în cadrul proiectului sus-menționat al Delegației UE, precizând că ”În mai 2022, a avut loc ședința grupului de lucru pentru validarea Conceptului tehnic al SIA “Registrul de stat al achizițiilor publice”, Delegația UE a transmis spre aprobare MF versiunea finală a Conceptului și documentele justificative, iar MF a confirmat lipsa obiecțiilor și acordul asupra textului Conceptului”.

3.3 Prezența pe paginile web ale entităților auditate a informațiilor despre rezultatele auditurilor CCRM și măsurile întreprinse întru implementarea recomandărilor

Analiza conținutului paginilor web ale ministerelor auditate și ale entităților din subordinea lor⁴⁰ atestă că, în majoritatea cazurilor (MEC, MC, MA, ME, MIDR, MAEIE), pe ele *nu sunt plasate informații* despre rezultatele auditurilor (hotărârea și raportul de audit ale CCRM) și despre măsurile întreprinse în vederea implementării recomandărilor Curții (de ex., planul/lista acțiunilor și documentele confirmative).

În ceea ce privește pagina web a MS⁴¹, la rubrica *Informații de interes public/Rapoarte/Audit extern* sunt plasate HCC 57/2020, raportul respectiv al CCRM, precum și scrisoarea ministerului privitor la implementarea recomandărilor Curții.⁴² Totuși, scrisoarea ministerului cuprinde informații care se referă doar la implementarea recomandărilor de către entitățile din sistem (Spitalul Republican, Spitalul Mamei și al Copilului, Institutul Oncologic), despre realizarea recomandărilor adresate MSMPS și CNAM nu s-a specificat nimic. Documentele confirmative la care se face referință în răspunsul ministerului nu sunt plasate pe web. Pe paginile web ale instituțiilor medicale din sistemul MS⁴³ nu sunt plasate careva informații despre rezultatele auditului și implementarea recomandărilor CCRM.

Pe pagina web a MF⁴⁴, la subrubrica *Despre minister/Controalele efectuate în cadrul MF*⁴⁵ este inserată, în profilul aa. 2018-2021 o listă a rapoartelor de audit ale CCRM, cu redirecționare la pagina web a CCRM (rubrica *Audit/Rapoarte de audit*) unde poate fi vizualizată o parte din informațiile prezentate de minister în confirmarea implementării recomandărilor Curții. Totuși, la unele HCC, termenul de executare al cărora a expirat, ministerul fie n-a prezentat CCRM date despre implementarea anumitor recomandări, fie aceste informații n-au fost plasate pe pagina web a CCRM. De asemenea, sunt lipsă informațiile despre executarea recomandărilor la unele HCC privitoare la conformitatea achizițiilor publice în care este vizat ministerul (de ex., HCC 38/2021, HCC 73/2020, HCC 17/2021).

În acest sens ar fi recomandabilă plasarea pe paginile web ale ministerelor a informațiilor despre rezultatele auditurilor CCRM, măsurile întreprinse în vederea implementării recomandărilor Curții (cu atașarea documentelor justificative/indicarea link-urilor unde acestea pot fi vizualizate), cu o eventuală redirecționare la pagina web a CCRM, *rubrica Audit/Rapoarte de audit*.

4. Cancelaria de Stat: luarea de atitudine față de implementarea HCC în entitățile din domeniul de competență

Întrucât Curtea de Conturi remite hotărârile sale, în funcție de caz, la adresa Guvernului ”*pentru informare și luare de atitudine în vederea monitorizării asigurării implementării recomandărilor de audit*”, TI-Moldova a solicitat de la Cancelaria de Stat (CS) detalii despre desfășurarea acestui proces (în special, dacă există o subdiviziune/persoană responsabilă, ce acte interne reglementează acest proces, ce acțiuni au fost întreprinse ș.a.).

Potrivit CS⁴⁶, monitorizarea implementării recomandărilor CCRM este una dintre funcțiile Direcției coordonare și monitorizare interinstituțională, în persoana șefului adjunct al Direcției. Există și proceduri interne – Procesul operațional „Evidența, monitorizarea și raportarea implementării recomandărilor înaintate prin HCC, pe domeniile de competență ale Guvernului și ale Cancelariei de Stat”, care cuprinde câteva etape: remiterea HCC și a

⁴⁰ Verificările au fost efectuate, în funcție de minister, în perioada 28.07.22 – 30.08.22 (detalii în anexe/template-uri, la pct.4).

⁴¹ Conținutul paginii web verificat la 28.07.2022.

⁴² <https://msmps.gov.md/wp-content/uploads/2021/08/Raspuns-la-HCC-nr.57-din-30.11.2020.pdf>

⁴³ <http://onco.md>, <https://www.mama-copilul.md/>, <http://scr.md/>

⁴⁴ Conținutul paginii web verificat la 30.08.22.

⁴⁵ <https://mf.gov.md/ro/content/informa%C5%A3ii-privind-controalele-efectuate-%C3%AEn-cadrul-mf>

⁴⁶ Cancelaria de Stat, scrisoarea nr.20-81-6743 din 08.07.2022.

raportului de audit entităților vizate; sistematizarea informațiilor parvenite de la entitățile auditate despre măsurile întreprinse; actualizarea Registrului de evidență și monitorizare; monitorizarea respectării termenelor de raportare etc. CS a comunicat că actualizează permanent Registrul electronic de evidență și monitorizare a HCC, verifică trimestrial respectarea termenelor de prezentare a rapoartelor de progres ale entităților auditate, iar în cazul identificării restanțelor emite indicații repetate. Și Raportul de activitate al Guvernului pentru a.2021 plasat pe pagina web a CS⁴⁷ cuprinde informații privind realizarea Obiectivului 14 *Sporirea disciplinei de implementare a recomandărilor HCC*. Potrivit raportului, în 2021, în adresa Guvernului și CS au parvenit, spre luare de atitudine întru asigurarea implementării recomandărilor, 85 HCC, au fost emise 28 indicații către entitățile auditate (cu recomandări ale HCC, rapoarte de audit și termene de raportare către CS și CCRM), au fost procesate 120 de rapoarte de progres, prezentate de autorități pe marginea implementării HCC, plasate în regim de monitorizare de la începutul a. 2021.⁴⁸

Fiind salutare activitățile CS menite să îmbunătățească disciplina de implementare a recomandărilor CCRM, ținem să atragem atenția asupra numeroaselor restanțe la implementarea recomandărilor CCRM privind auditurile conformității achizițiilor publice (*paragraful 3.2 din prezentul raport*). Ar fi important ca CS să prevină răspunsurile formale sau superficiale ale entităților din domeniul său de competență și să insiste asupra prezentării la adresa CCRM a unor informații/documente justificative concludente. De asemenea, reiterăm oportunitatea promovării de către CS a bunelor practici de implementare a recomandărilor CCRM între entitățile din domeniul său de competență.

5. Curtea de Conturi: comunicarea/conlucrarea cu autoritățile publice, Cancelaria de Stat și Parlamentul

În ultimul timp *au fost întreprinse o serie de măsuri pentru a îmbunătăți comunicarea CCRM cu autoritățile publice în procesul de implementare a recomandărilor Curții*, în special, a fost lansat un nou instrument de gestionare a procesului de implementare a recomandărilor (SIA „Audit CCRM”)⁴⁹, se aplică Regulamentul privind procesul de comunicare cu echipele de audit al Curții de Conturi în timpul misiunilor de audit⁵⁰.

Este de remarcat că SIA „Audit CCRM” este un instrument de monitorizare a nivelului de implementare a recomandărilor de audit, care asigură:

- monitorizarea termenului de executare a hotărârilor;
- vizualizarea în timp real a informațiilor privind acțiunile întreprinse de entitățile auditate;
- evaluarea cantitativă și calitativă a gradului de conformare la recomandări;
- sistemul oferă entităților auditate și posibilitatea de a comunica și interacționa, în format digital, cu CCRM în procesul implementării recomandărilor.

În opinia reprezentanților CCRM, *există o dinamică pozitivă în comunicarea și conlucrarea cu Cancelaria de Stat*, circa 15% din măsurile prevăzute în Planul de acțiuni al Guvernului pentru a. 2022 fiind introduse la propunerea Curții. Reprezentanții CCRM pledează pentru o fortificare a comunicării între CCRM, CS și entitățile auditate, ceea ce ar facilita accesul Curții la informațiile/documentele necesare, ar fluidiza fluxul de informații și impulsiona implementarea recomandărilor Curții.

În ce privește *comunicarea și conlucrarea cu Parlamentul*, aceasta a devenit mai activă odată cu crearea *Comisiei de control al finanțelor publice (CCFP)*. CCFP a devenit pe deplin funcțională în 2020, fiind stabilite

⁴⁷ https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_privind_activitatea_cancelariei_de_stat_in_anul_2020_1.pdf, pag.70.

⁴⁸ Ibidem.

⁴⁹ https://ccrm.md/ro/curtea-de-conturi-a-prezentat-in-premiera-un-nou-80_92377.html

⁵⁰ Regulament aprobat prin Decizia Prim-ministrului Republicii Moldova nr.39/2020.

mecanisme și proceduri de conlucrare, inclusiv: audierea rapoartelor de audit la ședințele Comisiei, conlucrarea în contextul monitorizării situației privind implementarea HCC, etc. În anul 2020, în cadrul CCFP au fost inițiate o serie de modificări legislative, care s-au materializat în proiecte de acte legislative adoptate, inclusiv pentru completarea vidului legislativ referitor la asigurarea implementării recomandărilor de audit și eliminarea deficiențelor ce țin de responsabilizarea entităților auditate.

Curtea de Conturi acordă suport CCFP în examinarea rapoartelor de audit, prin oferirea sugestiilor privind agenda de audiere a rapoartelor în Comisie, furnizarea de informații și explicații privind constatările și recomandările de audit, ajutorul în înțelegerea rapoartelor și recomandărilor de audit ș.a. În perioada 16.09.21 – 15.09.22, CCFP a examinat 50 de rapoarte ale CCRM, în cadrul ședințelor participând reprezentanți ai Curții de Conturi și ai entităților auditate. Urmare a acestor audieri, au fost emise 50 de rapoarte ale Comisiei, care includ deciziile acesteia privind condițiile și termenele de raportare despre acțiunile întreprinse în vederea implementării recomandărilor Curții.⁵¹

Pagina web a Parlamentului, în profilul Comisiei control al finanțelor publice,⁵² cuprinde informații despre ședințele Comisiei (cca 30 de ședințe din septembrie 2021 – prezent)⁵³, precum și o serie de rapoarte ale acesteia privind audierea rapoartelor Curții de Conturi. Este de remarcat că conținutul rapoartelor Comisiei repetă, în fond, constatările Curții de Conturi în urma misiunilor de audit, partea decizională limitându-se, de regulă, doar la luarea de atitudine față de constatările auditului Curții și recomandarea adresată Curții de a monitoriza și evalua nivelul de executare al hotărârilor sale. O asemenea abordare pare destul de formală, întrucât CCRM oricum urmează să monitorizeze implementarea recomandărilor în baza art. 37(3) din Legea 260/2017 și desfășoară acest proces în baza unui regulament intern.⁵⁴ Comisia de control al finanțelor publice ar putea conferi plusvaloare procesului de examinare a rapoartelor Curții, inclusiv venind cu măsuri de responsabilizare a conducătorilor entităților publice care nu implementează recomandările Curții (de ex., conform rezultatelor misiunilor de audit follow-up) și susținând modificările la cadrul legal.

Având în vedere specificul activității acestei Comisii, ar fi de dorit ca în componența acesteia să fie delegate, cu precădere, persoane cu studii economice și juridice. Desemnarea în calitate de membru al Comisiei a lui Ilan Șor, deputat fugar condamnat în 2017 la șapte ani și șase luni de închisoare pentru escrocherie și spălare de bani, este mai mult decât o sfidare a bunului simț.⁵⁵

Chiar dacă o parte importantă din HCC au fost puse în discuție la ședințele Comisiei în 2021-2022, în ședință plenară a Parlamentului n-au fost audiate raportul anual de activitate al CCRM, precum și raportul anual asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public.⁵⁶

În contextul celor sus-menționate este de remarcat că echipa de experți ai Băncii Mondiale, în cadrul evaluării performanței cheltuielilor publice și a responsabilității financiare (CPRF/PEFA),⁵⁷ a atras atenția asupra necesității

⁵¹ Raportul Curții de Conturi asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public în anul 2021, file:///D:/User/Downloads/Raport%20anual%2014_09_2022.pdf

⁵² <https://www.parlament.md/StructuraParlamentului/SecretariateleComisiilorpermanente/tabid/84/CommissionId/48/language/ro-RO/Default.aspx>

⁵³ Conținutul paginii web verificat la 30 septembrie 2022.

⁵⁴ Regulamentul privind monitorizarea implementării hotărârilor Curții de Conturi aprobat prin HCC nr. 50 din 09.10.2017, https://www.ccrm.md/ro/regulamentului-privind-monitorizarea-implementarii-hotararilor-curtii-de-conturi-3576_92316.html.

⁵⁵ <https://www.parlament.md/StructuraParlamentului/Deputa%C8%9Bii/tabid/87/Id/850/language/ro-RO/Default.aspx>

⁵⁶ Potrivit art.6 din Legea 260/2017, CCRM trebuie să prezinte Parlamentului raportul anual de activitate, raportul anual asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public, precum și rapoartele de audit privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală. Aceste rapoarte urmează a fi audiate în ședință plenară a Parlamentului.

⁵⁷ Pe parcursul evaluării au fost supuse analizei activitățile din aa. 2018-2020.

sporirii supravegherii parlamentare și responsabilizării autorităților executive în ceea ce privește implementarea recomandărilor de audit emise de Curtea de Conturi.

Și rezultatele evaluării „peer review” a Curții de Conturi efectuate de experții SIGMA⁵⁸, împreună cu Oficiul de Stat de Audit al Letoniei și Curtea de Conturi a Turciei relevă că deși s-a dezvoltat o relație bună între CCRM și CCFP, aranjamentele de lucru ale CCFP și modul în care colaborează cu CCRM ar trebui să fie consolidate în continuare, să devină încorporate și să funcționeze zi de zi, fiind important ca acestea să nu depindă de conducere și componența CCFP și CCRM pentru funcționarea lor eficientă.

6. Organele de drept: reacția la documentele Curții de Conturi expediate pentru examinare și sesizare

Având în vedere că CCRM remite hotărârile sale, în funcție de caz, la adresa organelor de drept, inclusiv Procuratura Generală, CNA pentru examinare și autosesizare, TI-Moldova a solicitat de la aceste entități informații referitoare la numărul rapoartelor CC recepționate pentru examinare și autosesizare în perioada a. 2020 – semestrul I a. 2022, numărul cauzelor penale inițiate pe marginea situațiilor specificate de CCRM și numărul cauzelor penale transmise în instanța de judecată.

De asemenea, au fost solicitate informații și de la ANI referitor la numărul rapoartelor CCRM recepționate, numărul controalelor inițiate de inspectorii de integritate pe marginea informațiilor specificate de Curte, subiectul lor, precum și numărul actelor de constatare emise.

Totodată, entitățile sus-menționate au fost rugate să comunice dacă reprezentanții lor au participat în perioada de referință la ședințele Consiliului de cooperare între CCRM și organele de drept și să indice numărul ședințelor.

• Procuratura Generală

Potrivit răspunsului PG⁵⁹, în perioada de referință, CCRM a remis la adresa PG 25 sesizări privind examinarea în ordine procesual penală a anumitor circumstanțe din rapoartele de audit ale Curții. Dintre ele, 11 sesizări au fost examinate în 2020, 10 – în 2021 și 4 – în prima jumătate a 2022.

Astfel, în această perioadă au fost examinate **25** rapoarte de audit, aprobate prin hotărârile Curții⁶⁰, ca rezultat al examinării au fost pornite **21** cauze penale, iar în 8 cazuri s-a refuzat pornirea urmăririi penale. În ce privește tipurile infracțiunilor constatate, cauzele penale au fost pornite conform elementelor infracțiunilor prevăzute de următoarele articole ale Codului Penal: art.191 *Delapidarea averii străine*, art. 243 *Spălarea banilor*, art. 327 *Abuzul de putere sau abuzul de serviciu*, art. 328 *Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu*, art. 329 *Neglijența în serviciu*, art. 352 *Samavolnicia*, art. 361 *Confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea*

⁵⁸ Evaluare efectuată la inițiativa comună a Comisiei Europene și Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, împreună cu Oficiul de Stat de Audit al Letoniei și Curtea de Conturi a Turciei, *Raportul de evaluare peer review a Curții de Conturi* [file:///D:/User/Downloads/SIGMA%20Moldova%20Peer%20review%20%20report%20CoA%2012062022%20Final%20RO%20\(1\).pdf](file:///D:/User/Downloads/SIGMA%20Moldova%20Peer%20review%20%20report%20CoA%2012062022%20Final%20RO%20(1).pdf).

⁵⁹ Scrisoarea PG nr. 11-207/22-2458 din 18.07.2022 adresată TI-Moldova.

⁶⁰ Printre acestea sunt de remarcat: HCC73/2019 cu privire la Raportul auditului conformității procesului de privatizare a Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova”, HCC 1/2020 cu privire la aprobarea Raportului auditului conformității încheierii și executării prevederilor Contractului de parteneriat public-privat pentru concesionarea activelor Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, HCC 3/2020 cu privire la Raportul auditului performanței activității întreprinderilor de stat al căror fondator în anii 2015-2018 a fost Agenția „Apele Moldovei”, HCC 68/2020 cu privire la Raportul auditului privind conformitatea gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” în anii 2018 - 2019, HCC nr. 7/2021 cu privire la Raportul auditului asupra conformității organizării, realizării și supravegherii parteneriatelor public-private încheiate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Academia de Științe a Moldovei, UAT mun. Chișinău și entitățile din subordine, HCC 28/2021 cu privire la Raportul auditului conformității asupra privatizării bunurilor prin concursuri investiționale și comerciale în anii 2013-2019, HCC 46/2021 cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în anii 2019-2020.

documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false. Potrivit PG, acestea vizează persoane publice din cadrul autorităților publice, întreprinderilor municipale sau în care statul deține cote de participare, care gestionează mijloacele financiare/bunuri proprietate publică.

În instanța de judecată a fost expediată *o singură cauză penală* de către Procuratura Anticorupție, la 10.12.2021, în privința persoanelor publice din cadrul organelor de conducere a ÎS Compania Aeriană "Air Moldova" acuzate de abuz de putere în procesul de gestionare a bunurilor și resurselor financiare ale întreprinderii.

• **Centrul Național Anticorupție**

Potrivit CNA⁶¹, în perioada aa. 2019 – iulie 2022 a primit spre examinare 13 HCC (2019 – 3, 2020 – 2, 2021 – 3, 2022 – 5). În 2019 au fost pornite 3 cauze penale:

- c.p. 2019970460, în temeiul HCC nr.37/2019 privind raportul auditului conformității "Achizițiile publice la MSMPS și instituțiile din subordine în anul 2018";
- c.p. 2019970476, în temeiul raportului auditului încheiat la 31.12.2018;
- c.p. 2019970478 în temeiul HCC nr.94/2018 cu privire la raportul auditului asupra raportului financiar al mun. Chișinău pe anul 2017.

În 2022 a fost pornită cauza penală 2022970049, în temeiul HCC 68/2021 cu privire la Raportul auditului performanței atinse în cadrul proiectelor finanțate din fondurile externe gestionate prin intermediul Unității consolidate pentru implementarea programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltare Agricolă.

Din cele 4 cauze penale pornite în 2019-2022, una a fost clasată, iar 3 au fost expediate spre examinare conform competenței.

• **Autoritatea Națională de Integritate**

Potrivit ANI⁶², în perioada 2020 – sem. I al a. 2022, Autoritatea a recepționat patru hotărâri ale Curții (HCC nr.48/2020, HCC nr.21/2021, HCC nr.54/2021, HCC nr.20/2022).⁶³ În baza HCC 48 din 28.10.2020 privind auditul conformității salarizării în a. 2019 în unele instituții de învățământ preuniversitar din subordinea APL, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, în privința directorului Liceului Teoretic "Alexandru Ioan Cuza" din Chișinău, în urma căruia a fost întocmit actul de constatare 95/11 din 08.04.2021. Informații despre finalitatea acestui proces n-au fost oferite.

Astfel, în perioada a.2020 – sem. I, 2022, PG, CNA, ANI au recepționat de la CCRM cca 40 de rapoarte de audit pentru examinare și autosesizare.⁶⁴ În baza acestor materiale PG a pornit 21 cauze penale, CNA – o cauză penală, iar ANI a inițiat un control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese. În instanța de judecată a fost expediată, la finele a. 2021, *o singură cauză penală*.

Articolul 31(6) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi nr. 260/2017 prevede obligația auditorilor de a evalua indicatorii de fraudă și corupție la efectuarea tuturor tipurilor de audit. CCRM a dezvoltat prevederi speciale, aprobând, prin Hotărârea nr. 8 din 21.03.2016, *Regulamentul privind procedurile aplicate în*

⁶¹ Scrisoarea CNA nr. 17/4057 din 12.07.22 adresată TI-Moldova.

⁶² Scrisoarea ANI nr. 04-20/4781 din 11.08.2022 adresată TI-Moldova.

⁶³ HCC nr. 48 din 28 octombrie 2020 cu privire la aprobarea Raportului auditului conformității salarizării în anul 2019 în unele instituții de învățământ preuniversitar din subordinea Autorităților Publice Locale; HCC nNr. 21 din 03.06.2021 - Hotărârea nr. 21 din 3 iunie 2021 cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene încheiate la 31 decembrie 2020; HCC nr. 54 din 28.09.2021 privind Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în anul 2020; HCC nr. 21 din 27.05.2022 cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Economiei și Infrastructurii încheiate la 31 decembrie 2021.

⁶⁴ PG 25, CNA- 10, ANI – 4.

*cadrul Curții de Conturi în cazul identificării/determinării de către auditori a riscului de fraudă/corupție.*⁶⁵ Având în vedere modificările intervenite în cadrul legal, este necesară actualizarea Regulamentului enunțat, în special, la capitolul dispoziții generale, pentru a exclude referințele la o serie de acte normative abrogate și unele noțiuni care nu mai sunt actuale.

Totodată, este de remarcat că punctul 24 din acest Regulament stipulează că ”*Auditorii nu vor include în rapoartele de audit informațiile privind cazurile de suspiciune de fraudă/corupție, ale căror materiale au fost remise organelor de drept, iar CCRM nu va face publice cazurile de suspiciune de fraudă/corupție, pentru a nu periclita desfășurarea anchetei*”. O atare prevedere generează riscul tănuirii/nimicirii de către organele de drept, în funcție de conjunctura politică, a informațiilor remise de CCRM, neinițierii unor dosare penale pentru fraude în utilizarea mijloacelor financiare și patrimoniului public și, respectiv, neatragerii la răspundere a persoanelor vinovate.

7. Consiliul de cooperare între CCRM și organele de drept: informații sumare, așteptări nerealizate

Deși Consiliul interdepartamental de cooperare între Curtea de Conturi și organele de drept (Consiliul) a fost creat încă în 2014, despre activitatea lui se cunoaște destul de puțin, informațiile de pe pagina web a CCRM fiind sumare: un comunicat⁶⁶ și un paragraf în raportul anual al CCRM asupra administrării și întrebuițării resurselor financiare publice și a patrimoniului public pentru anul 2019.⁶⁷

În acest context, pentru a afla mai mult despre rezultatele activității Consiliului, TI-Moldova a solicitat CCRM să ofere o serie de informații, inclusiv referitoare la existența unui document care să reglementeze activitatea Consiliului; entitatea care îi asigură secretariatul; numărul ședințelor din aa. 2019 – sem.I, 2022; numărul materialelor remise organelor de drept urmare a examinării materialelor la ședințele Consiliului, publicarea informațiilor/rapoartelor despre activitatea Consiliului.

Potrivit informațiilor oferite de CCRM, Consiliul a fost creat la recomandarea experților străini din domeniul auditului public extern și instituit prin Ordinul comun al CCRM, PG, CNA și MAI nr.139/91/40/217 din 18.07.2014, în scopul sporirii conlucrării și interacțiunii între acestea. În baza ordinului interdepartamental nr.205/50/384/193/128/4/23 din 11.11.2016 componența Consiliului a fost completată cu SIS, ANI și CNPDCP.⁶⁸

Consiliul este constituit din 15 membri, inclusiv Președintele Consiliului (Președintele CCRM) și reprezentanții entităților sus-menționate, desemnați prin decizia conducerii. Consiliul se convocă la necesitate, fără o bază regulată, în cazurile în care este necesară consultarea adițională a membrilor.

Scopul Consiliului este colaborarea în domeniul prevenirii și combaterii faptelor ilicite ce rezultă din administrarea și utilizarea frauduloasă a resurselor financiare publice și din administrarea neconformă a patrimoniului public, evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice, altor domenii legale de interes reciproc. Colaborarea se realizează prin:

- schimbul de informații privind circumstanțele și faptele legate de administrarea și utilizarea frauduloasă a resurselor financiare publice, administrarea neconformă a patrimoniului public, precum și alte încălcări identificate cadrul auditurilor CCRM;
- executarea demersurilor și solicitărilor în domeniul de colaborare;

⁶⁵ https://www.ccrm.md/ro/regulamentul-privind-procedurile-aplicate-in-cadrtul-curtii-de-conturi-3576_92456.html

⁶⁶ <https://www.ccrm.md/ro/consiliul-interdepartamental-3534.html>

⁶⁷ În Raportul pentru 2019 <file:///D:/User/Downloads/51c3efa462781b1d96da4ec5310e9acc.pdf>, la compartimentul Combaterea fraudei și corupției (pag. 31) inserate câteva alineate, în anexă *Lista materialelor expediate organelor de drept* (pag.220), la rubrica destinată ședințelor Consiliului interdepartamental, n-au fost inserate careva informații.

⁶⁸ Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

- examinarea chestiunilor de interes comun, în scopul consolidării mecanismului privind legalitatea, eficiența și eficacitatea administrării și utilizării resurselor financiare publice și a patrimoniului public;
- participarea specialiștilor calificați ai unei Părți în acțiunile întreprinse de cealaltă Parte, în scopul prevenirii, depistării și contracarării faptelor ilicite ce rezultă din administrarea și utilizarea frauduloasă a resurselor financiare publice, precum și din administrarea neconformă a patrimoniului public;
- participarea la ședințele organelor colegiale în cazul abordării chestiunilor de interes comun sau de bilanț periodic al activităților;
- schimbul de experiență, inclusiv prin realizarea de consultări, participare la conferințe, seminare, ateliere de lucru, instruiți etc.;
- schimbul de acte normative, date statistice, rezultate ale cercetărilor științifice și publicațiilor de specialitate.

În acest context TI-Moldova a solicitat și PG, CNA și ANI să ofere date despre numărul ședințelor Consiliului la care au participat reprezentanții entităților pe parcursul a. 2019 – sem. I al a. 2022. CNA a relatat că în cancelaria entității n-au fost înregistrate invitații la ședințele Consiliului și a sugerat TI-Moldova să solicite informații de la CCRM, întrucât Consiliul este un organ colegial și informațiile respective ar trebui să se regăsească în procese verbale.⁶⁹ Procuratura Generală a remarcat că reprezentanții entității ”*au participat la toate ședințele la care au fost convocați*”⁷⁰, ceea ce ar însemna că entitatea nu este la curent cu activitatea reprezentanților săi în acest organ. ANI a informat că reprezentanții entității n-au participat la careva ședințe ale Consiliului și s-a arătat interesată în participarea, pe viitor, la activitatea acestuia.⁷¹ În acest sens, am putea constata că procesul de comunicare în cadrul Consiliului lasă de dorit.

Potrivit CCRM, în perioada enunțată a avut loc *o singură ședință* a Consiliului, pe marginea misiunii de audit privind asigurarea cetățenilor cu vaccinuri pentru combaterea COVID-19 (HCC nr.71/2021), în cadrul căreia au fost identificate mai multe suspiciuni de fraudă.⁷² Materialele auditului au fost expediate PG pentru examinare conform competenței, iar, urmare a examinării, Procuratura Anticorupție a informat despre încetarea examinării materialelor pe motiv că nu au fost constatate fapte ce ar impune declanșarea unor investigații sub aspect penal. Având în vedere că în aa. 2019-2022 CCRM a efectuat multiple misiuni de audit rezultatele cărora au trezit ecou în societate și întrebări vis-a-vis de eventuala fraudare a banilor și patrimoniului public, inclusiv de peste hotarele Republicii Moldova, este de neînțeles de ce materialele unor asemenea audituri n-au fost examinate la ședințele Consiliului.

Este de reținut că acum un an, fiind somate să aprecieze eficiența activității Consiliului, autoritățile anticorupție/experti au remarcat că acest organ este util, dar puțin eficient, capacitățile lui nefiind utilizate la justa valoare.⁷³ Și anterior problematică funcționării Consiliului a fost remarcată de experți, în calitate de soluții de eficientizare a activității fiind invocată responsabilizarea membrilor Consiliului, inclusiv prin verificarea eficienței activității lor și prin schimbare periodică.⁷⁴ În acest sens, reiterăm propunerea de a revedea conceptul de activitate al Consiliului pentru ca acesta să contribuie eficient la identificarea, sesizarea și sancționarea fraudelor și corupției.⁷⁵

⁶⁹ Scrisoarea CNA nr. 17/4057 din 12.07.22.

⁷⁰ Scrisoarea PG nr. 11-207/22-2458 din 18.07.22.

⁷¹ Scrisoarea ANI nr. 04-20/4781 din 11.08.22.

⁷² Suspiciuni ce țin de înregistrarea în sistemul informațional SIA-RVC-19 a dozelor de vaccin cu termen de valabilitate expirat și introducerea în Registrul de evidență a vaccinării împotriva COVID-19 a peste 277 mii de informații despre vaccinarea în alte perioade, creând suspiciuni privind veridicitatea certificatelor emise de instituțiile implicate în proces.

⁷³ Transparency International – Moldova, *Curtea de Conturi: evaluare instituțională alternativă*, 2021,

⁷⁴ Transparency International – Moldova, *Sistemul Național de Integritate*, 2014, pag. 151.

⁷⁵ Transparency International – Moldova, *Curtea de Conturi: evaluare instituțională alternativă*, 2021,

Totodată, este recomandabilă transparentizarea informațiilor despre activitatea Consiliului, cum ar fi: plasarea pe pagina web a CCRM a Regulamentului de funcționare a Consiliului și a componenței acestuia; includerea în raportul anual de activitate al CCRM a informațiilor despre funcționarea acestuia; îmbunătățirea comunicării între membrii Consiliului; invitarea, în funcție de caz, a membrilor Consiliului la ședințele comisiei parlamentare de profil.

Concluzii și recomandări

CCRM a îmbunătățit, în ultimii ani, comunicarea cu entitățile auditate, lansând un nou instrument de gestionare a procesului de implementare a recomandărilor (SIA „Audit CCRM”) și oferind mai multe informații despre realizarea acestora, inclusiv pe pagina sa web. A devenit mai activă conlucrarea CCRM cu Cancelaria de Stat și Parlamentul. Totuși, nivelul de implementare a HCC monitorizate ce țin de conformitatea achizițiilor publice este jos, doar cca 1/3 din recomandările Curții fiind considerate implementate. Eforturile Cancelariei de Stat și Comisiei control al finanțelor publice a Parlamentului în observarea implementării recomandărilor CCRM sunt încă modeste și nu contribuie, în măsură suficientă, la responsabilizarea factorilor de decizie ai entităților auditate. Activitatea Consiliului de cooperare cu organele de drept nu este transparentă și sub așteptările societății.

Pornind de la constatările prezentului studiu, este oportună realizarea următoarelor măsuri:

- Fortificarea procesului de comunicare dintre CCRM, Cancelaria de Stat și entitățile auditate;
- Antrenarea mai activă a Cancelariei de Stat în observarea implementării recomandărilor CCRM, în speță: prevenirea unor răspunsuri formale/superficiale ale entităților auditate la adresa Curții; insistarea asupra prezentării documentelor justificative concludente; promovarea bunelor practici de implementare a recomandărilor CCRM între entitățile din domeniul de competență;
- Diseminarea de către ministere a bunelor practici/experiențe de elaborare și aplicare a regulilor/procedurilor interne ce țin de achizițiile publice în entitățile publice din subordine;
- Analiză situației privind implementarea recomandărilor CCRM ce țin de achizițiile publice la ședința Comisiei parlamentare control al finanțelor publice pentru a lua atitudine de problemele neremediate de mult timp și responsabiliza factorii de decizie din entitățile auditate;
- Transparentizarea în continuare a procesului de implementare a HCC, inclusiv dezvoltarea modului *Statistica misiunilor de audit/implementarea recomandărilor înaintate autorităților* de pe pagina web a CCRM, asigurarea accesului societății civile și mass-mediei la SIA ”Audit CCRM”;
- Plasarea pe paginile web ale ministerelor a informațiilor despre rezultatele auditurilor CCRM, măsurile întreprinse în vederea implementării recomandărilor acesteia, cu eventuala redirectionare la pagina web a Curții;
- Creșterea aportului Comisiei de control al finanțelor publice în procesul de examinare a rapoartelor CCRM, inclusiv în responsabilizarea factorilor de decizie ale entităților auditate, susținerea inițiativelor legale;
- Audierea, în ședință plenară a Parlamentului, a raportului anual de activitate al CCRM, precum și raportului asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public;

- Actualizarea Regulamentului Curții de Conturi privind procedurile aplicate în cazul identificării/determinării de către auditori a riscului de fraudă/corupție pentru a-l conforma cadrului legal în vigoare;
- Revizuirea conceptului de activitate al Consiliului de cooperare a CCRM cu organele de drept în vederea comunicării mai bune între membri și a unei contribuții eficiente la identificarea, sesizarea și sancționarea fraudelor și corupției;
- Transparentizarea informațiilor despre activitatea Consiliului de cooperare a CCRM cu organele de drept (plasarea pe pagina web a CCRM a regulamentului de funcționare și a componenței acestuia; includerea în raportul anual de activitate al CCRM a informațiilor despre funcționarea lui).

<p>evaluare a ofertei a prezentat acte justificative eronate;</p> <ul style="list-style-type: none"> - neelaborarea proiectelor tehnice pentru investiții capitale, cu încheierea acordurilor adiționale în lipsa argumentărilor; - încheierea contractelor cu OE fără publicarea anunțului de participare; - atribuirea și încheierea contractelor în condițiile în care oferta n-a corespuns cerințelor privind termenele de livrare. <p><i>La etapa de executare/monitorizare a contractelor (20, 3 mil. lei):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - achiziționarea bunurilor și serviciilor neincluse în planul de achiziții; - necalcularea penalităților, la livrarea cu întârziere a bunurilor; - acceptarea medicamentelor cu termenul de valabilitate mai mic decât cel stabilit în contract; - neutilizarea conform destinației a utilajului medical achiziționat de IMSP . <p><i>La planificarea, evaluarea și includerea în lista medicamentelor compensate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - planificarea mijloacelor pentru achiziționarea medicamentelor compensate n-a fost bazată pe date reale; - nerespectarea termenelor de recepționare și de evaluare a dosarelor; - evaluarea cu întârziere, de către Consiliul pentru medicamente compensate, a dosarelor depuse. <p>Exemple IMSP Institutul Oncologic a desfășurat cu 127 de proceduri de achiziții (în sumă de 1,2 mil. lei) mai mult, comparativ cu cele incluse în Plan. IMSP nu a documentat și nu a argumentat necesitatea urgentării celor 127 achiziții, ceea ce contravine prevederilor regulamentare.</p>	<p>Spitalul Clinic Republican 2.5.1. Planificarea achizițiilor publice, cu documentarea conformă a necesităților concrete pentru calitatea și cantitatea bunurilor, lucrărilor și serviciilor.</p> <p>Institutul Oncologic 2.5.1. Planificarea achizițiilor publice, cu documentarea conformă a necesităților concrete pentru calitatea și cantitatea bunurilor, lucrărilor și serviciilor.</p> <p>MSMPS 2.5.1. Planificarea achizițiilor publice, cu documentarea conformă a necesităților concrete pentru calitatea și cantitatea bunurilor, lucrărilor și serviciilor.</p> <p>Institutul Mamei și Copilului 2.5.2. Desemnarea conformă a GL pentru achiziții și stabilirea atribuțiilor concrete membrilor acestuia, cu evaluarea proceselor de organizare și desfășurare a activității grupului și de desemnare a câștigătorilor.</p> <p>Spitalul Clinic Republican 2.5.2. Desemnarea conformă a GL pentru achiziții și</p>	<p>25.06.21/24.06.21</p> <p>25.06.21/24.06.21</p> <p>25.06.21/24.06.21</p> <p>25.06.21/24.06.21</p> <p>25.06.21/18.05.21</p>	<p>servicii.</p> <p>A fost aprobată Procedura operationala privind întocmirea și aprobarea planului de achizitii, care include descrierea detaliata a modalitatii de inaintare si întocmire a necesarului de bunuri/lucrari si servicii pentru achiziționare, persoanele implicate in acest proces și responsabilitatea acestora.</p> <p>Recomandarea se realizează în baza HG 1419/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de planificare a contractelor de achiziții publice (anunțul de intenție și planul de acțiuni pentru anul 2021 anexate).</p> <p>Notă*: Deși MSMPS urma să raporteze despre implementarea recomandării citate, acesta a oferit date doar în privința entităților din subordine.</p> <p>Ordinele de constituire a GL sunt actuale, conform cerințelor și conțin prevederi despre atribuțiile concrete ale fiecărui membru în parte. La necesitate se vor actualiza.</p> <p>A fost aprobat Ord.nr. 68 din 18.05.2021 cu privire la instituirea GL pentru</p>	<p>Implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată</p>
---	--	--	---	---

<p>IMSP Institutul Mamei și Copilului n-a asigurat identificarea/calcularea reală a necesităților la planificarea achizițiilor, ceea ce a dus la neexecutarea contractelor de achiziții în sumă de 46,5 mil. lei (cu 55,5% mai puțin comparativ cu cele planificate).</p>	<p>stabilirea atribuțiilor concrete membrilor acestuia, cu evaluarea proceselor de organizare și desfășurare a activității grupului și de desemnare a câștigătorilor.</p>		<p>efectuarea achizițiilor publice care, prevede instituirea a 6 GL responsabile de diverse domenii. Prin crearea mai multor GL se urmărește implicarea în procesul de achiziționare a specialistilor de profil.</p>	
	<p>Spitalul Oncologic 2.5.2. Desemnarea conformă a GL pentru achiziții și stabilirea atribuțiilor concrete membrilor acestuia, cu evaluarea proceselor de organizare și desfășurare a activității grupului și de desemnare a câștigătorilor.</p>	25.06.21/24.06.21	<p>Prezenta recomandare se realizează conform HG 10 din 20.01.2021 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea GL în domeniul achizițiilor publice (Ord. nr.19 din 10.02.2021 cu privire la perfecționarea procedurilor de planificare și desfășurare a achizițiilor).</p>	Implementată
	<p>MSPSF 2.5.2. Desemnarea conformă a GL pentru achiziții și stabilirea atribuțiilor concrete membrilor acestuia, cu evaluarea proceselor de organizare și desfășurare a activității grupului și de desemnare a câștigătorilor.</p>	25.06.21/–	–	Implementată
	<p>Institutul Mamei și Copilului 2.5.3. Elaborarea proiectelor aferente întreținerii, reparației, reconstrucției blocurilor administrate, în cazul achizițiilor publice de lucrări, în vederea excluderii majorării neîntemeiate a sumei estimative, precum și responsabilizarea angajaților la etapa elaborării și executării acestora.</p>	25.06.21/24.06.21	<p>A fost elaborat ordinul nr.118 din 14.06.2018 cu privire la instituirea unei comisii responsabile de asigurarea executării lucrărilor de reparații. La necesitate, ordinul va fi actualizat.</p>	Implementată
<p>Spitalul Clinic Republican 2.5.3. Elaborarea proiectelor aferente întreținerii, reparației, reconstrucției blocurilor administrate, în cazul achizițiilor publice de lucrări, în vederea excluderii majorării neîntemeiate a sumei estimative, precum și responsabilizarea angajaților la etapa</p>	25.06.21/–	–	Implementată	

	elaborării și executării acestora.			
	<p>Institutul Oncologic 2.5.3. Elaborarea proiectelor aferente întreținerii, reparației, reconstrucției blocurilor administrate, în cazul achizițiilor publice de lucrări, în vederea excluderii majorării neîntemeiate a sumei estimative, precum și responsabilizarea angajaților la etapa elaborării și executării acestora.</p>	25.06.21/24.06.21	Se realizează în conformitate cu HG nr.638 din 26.08.2020 pentru aprobarea Regulamentului privind achizițiile publice de lucrări.	Implementată
	<p>MSMPS 2.5.3. Elaborarea proiectelor aferente întreținerii, reparației, reconstrucției blocurilor administrate, în cazul achizițiilor publice de lucrări, în vederea excluderii majorării neîntemeiate a sumei estimative, precum și responsabilizarea angajaților la etapa elaborării și executării acestora.</p>	25.06.21/-	-	Implementată
	<p>Institutul Mamei și Copilului 2.5.4. Respectarea criteriilor de calificare stabilite în anunțul de intenție, precum și atribuirea contractului doar ofertantului care corespunde tuturor cerințelor.</p>	25.06.21/24.06.21	Se va asigura respectarea criteriilor de calitate stabilite în anunțul de intenție, precum și atribuirea contractului doar ofertantului care corespunde tuturor cerințelor.	Implementată
	<p>Spitalul Clinic Republican 2.5.4. Respectarea criteriilor de calificare stabilite în anunțul de intenție, precum și atribuirea contractului doar ofertantului care corespunde tuturor cerințelor</p>	25.06.21/-	-	Implementată
	<p>Institutul Oncologic 2.5.4. Respectarea criteriilor de calificare stabilite în anunțul de intenție, precum și atribuirea contractului doar ofertantului care corespunde tuturor cerințelor</p>	25.06.21/24.06.21	Recomandarea se realizează conform Legii 131/2015 privind achizițiile publice.	Implementată
	<p>MSMPS 2.5.4. Respectarea criteriilor de calificare stabilite în anunțul de intenție, precum și atribuirea contractului doar ofertantului care corespunde tuturor cerințelor</p>	25.06.21/-	-	Implementată
	<p>Institutul Mamei și Copilului 2.5.5. Stabilirea de către GL responsabil a criteriilor</p>	25.06.21/24.06.21	GL va stabili criterii de calificare și selectare precise	Implementată

	de calificare și selecție precise și exacte, pentru a exclude neclaritățile privind termenele de livrare a bunurilor, specificațiile tehnice și de preț.		și exacte privind termenele de livrare a bunurilor, specif. tehnice și de preț, în baza criteriilor propuse de specialiștii de profil.	
	Spitalul Clinic Republican 2.5.5. Stabilirea de către GL responsabil a criteriilor de calificare și selecție precise și exacte, pentru a exclude neclaritățile privind termenele de livrare a bunurilor, specificațiile tehnice și de preț.	25.06.21/24.06.21	A fost aprobat Ord. 68 din 18.05.2021 care prevede atribuțiile, responsabilitățile și obligațiile pentru fiecare membru al GL, astfel încât să fie clar și precis rolul fiecărui în desfășurarea procedurilor de achiziții.	Implementată
	Institutul Oncologic 2.5.5. Stabilirea de către GL responsabil a criteriilor de calificare și selecție precise și exacte, pentru a exclude neclaritățile privind termenele de livrare a bunurilor, specificațiile tehnice și de preț.	25.06.21/24.06.21	Recomandarea se realizează conform Legii 131/2015 privind achizițiile publice.	Implementată
	MSMPS 2.5.5. Stabilirea de către GL responsabil a criteriilor de calificare și selecție precise și exacte, pentru a exclude neclaritățile privind termenele de livrare a bunurilor, specificațiile tehnice și de preț.	25.06.21/-	-	Implementată
	Institutul Mamei și Copilului 2.5.6. Verificarea exhaustivă de către GL, precum și neacceptarea documentației de atribuire cu termenele expirate și a documentelor obligatorii cu anumite deficiențe.	25.06.21/24.06.21	GL va asigura verificarea exhaustivă și neacceptarea documentației de atribuire cu termene expirate.	Implementată
	Spitalul Clinic Republican 2.5.6. Verificarea exhaustivă de către GL, precum și neacceptarea documentației de atribuire cu termenele expirate și a documentelor obligatorii cu anumite deficiențe.	25.06.21/24.06.21	A fost aprobat Ord. nr.68 din 18.05.2021 cu privire la instituirea GL pentru efectuarea achizițiilor publice.	Implementată
	Institutul Oncologic 2.5.6. Verificarea exhaustivă de către GL, precum și neacceptarea documentației de atribuire cu	25.06.21/24.06.21	Se realizează conform Legii 131/2015 și HG nr.10 din 20.01.2021 pentru aprobarea	Implementată

	<p>termenele expirate și a documentelor obligatorii cu anumite deficiențe.</p> <p>MSMPS 2.5.6. Verificarea exhaustivă de către GL, precum și neacceptarea documentației de atribuire cu termenele expirate și a documentelor obligatorii cu anumite deficiențe.</p> <p>Institutul Mamei și Copilului 2.5.7. Desemnarea persoanelor responsabile de monitorizarea corespunderii termenelor de livrare a bunurilor și serviciilor, precum și de calcularea penalităților la depășirea termenului de livrare.</p> <p>Spitalul Clinic Republican 2.5.7. Desemnarea persoanelor responsabile de monitorizarea corespunderii termenelor de livrare a bunurilor și serviciilor, precum și de calcularea penalităților la depășirea termenului de livrare.</p> <p>Institutul Oncologic 2.5.7. Desemnarea persoanelor responsabile de monitorizarea corespunderii termenelor de livrare a bunurilor și serviciilor, precum și de calcularea penalităților la depășirea termenului de livrare.</p> <p>MSMPS 2.5.7. Desemnarea persoanelor responsabile de monitorizarea corespunderii termenelor de livrare a bunurilor și serviciilor, precum și de calcularea penalităților la depășirea termenului de livrare.</p>	<p>25.06.21/-</p> <p>25.06.21/24.06.21</p> <p>25.06.21/24.06.21</p> <p>25.06.21/24.06.21</p> <p>25.06.21/-</p>	<p>Regulamentului cu privire la activitatea GL în domeniul achizițiilor publice.</p> <p>—</p> <p>Se va asigura identificarea și desemnarea responsabililor de monitorizarea termenilor de livrare a bunurilor și serviciilor, precum și de calcularea penalităților în cadrul depășirii termenilor.</p> <p>A fost aprobat Ord. nr. 52 din 22.04.2021 cu privire la asigurarea monitorizării executării contractelor de achiziții care prevede responsabili de monitorizarea executării conforme a contractelor, incl. de monitorizarea termenelor de livrare și calcularea penalităților în caz de executare neconformă.</p> <p>Se realizează conform HG nr.10 din 20.01.2021 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea GL în domeniul achizițiilor publice.</p> <p>—</p>	<p>Implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată</p>
--	--	--	---	---

	<p>Institutul Mamei și Copilului 2.5.8. Întreprinderea măsurilor necesare pentru asigurarea monitorizării și controlului executării contractelor de achiziții publice, inclusiv cu desemnarea responsabililor de evidența și calitatea medicamentelor recepționate.</p> <p>Spitalul Clinic Republican 2.5.8. Întreprinderea măsurilor necesare pentru asigurarea monitorizării și controlului executării contractelor de achiziții publice, inclusiv cu desemnarea responsabililor de evidența și calitatea medicamentelor recepționate.</p> <p>Institutul Oncologic 2.5.8. Întreprinderea măsurilor necesare pentru asigurarea monitorizării și controlului executării contractelor de achiziții publice, inclusiv cu desemnarea responsabililor de evidența și calitatea medicamentelor recepționate.</p> <p>MSMPS 2.5.8. Întreprinderea măsurilor necesare pentru asigurarea monitorizării și controlului executării contractelor de achiziții publice, inclusiv cu desemnarea responsabililor de evidența și calitatea medicamentelor recepționate.</p> <p>CNAM 2.6.1. Consolidarea activității Secretariatului pentru</p>	<p>25.06.21/24.06.21</p> <p>25.06.21/24.06.21</p> <p>25.06.21/24.06.21</p> <p>25.06.21/–</p> <p>25.06.21/–</p>	<p>În baza ordinului inst. se vor identifica pers. responsabile (specialiști de profil) de fiecare categorie de bunuri, lucrări și servicii în parte; desemna responsabilii de evidența și calitatea medicamentelor recepționate; desemna responsabilii de monitorizarea și controlul executării contractelor de achiziții, pe fiecare categorie de bunuri, lucrări și servicii.</p> <p>A fost aprobat Ord. nr. 52 din 22.04.2021 cu privire la asigurarea monitorizării executării contractelor de achiziții care prevede responsabilii de monitorizarea executării conforme a contractelor, incl. responsabilii de evidența și calitatea medicamentelor recepționate.</p> <p>Recomandarea se realizează conform HG nr.10 din 20.01.2021 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea GL în domeniul achizițiilor publice.</p> <p>–</p> <p>–</p>	<p>Implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată</p>
--	---	--	--	---

	<p>medicamente compensate, cu implicarea specialiștilor din cadrul AMDM, ANSP, comisiilor de specialitate și altora, după necesitate, în scopul asigurării furnizării informațiilor necesare în vederea onorării conforme a atribuțiilor Secretariatului.</p> <p>MSMPS 2.6.1. Consolidarea activității Secretariatului pentru medicamente compensate, cu implicarea specialiștilor din cadrul AMDM, ANSP, comisiilor de specialitate și altora, după necesitate, în scopul asigurării furnizării informațiilor necesare în vederea onorării conforme a atribuțiilor Secretariatului.</p> <p>CNAM 2.6.2. Planificarea și organizarea activității Secretariatului pentru medicamente compensate și a Consiliului pentru medicamente compensate, ce ar asigura realizarea atribuțiilor în termenele stabilite.</p> <p>MSMPS 2.6.2. Planificarea și organizarea activității Secretariatului pentru medicamente compensate și a Consiliului pentru medicamente compensate, ce ar asigura realizarea atribuțiilor în termenele stabilite.</p> <p>CNAM 2.6.3. Definirea priorităților strategice ce țin de politicile de compensare a medicamentelor din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.</p> <p>MSMPS 2.6.3. Definirea priorităților strategice ce țin de politicile de compensare a medicamentelor din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.</p> <p>CNAM 2.6.4. Examinarea posibilității de aliniere a Listei medicamentelor compensate cu Lista medicamentelor esențiale, recomandată de OMS, în scopul sporirii accesului populației la medicamente.</p>	<p>25.06.21/–</p> <p>25.06.21/–</p> <p>25.06.21/–</p> <p>25.06.21/–</p> <p>25.06.21/–</p> <p>25.06.21/–</p>	<p>–</p> <p>–</p> <p>–</p> <p>–</p> <p>–</p> <p>–</p>	<p>Implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată</p>
--	--	---	---	---

	<p>MSMPS 2.6.4. Examinarea posibilității de aliniere a Listei medicamentelor compensate cu Lista medicamentelor esențiale, recomandată de OMS, în scopul sporirii accesului populației la medicamente.</p>	25.06.21/–	–	Implementată
	<p>CNAM 2.6.5. Ajustarea actelor normative care reglementează procesul de compensare a medicamentelor pnt a evita ambiguitatea actelor normative și exclude dublarea atribuțiilor Consiliului și ale Secretariatului la etapele de includere și de excludere a medicamentelor compensate.</p>	25.06.21/–	–	Implementată
	<p>MSMPS 2.6.5. Ajustarea actelor normative care reglementează procesul de compensare a medicamentelor pnt a evita ambiguitatea actelor normative și exclude dublarea atribuțiilor Consiliului și ale Secretariatului la etapele de includere și de excludere a medicamentelor compensate.</p>	25.06.21/–	–	Implementată
	<p>CNAM 2.7. Elaborarea unei proceduri complexe, care ar asigura determinarea necesităților de mijloace financiare exacte, fundamentate prin analize și calcule.</p>	25.06.21/–	–	Implementată

Generalizări

I. *Datele de pe pagina web a CCRM, rubrica Audit/Rapoarte de audit, în profilul hotărârii enunțate* (situația la 30.08.22)

Pe pagina web a CCRM (<https://msmps.gov.md/wp-content/uploads/2021/08/Raspuns-la-HCC-nr.57-din-30.11.2020.pdf>) sunt inserate doar datele oferite de MSMPS privind implementarea recomandărilor Curții de către entitățile din sistem/subordine (IMSP), informațiile despre realizarea recomandărilor de către ministere și CNAM (de ex., 2.5.1, 2.5.2, 2.5.3, 2.5.4, 2.5.5, 2.5.6, 2.6 și 2.7) nu sunt publicate.

Unele acțiuni raportate de entitățile din sistemul MSMPS în confirmarea realizării recomandărilor nu sunt concludente, par a fi formale (promisiuni de realizare), spre ex., în cazul Institutului Mamei și Copilului ”Se va asigura identificarea și desemnarea responsabililor de monitorizarea termenilor de livrare a bunurilor și serviciilor, precum și de calcularea penalităților în cadrul depășirii termenilor” (la rec. 2.5.7). Ar fi mult mai convingător ca conducătorul IMSP să desemneze prin ordin persoanele responsabile și să stabilească atribuțiile acestora, documentul în cauză justificând realizarea recomandării.

În cazul unor recomandări (de ex., rec. 2.5.1), răspunsurile prezentate de IMSP sunt diferite/neuniforme (o entitate comunicat despre elaborarea unei proceduri operaționale detaliate, alta susține că se conduce de o HG, a treia promite ca va asigura respectarea recomandării). În context, ministerul ar putea oferi documentele interne elaborate de unele IMSP-uri altor entități din subordine, pentru informare și eventuală preluare/adaptare.

În argumentarea implementării recomandării 2.5.3, Institutul Mamei și Copilului face referința la elaborarea unui ordin premergător auditului efectuat ”A fost elaborat ordinul nr.118 din 14.06.2018 cu privire la instituirea unei comisii responsabile de asigurarea executării lucrărilor de reparații. La necesitate, ordinul va fi actualizat”.

II. Informații despre nivelul de implementare a recomandărilor, oferite de CCRM la solicitarea TI-Moldova (situația la 23.08.22)

Potrivit informațiilor oferite de CCRM, toate recomandările din HCC citată au fost implementate, constatările fiind făcute în cadrul unei misiuni de audit desfășurate în 2021⁷⁹. Totuși, CCRM reiterează necesitatea intensificării în continuare a proceselor de control intern la diferite etape ale achizițiilor publice cu responsabilizarea tuturor părților implicate.

III. Informații oferite de entitățile auditate la solicitarea TI-Moldova

TI-Moldova a solicitat la 01.08.2022 o serie de informații privind implementarea recomandărilor HCC sus-menționate de la MS, CNAM, Spitalul Republican, Institutul Oncologic și Institutul Mamei și Copilului.

- (i) Spitalul Republican a răspuns în termeni optimi la solicitare (scrisoarea nr. 05/1515 din 09.08.22), oferind date generale despre bugetul entității (suma totală a cheltuielilor planificate și efective pentru 2021 și planificate pentru 2022); ordinul directorului nr. 52 din 22.04.22 cu privire la asigurarea monitorizării executării contractelor de achiziții publice, inclusiv Regulamentul privind monitorizarea executării contractelor și formularele dărilor de seamă aferente; ordinul directorului nr. 55 din 05.04.22 privind instituirea a 6 GL pentru achizițiile publice, inclusiv componența acestora și atribuțiile de funcție ale membrilor grupului.
- (ii) CNAM, în baza scrisorii nr. 01-07/ 2218 din 25.08.22, a informat TI-Moldova despre implementarea recomandărilor 2.6.1- 2.6.5 și 2.7 din HCC citată, oferind link-urile pentru a putea lectura documentele/actele aprobate. În special, CNAM a remarcat despre schimbarea componenței Consiliului pentru medicamente compensate (CMC) și a Secretariatului acestuia, efectuate în baza ordinelor conducerii în 2022; organizarea ședințelor CMC în aa. 2021 și 2022; evaluarea și remiterea la adresa membrilor CMC a rapoartelor tehnice de evaluare a dosarelor medicamentelor depuse spre compensare; actualizarea listei medicamentelor compensate; stabilirea priorităților strategice ce țin de politicile de compensare a medicamentelor. CNAM a relatat despre participarea la procesul de reevaluare și elaborare a a Listei Naționale de Medicamente Esențiale, precum și despre operarea modificărilor în ordinul comun al MMPSF și CNAM nr. 600/320-A din 27.04.15 pentru a evita ambiguitatea actelor normative și exclude dublarea atribuțiilor CMC și a secretariatului acestuia. De asemenea, CNAM a informat despre elaborarea procedurii operaționale *Modul de planificare a mijloacelor financiare destinate medicamentelor compensate* (PDM-32-V01). Totodată CNAM a comunicat că a expediat informațiile despre implementarea recomandărilor sus-menționate la adresa CCRM prin scrisoarea nr.01-03/1486 din 25.06.21.
- (iii) Institutul Oncologic a oferit, cu depășirea termenului (scrisoarea nr. 02-07/108 din 15.09.22), informații sumare despre bugetul planificat și executat în 2021, bugetul planificat pentru 2022, precum și unele actele interne care au relevanță cu achizițiile publice (Ord. 52 din 06.06.22 privind completarea Ord. nr. 19 din 10.02.21 privind activitatea GL pentru achizițiile publice din Institutul Oncologic – modificarea componenței grupurilor de lucru pentru achizițioanrea medicamentelor și produselor parafarmaceutice/dispozitivelor medicale și consumabilelor/produselor alimentare. Anexele la ordin includ atribuțiile distincte pentru membrii grupurilor de lucru).
- (iv) Ministerul Sănătății și Institutul Mamei și Copilului n-au oferit informații la solicitarea TI-Moldova.

IV. Prezența informațiilor despre rezultatele auditului și măsurile întreprinse pentru implementarea recomandărilor HCC pe paginile web ale entităților auditate

Pe pagina web a Ministerului Sănătății (conținutul verificat la 28.07.2022), la rubrica Informații de interes public/Rapoarte/Audit extern sunt plasate: HCC 57/2020, raportul respectiv al CC, precum și răspunsul ministerului privitor la implementarea recomandărilor Curții <https://msmps.gov.md/wp-content/uploads/2021/08/Raspuns-la-HCC-nr.57-din-30.11.2020.pdf> . Răspunsul cuprinde scrisoarea ministerului cu informații în formă tabelară privind implementarea recomandărilor 2.5.1 – 2.5.8 de către Spitalul Republican, Spitalul Mamei și al Copilului, Institutul Oncologic, informațiile despre implementarea recomandărilor adresate MSMPs și CNAM (inclusiv 2.6.1 – 2.6.5, 2.7) n-au fost specificate. Documentele confirmative la care se face referință în răspunsul ministerului nu sunt plasate pe web. Pe paginile web ale IMSP auditate (<http://onco.md>, <https://www.mama-copilul.md/>, <http://scr.md/>) nu sunt plasate informații despre rezultatele auditului și implementarea recomandărilor Curții de Conturi.

⁷⁹ HCC57/ 2020 „Cu privire la Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și la unele entități din subordine, precum și la alte părți implicate” a fost exclusă din regim de monitorizare în baza HCC 42/26.07.2021 privind Raportul auditului conformității gestionării și utilizării resurselor destinate domeniului sănătății pentru prevenirea și combaterea răspândirii infecției Covid-19.

Informații despre implementarea HCC nr. 73 din 22.12.2020 privind Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și la unele entități din subordine

Entități auditate/implementatoare: MF, SFS, AST, MECC și entitățile din subordine auditate

Recomandări: 19⁸⁰ Termenul de implementare: 6 luni din data intrării în vigoare a Hotărârii (22.07.21)

Constatări succinte HCC	Recomandări succinte HCC	Termen de implementare stabilit/Data raportării	Acțiuni întreprinse de entitățile auditate ⁸¹	Comentarii CCRM privind implementarea recomandărilor ⁸²
<p>Se perpetuază încălcările sesizate în rapoartele de audit precedente, în unele cazuri – se amplifică factorii generatori de gestiune neconformă și ineficientă. Cadrul normativ ambiguu, SIA care nu este aplicat și/sau nu funcționează pe deplin conform, monitorizarea selectivă a achizițiilor, - factorii de bază care au condiționat un management neperformant, cu efecte păguboase asupra intereselor publice.</p> <p><i>Neconformități în procesul de planificare a achizițiilor publice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - strategiile sectoriale de cheltuieli și bugetele anuale pe domenii de competență, rapoartele privind implementarea lor nu sunt publicate; - entitățile nu întocmesc planuri de achiziții înainte de elaborarea propunerii de buget și nu le publică; - cadrul normativ nu asigură, în unele cazuri, stabilirea responsabilităților clare de exercitare a atribuțiilor din partea entității și/sau GL; - nu este posibilă prevenirea și/sau aplicarea constrângerii sub formă de răspundere civilă, contravențională și penală în cazul 	<p>Ministerul Finanțelor</p> <p>Rec. 2.4.1 Asigurarea revizuirii și elaborării cadrului normativ, prin introducerea măsurilor de răspundere disciplinară/civilă/contravențională/penală.</p>	22.07.21/28.07.21	Elaborat proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative, cu modificări incl. la Codul Contravențional. Proiectul va fi transmis Cancelariei de Stat pentru înregistrare și examinare în cadrul ședinței Secretarilor generali.	Neexecutat ⁸³
	<p>2.4.2 Acceptarea obiectivelor de cheltuieli capitale spre finanțare din bugetul de stat, acestea urmând a fi corelate cu documentele de planificare strategică, în corespundere cu reglementările stabilite, precum și însoțite de fundamentările corespunzătoare.</p>	22.07.21/28.07.21	La estimarea limitei de cheltuieli pentru investiții capitale, MF preconizează mijloace financiare prioritar pentru finalizarea și darea în exploatare a proiectelor în curs de execuție; continuarea lucrărilor cu un grad înalt de executare. Repartizarea alocațiilor bugetare pe proiecte de investiții capitale se efectuează de către MECC, deseori fără respectarea principiilor menționate.	Neexecutat

⁸⁰ În contextul recomandărilor s-a respectat consecutivitatea reflectării datelor de pe pagina web a CCRM la hotărârea în cauză https://ccrm.md/ro/decision_details/1085/hotararea-nr-73-din-22-decembrie-2020-privind-raportul-auditului.

⁸¹ Potrivit informațiilor prezentate de entitatea auditată/implementatoare la CCRM (informațiile verificate pe pagina web a Curții la 30.08.2022).

⁸² Potrivit informațiilor oferite de CCRM la solicitarea TI-Moldova (la data de 23.08.2022).

⁸³ Urmează a fi elaborate și aprobate reglementări cu privire la răspunderea disciplinară, civilă și penală.

<p>admiterii erorilor și fraudelor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - cadrul normativ nu conține definiții și reglementări exhaustive privind elementele de fraudă, cu generalizarea datelor și monitorizarea riscurilor; - managerii nu evaluează periodic riscurile aferente achizițiilor (parte a CFPI), cu raportarea acestora; - sistemul MTender nu asigură o funcționalitate deplină, la toate etapele, a procesului de achiziții, inclusiv monitorizarea lor; - lipsesc unele date exhaustive despre AVM, care constituie o pondere semnificativă, precum și un sistem de monitorizare a acestor achiziții la toate etapele de planificare, realizare, atribuire și raportare a contractelor; - planificarea nerealistă a achizițiilor a dus la achiziții excesive și la formarea de suprastocuri, precum și la acordarea unor avansuri. <p>În procesul de atribuire și executare a contractelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - achiziții în afara planului, nerespectarea atribuțiilor de GL; - divizarea contractelor prin achiziții, în special, de valoare mică, cu premise de favorizare a unor agenți economici; - neconformități la atribuirea contractelor, fără exercitarea dreptului de anulare a procedurii, ceea ce a generat costuri financiare majorate; - procedura de achiziționare a manualelor nu este asigurată cu cadru regulator exhaustiv de evaluare și atribuire a contractelor; - valoarea investițiilor a fost majorată, datorită neajustării lor conform cerințelor 	<p>2.4.3 Aprobarea unor reglementări exhaustive, în scopul asigurării unui sistem și proces decizional eficient și transparent al AVM, cu obligativitatea desfășurării acestora prin SIA MTender.</p> <p>2.4.4. Introducerea unor reglementări prin care inițierea achiziției să fie justificată de autoritatea contractantă/grupul de lucru, în documentația de achiziție, în funcție de includerea acesteia în planul de achiziții publice, în anunțul de intenție și/sau al situației excepționale.</p> <p>Serviciul Fiscal de Stat</p> <p>2.5 Asigurarea verificării desfășurării activității de întreprinzător de către persoanele fizice care au efectuat livrări către Școala de tip internat pentru copii orfani și copii rămași fără îngrijirea părinților din or. Ceadâr-Lunga, precum și a plenitudinii declarării și achitării obligațiilor fiscale de către acestea.</p>	<p>22.07.21/28.07.21</p> <p>22.07.21/28.07.21</p> <p>22.07.21/05.07.21</p>	<p>A fost elaborat proiectul HG pentru aprobarea Regulamentului achizițiilor publice de valoare mică. Acesta a a fost avizat și urmează a fi transmis pentru expertiză anticorupție la CNA.</p> <p>Aprobate Documentații standard noi: DS pentru realizarea AP de lucrări (ord. MF nr.69/2021) și DS pentru realizarea AP de bunuri și servicii (ord. MF 90/2021). IP CTIS este în proces dezvoltare a funcționalităților SIA M-Tender în pentru a introduce Planul de achiziții în sistem. Respectiv procedura achiziției nu va putea fi inițiată fără planificarea acesteia sau ajustarea planului de achiziție.</p> <p>În urma verificărilor s-a stabilit că - institutia de învățământ a încheiat contracte de achiziții cu persoane fizice - titulari ai patentei de întreprinzător, (E.Asciu, V. Russu, I.Lazarov, N. Costov), care au activat regulamentar, conform contractelor încheiate. N. Constantinov a acordat servicii în construcții, fara a înregistra o forma org - juridică. După masuri de conformare voluntara,</p>	<p>Neexecutat</p> <p>Parțial executat</p> <p>Executat</p>
--	--	--	--	---

<p>legale;</p> <ul style="list-style-type: none"> - monitorizarea neconformă a contractelor și acordarea nejustificată a facilităților fiscale la recepția lucrărilor; - efectuarea unor achiziții suplimentare cu nerespectarea limitei de contractare, fără decizia GL și raportarea procedurii de achiziție. 	<p>Agencia pentru Supraveghere Tehnică</p> <p>2.6 Verificarea conformității documentației, volumelor și calității lucrărilor efectuate la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” din Chișinău, Universitatea de Stat din Comrat și la Școala de tip internat din Ceadâr-Lunga.</p>	<p>22.07.21/ –</p>	<p>acesta a prezentat declarațiile cu privire la impozitul pe venit pe 2018-2020 și a achitat impozitul aferent</p>	<p>Neexecutat</p>
<p><i>În procesul de monitorizare și raportare a contractelor:</i></p>	<p>MECC</p> <p>2.7 Examinarea în ședința Colegiului MECC a rezultatelor auditului, cu audierea șefilor subdiviziunilor și instituțiilor din subordine, menționate în raportul, referitor la faptele descrise în acesta, remedierea deficiențelor și implementarea recomandărilor înaintate de audit.</p>	<p>22.07.21/ 15.07.21</p>	<p>La scrisoarea MECC din 15.07.21 este anexat planul de acțiuni pentru eliminarea deficiențelor constatate, nu se face referință la examinarea rezultatelor auditului la ședința colegiului.</p>	<p>Comentariile CCRM lipsesc</p>
<ul style="list-style-type: none"> - GL nu asigură pe deplin monitorizarea contractelor, cu prezentarea rapoartelor către organele de profil și public, aplicarea măsurilor de răspundere materială față de operatori pentru neexecutarea în termen; - neprezentarea dărilor de seamă privind achizițiile de valoare mică. 	<p>1.1 Elaborarea și asigurarea realizării unui plan de măsuri pentru lichidarea încălcărilor și neajunsurilor constatate</p> <p>1.2 Implementarea proceselor operaționale și procedurilor eficiente de control intern, care să asigure conformitatea procesului achizițiilor publice la toate etapele de executare a lucrărilor capitale.</p> <p>1.3 Evaluarea riscurilor de fraudă în sistemul de achiziții, cu introducerea unor criterii de detectare și prevenire a acestora, în vederea administrării finanțelor publice conform principiilor buneii guvernări</p> <p>1.4 Planificarea achizițiilor publice și documentarea conformă a necesităților privind calitatea și cantitatea</p>	<p>22.07.21/ 15.07.21</p> <p>22.07.21/ 15.07.21</p> <p>22.07.21/ 15.07.21</p> <p>22.07.21/ 15.07.21</p>	<p>Planul elaborat și aprobat prin Ordinul 396/15.04.21</p> <p>Procese operaționale au fost parțial descrise</p> <p>Riscuri parțial stabilite. Activități de control parțial stabilite (parțial executat).</p> <p>MECC nu mai alocă suport financiar, respectiv, proce-</p>	<p>Parțial executat⁸⁴</p> <p>Neexecutat⁸⁵</p> <p>Neexecutat⁸⁶</p> <p>Neexecutat</p>

84 Nu s-a asigurat realizarea planului de măsuri pentru lichidarea încălcărilor și neajunsurilor constatate.

85 Nu a fost prezentată echipei de audit nicio informație cu privire la elaborarea proceselor operaționale și a procedurilor de control intern. A fost elaborat doar Regulamentul privind procedura achizițiilor publice de valoare mică, însă care nu este aprobat și nici pus în aplicare.

86 Nu a fost prezentată echipei de audit nicio informație cu privire la evaluarea riscurilor de fraudă în sistemul de achiziții.

	<p>bunurilor, lucrărilor și serviciilor, inclusiv la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - serviciile de formare continuă: justificarea costurilor estimative în funcție de planul-cadru de instruire, norma de ore pentru o grupă, necesitatea materiei prime și a materialelor ș.a. (pct.4.1.); - investiții capitale: să se țină cont de necesitățile actualizate privind finisarea lucrărilor de construcție, reconstrucție sau reparații capitale începute anterior; să nu includă în propunerile anuale de buget necesitățile neînsoțite de devizele de cheltuieli, evaluările tehnice și financiare ale fiecărui obiectiv, precum și de estimările cheltuielilor anuale și termenele de executare a lucrărilor (pct.4.1.); - alimente și servicii de alimentare: justificarea costurilor estimative financiare prin calcule bazate pe norme naturale de consum și reieșind din limitele alocațiilor aprobate (pct.4.1.); <p>1.5. Asigurarea corelării și ajustării planului de achiziții la bugetul aprobat/precizat</p> <p>1.6. Desemnarea conformă a GL pentru achiziții și stabilirea atribuțiilor concrete membrilor (incl. pentru AVM și monitorizarea respectării clauzelor contractuale), cu evaluarea proceselor de organizare și desfășurare a activității GL și de desemnare a câștigătorilor</p>	<p>22.07.21/ 15.07.21</p> <p>22.07.21/ 15.07.21</p>	<p>durile de achiziții nu se desfășoară (executat)</p> <p>Se ține evidența analitică pentru toate obiectivele investiționale. N-au fost aprobate propunerile de buget ale instituțiilor care nu sunt însoțite de devize de cheltuieli, evaluări tehnice și financiare.</p> <p>MECC a elaborat recomandări și le-a remis instituțiilor din subordine.</p> <p>N-a fost necesitate de a ajusta planul de achiziții. Procesul se monitorizează.</p> <p>Elaborat Ord. 679/2021 privind stabilirea expres a atribuțiilor fiecărui membru al GL . Elaborat Regulamentul cu privire la modul de organizare a APVM.</p>	<p>Parțial executat</p> <p>Neexecutat⁸⁷</p> <p>Neexecutat⁸⁸</p> <p>Parțial executat⁸⁹</p>
--	---	---	--	--

87 Deși a fost remisă Srisoarea MECC nr.08/2-09/2856 din 14.06.2021 către instituțiile din subordinea MECC, pentru întreprinderea măsurilor în scopul eliminării deficiențelor constatate de audit și implementării recomandărilor emise prin HCC, MECC nu s-a asigurat și nu a prezentat probele necesare pentru justificarea costurilor estimative financiare privind calculele bazate pe norme naturale de consum aferente alimentelor și serviciilor alimentare.

88 Lipsa achiziției dezinfectanților în valoare de 29,7 mil. lei în planul de achiziții la MECC. Necorelarea planului de achiziții cu bugetul la instituțiile din subordine.

89 S-a emis Ordinul nr.679 din 04.06.2021, prin care s-a instituit GL responsabil doar de realizarea achizițiilor publice de bunuri, lucrări și servicii de valoare mică ale ministerului. Regulamentul cu privire la modul de organizare a APVM, elaborat de MECC, nu a fost aprobat și nici pus în aplicare. La unele instituții din subordine există deficiențe la acest capitol: lipsesc prevederile privind atribuțiile fiecărui membru al GL; GL formate neregulamentar; lipsa regulamentelor cu privire la modul de organizare a APVM, etc.

	<p>1.7. Revizuirea cadrului normativ intern aferent achiziției de manuale în scopul divizării ei în 2 proceduri distincte: achiziția dreptului de autor asupra manualelor și achiziția serviciilor de tipărire a manualelor.</p>	22.07.21/ 15.07.21	Studii pentru revizuirea cadrului normativ intern aferent achiziției de manuale în scopul divizării în 2 proceduri distincte	Neexecutat
	<p>1.8. Asigurarea transparenței decizionale a AVM prin aprobarea unor reglementări exhaustive, unice pentru toate instituțiile din subordine și la autogestiune, privind obligativitatea de desfășurare a AVM prin SIA M- Tender.</p>	22.07.21/ 15.07.21	Recomandările au fost și remise instituțiilor din subordine, scris. 08/2-09/2856 din 14.06.2021.	Neexecutat ⁹⁰
	<p>1.9. Elaborarea unor reglementări interne prin care inițierea unei achiziții să fie justificată în documentația de achiziție de către autoritatea contractantă/GL în funcție de includerea acesteia în planul de achiziții publice/anunțuri de intenție.</p>	22.07.21/ 15.07.21	Elaborat Ord. 679/2021 cu stabilirea expres a atribuțiilor fiecărui membru al GL . Elaborat Regulamentul cu privire la modul de organizare a APVM.	Neexecutat ⁹¹
	<p>1.10. Asigurarea elaborării corecte a documentelor de licitație, cu includerea tuturor lucrărilor necesare pentru evitarea efectuării unor achiziții adăugătoare (de lucrări, servicii proiectare/autor etc.)</p>	22.07.21/ 15.07.21	La licitația deschisă privind achiziționarea lucrărilor de reconstrucție a CEC au fost incluși suplimentar speciașiști. Volumele au fost ajustate și transmise la expertizare repetată.	Neexecutat ⁹²
	<p>1.11. Instituirea procedurilor de control prin care să excludă divizarea achizițiilor publice, iar cazurile admise să fie susținute cu justificări documentate, care ar asigura că divizarea acestora nu va afecta transparența și concurența.</p>	22.07.21/ 15.07.21	Riscurile parțial identificate, activitățile de control parțial stabilite.	Neexecutat ⁹³

90 N-au fost elaborate și aprobate reglementări exhaustive obligatorii, unice pentru toate instituțiile din subordine, privind obligativitatea de desfășurare a AVM prin SIA „RSAP” MTender.

91 Până în prezent sunt efectuate achiziții fără a fi incluse în plan (vezi Anexele nr.3-nr.4 la Raportul de audit). Lipsesc reglementări interne aprobate prin care inițierea unei achiziții să fie justificată în documentația de achiziție, în special, pentru achizițiile de valoare mică.

92 Regulamente interne obligatorii n-au fost elaborate și lipsește monitorizarea elaborării acestor regulamente de către instituțiile din subordine.

93 Nu a fost prezentată echipei de audit nicio informație cu privire la procedurile de control prin care să se excludă divizarea achizițiilor publice. Până în prezent sunt constatate deficiențe cu privire la divizarea achizițiilor publice.

	1.12. Asigurarea monitorizării și controlului asupra executării contractelor de achiziții publice, cu desemnarea persoanelor responsabile, precum și asupra calculării penalităților în cazul depășirii termenului de livrare de către operatorii economici.	22.07.21/ 15.07.21	În Ordin și Regulament sunt descrise procesele de monitorizare a contractelor cu precizarea persoanei/ subdiviziunii responsabile .	Parțial executat ⁹⁴
--	--	--------------------	---	--------------------------------

I. Datele de pe pagina web a CCRM, rubrica Audit/Rapoarte de audit, în profilul hotărârii enunțate (situația la 30.08.22)

https://ccrm.md/ro/decision_details/1085/hotararea-nr-73-din-22-decembrie-2020-privind-raportul-auditului

Practic toate entitățile auditate/implementatoare (excepție - Agenția pentru Supraveghere Tehnică) au prezentat la CCRM scrisori/informații referitoare la implementarea recomandărilor Curții. Unele documente justificative la care se face referință în scrisori nu sunt inserate pe pagina web a CCRM.

II. Informații despre nivelul de implementare a recomandărilor, oferite de CCRM la solicitarea TI-Moldova (situația la 23.08.22)

Potrivit CCRM, doar una din cele din cele 19 recomandări ale Curții adresate entităților publice a fost apreciată de auditor drept implementată, 4 – parțial implementată și 14 – neimplementate (inclusiv 9 recomandări neimplementate de MECC, 3 – MF, 2 – de alte entități). Astfel, 74% din recomandările înaintate au fost considerate neimplementate, 21% - parțial implementate și doar 5% - implementate.

III. Informații oferite de entitățile auditate la solicitarea TI-Moldova

Hotărârea în cauză a fost exclusă din regim de monitorizare, cu reiterarea recomandărilor neimplementate în HCC 54/2021 (pct.2.4.1. - 2.4.4. și pct.2.6 din Hotărâre și, respectiv, pct. 1.1.-1.12. din Raport).

IV. Prezența informațiilor despre rezultatele auditului și măsurile întreprinse pentru implementarea recomandărilor HCC pe paginile web ale entităților auditate

Pe pagina web a MEC (verificată la 30.08.22) la rubrica Achiziții publice sunt plasate anunțurile de participare la diverse achiziții, inclusiv de procurare a manualelor școlare, precum și o serie de contracte de achiziții încheiate. La rubrica Transparență/ Transparența financiară sunt publicate bugetul planurile de achiziții ale entității, începând din 2016 până în prezent, la rubrica Transparență/Rapoarte - Raportul privind monitorizarea contractelor de achiziții publice pentru 2021. Datele despre rezultatele auditurilor și controalelor efectuate în cadrul ministerului, precum și informațiile despre măsurile luate în vederea implementării prezentei HCC nu sunt plasate pe pagina web a ministerului.

94 Deși, conform pct.11 din Ordinul MECC nr.679 din 04.06.2021, monitorizarea executării contractului a fost pusă în sarcina fiecărei subdiviziuni inițiatore din cadrul MECC, acest Ordin se referă doar la achizițiile publice de bunuri, lucrări și servicii de valoare mică. De asemenea, nu au fost expres desemnate persoanele responsabile sau stabilită funcția acestora.

Informații despre implementarea HCC nr. 17 din 29.04.2021 cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii în anii 2019-2020⁹⁵

Entități auditate/implementatoare: MEI; AST; AEE; ANTA; APCSP; AN; AAC; ISM; MOLDAC; INM; ODIMM.⁹⁶

Recomandări: 38 Termenul implementării: 12 luni din data publicării HCC în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (28.05.22)

Constatări succinte	Recomandări succinte	Termen de implementare stabilit/Data raportării	Acțiuni întreprinse de entitățile auditate ⁹⁷	Comentarii CCRM privind implementarea recomandărilor ⁹⁸
<p>Planificarea achizițiilor publice în entitățile auditate nu s-a bazat pe necesitățile de bunuri/lucrări/servicii, ceea ce a determinat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nerealizarea planurilor de achiziții cu cca 33% în 2019 și cu 46% în 2020; - desfășurarea achizițiilor neincluse în planurile respective; - achiziționarea unor bunuri/servicii în afara relațiilor contractuale; - divizarea achizițiilor unor bunuri/servicii. <p>Planurile de achiziții au fost elaborate /aprobate, de regulă, doar pentru întregul an bugetar, dar nu și trimestrial, într-un caz planul n-a fost elaborat.</p> <p>Planurile de achiziții n-au fost ajustate/actualizate pe parcursul anului, deși era nevoie.</p> <p>Planurile achizițiilor publice aprobate n-au</p>	<p>Recom. 1. Elaborarea și realizarea unui plan de măsuri pentru lichidarea iregularităților constatate (Către conducerea MEI; AST; AEE; ANTA; APCSP; AN; AAC; MOLDAC; ISM; INM; ODIMM)</p>			
	ANTA	28.05.22/04.08.21	Revăzută componența GL și atribuțiile membrilor (ord..201 din 22.06.21).	Implementată
	AAC	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată
	Centrul Acreditare în Domeniul Evaluării Conformității Produselor	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată
	ODIM	28.05.22/01.08.22	Prezentat un Raport tabelar privind executarea Planului de acțiuni pentru	N-a fost implementată

⁹⁵ Potrivit datelor de pe pagina web a CCRM privind hotărârea în cauză https://ccrm.md/ro/decision_details/1099/hotararea-nr17-din-29-aprilie-2021-cu-privire-la-raportul

⁹⁶ Din august 2021, odată cu restructurarea administrației publice centrale de specialitate, Ministerul Economiei și Infrastructurii a fost reorganizat prin dezmembrare în Ministerul Economiei (ME) și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR). În subordinea ME au rămas Agenția pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței (APCSP), Institutul Național de Metrologie (INM), Institutul de Standardizare din Moldova (ISM), Centrul Național de Acreditare MOLDAC și Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM). În subordinea MIDR au trecut Agenția pentru Eficiență Energetică (AEE), Agenția Navală (AN), Agenția pentru Supraveghere Tehnică (AST), Agenția Națională Transport Auto (ANTA) și Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC).

⁹⁷ Potrivit informațiilor prezentate de entitatea auditată/implementatoare la CCRM (informațiile actualizate pe pagina web a Curții la 30.08.2022).

⁹⁸ Potrivit informațiilor oferite de CCRM la solicitarea TI-Moldova (la data de 23.08.2022).

<p>fost plasate, în toate cazurile, pe pagina web a autorităților contractante.</p> <p>Achizițiile publice care nu depășesc pragul 10 mii lei fără TVA nu se regăsesc în planurile de achiziții ale autorităților contractante sau se regăsesc într-un mod netransparent.</p> <p>Cadrul normativ de reglementare a AVM nu impune reguli stricte legate de publicitatea și transparența atribuirii contractelor, precum și nu determină atribuțiile/funcțiile respective ale grupului de lucru (GL). În consecință, asemenea prevederi lipsesc și în cadrul regulator intern al autorităților contractante supuse auditului.</p> <p>Se atestă lipsa transparenței în activitatea GL în cazul efectuării APVM, precum și a justificărilor relevante selectării operatorilor economici respectivi și acceptării ofertelor comerciale, ceea ce compromite respectarea principiilor fundamentale de realizare a APVM.</p> <p>GL n-au asigurat în modul prevăzut întocmirea și publicarea rapoartelor privind monitorizarea executării contractelor de achiziții.</p> <p>Metodele de raportare și de procesare a achizițiilor nu sunt automatizate, ceea ce defavorizează operativitatea datelor respective, amplifică procesul de prelucrare/sistematizare/sintetizare a datelor și sporește probabilitatea admiterii unor erori tangențiale proceselor date.</p> <p>AVM au fost raportate de către autoritățile contractante în mod neveridic și neintegral, AVM raportate neveridic AAP au însumat 4,9 mil.lei și 4,3 mil. lei (respectiv, în 2019 și 2020),ce constituie, cel puțin, 14,6% și, respectiv, 11,9% din totalul acestora. Drept urmare, rapoartele și analizele statistice privind achizițiile publice în cauză,</p>	ISM	28.05.22/ –	–	implementarea HCC 17/2021 (scr. ODA nr.656-07/26 din 01.08.2022).	N-a fost implementată
	AN	28.05.22/ –	–		N-a fost implementată
	INM	28.05.22/ 10.06.21	Aprobat Planul de masuri, elaborat Regulamentul GL pentru achiziții, elaborate proceduri de identificare si sistematizare a necesităților.	Implementată	
	APCSP	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată	
	AEE	28.05.22/ 24.02.22	Prezentate docum. confirmative, incl. Planul de măsuri, raportul de autoevaluare a CIM, raportul de audit intern pe achiziții, ordinele de constituire a GL pentru achiziții și aprobare a Regulament. privind activitatea GL.	Implementată	
	AST	28.05.22/–	–	N-a fost implementată	
	MEI	28.05.22/–	–	N-a fost implementată	
	MOLDLAC	28.05.22/–	–	N-a fost	

elaborate de către AAP, reieșind din competențele instituționale atribuite, sunt neexhaustive și denaturate.	Ministerul Finanțelor:			implementată
	2.4.1. Adoptarea setului de reglementări pentru digitalizarea exhaustivă obligatorie a AVM prin aplicarea SIA M-Tender;	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată
	2.4.2. Asigurarea funcționalităților și digitalizarea datelor în SIA M-Tender, în scopul obținerii automatizate a informației necesare pentru activitățile de monitoring, raportare și analiză;	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată
	2.4.3. Completarea cadrului normativ - stabilirea atribuțiilor și funcțiilor GL pentru APVM;	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată
	2.4.4. Reglementarea înregistrării contractelor de achiziții în trezoreriile MF, cu stabilirea termenelor exacte de înregistrare a contractelor sau de restituire, precum și definirea clară a motivelor de restituire.	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată
	2.5. MEI și entităților din subordine auditate pentru luare de atitudine și asigurarea implementării recomandărilor.	28.05.22/–	–	N-a fost implementată
	2. Asigurarea evaluării, prin prisma SNCI, a procesului de achiziție publică, în scopul identificării și gestionării ulterioare a lacunelor, deficiențelor și riscurilor identificate :			
ODIMM	28.05.22/01.08.22	Scr. ODA nr.656-07/26 din 01.08.2022	N-a fost implementată	
INM	28.05.22/ 10.06.21	Aprobat Planul masurilor de lichidare a iregularităților, exped. la MF solicitarea instruirii la tema CIM și auditului intern, elaborat Regulamentul INM cu privire la activitatea GL, aprobat ordinul cu privire la componența GL pentru AP, cu distribuirea sarcinilor membrilor.	N-a fost implementată	

	ISM	28.05.22/-	-	N-a fost implementată
	MOLDAC	28.05.22/-	-	N-a fost implementată
	AAC	28.05.22/-	-	N-a fost implementată
	AN	28.05.22/-	-	N-a fost implementată
	MEI	28.05.22/-	-	N-a fost implementată
	AST	28.05.22/-	-	N-a fost implementată
	AEE	28.05.22/ 24.02.22	Prezentat raportul de autoevaluare a CIM, raportul de audit intern pe achiziții, ord. privind constituirea GL și Regulament. privind activitatea GL pentru achiziții.	Implementată
	ANTA	28.05.22/ 04.08.22	Dispus și realizat auditul intern pentru evaluarea prin prisma CIM a achizițiilor în 2018-2020.	Implementată parțial
	Agencia Protecția Consumatorilor	28.05.22/-	-	N-a fost implementată
	3.Asigurarea cadrului regulator intern aferent funcționării GL pentru achiziții prin elaborarea /ajustarea a Regulamentului respectiv, inclusiv cu repartizarea sarcinilor/ responsabilităților fiecărui membru al grupului (Conducerii MEI; AST; AEE; APCSP; AN; INM):			
	INM	28.05.22/ 10.06.22	Întocmite: ordinul de aprobare a Regulamen. INM cu privire la activ. GL	Implementată

			și ordinul cu privire la componenta GL permanent pentru AP, cu repartizarea sarcinilor fiecarui membru al GL.	
	APC	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată
	AST	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată
	MEI	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată
	4.Asigurarea consolidării CIM prin definirea clară a mecanismului de identificare și sistematizare a necesităților de bunuri/ lucrări/servicii pentru planificarea realistă a cheltuielilor, precum și efectuarea achizițiilor în concordanță cu acestea.			
	INM	28.05.22/10.06.22	Aprobată Procedura Generala privind mecanismul de identificare si sistematizare a necesitatilor.	Implementată
	AN	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată
	APC	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată
	AEE	28.05.22/ 24.02.22	Prezentată descrierea procesului de organizare și atribuire a contractului AP.	Implementată parțial
	AST	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată
	MEI	28.05.22/ –	–	N-a fost implementată

I.Datele de pe pagina web a CCRM, rubrica Audit/Rapoarte de audit, în profilul hotărârii enunțate (situația la 30.08.22)

https://ccrm.md/ro/decision_details/1099/hotararea-nr17-din-29-aprilie-2021-cu-privire-la-raportul-

- o parte din entitățile din subordinea ME și MDRI n-au prezentat informații despre implementarea recomandărilor CCRM în termenul stabilit (28.05.22): AAC, ODIM, ISM, APP, AST, Moldlac. Nici ME n-a oferit Curții asemenea informații, deși a fost vizat în această HCC;
- entitățile care au informat CCRM despre implementarea uneia și aceleași recomandări au prezentat informații/documente confirmative diferite (unele au oferit doar Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor CCRM, altele – ordinul privind crearea GL pentru achiziții, regulamentul privind activitatea GL ș.a.);
- unele documente justificative la care se face referință în scrisorile adresate de entitățile auditate nu sunt inserate pe pagina web a CCRM.

Informațiile despre mersul implementării HCC 17/2021 de către MF nu se regăsesc pe pagina web a CCRM, deși ministerul a expediat la adresa Curții și a Cancelariei de Stat scrisoarea MF nr. 05-10/47/726 din 27.05.22 (copia scrisorii a fost oferită TI-Moldova).

II. Informații despre nivelul de implementare a recomandărilor, oferite de CCRM la solicitarea TI-Moldova (situația la 23.08.22)

Potrivit CCRM, 30 (79%) din cele din cele 38 recomandări ale Curții adresate entităților publice au fost apreciate drept neimplementate, 2 (5%) – parțial implementată și doar 6 (16%) – implementate.

III. Informații oferite de entitățile auditate la solicitarea TI-Moldova

(i) Potrivit **scrisorii ME nr. 05/2-2139 din 29.07.2022**, în martie 2022 ministerul a solicitat entităților din subordine să asigure implementarea recomandărilor din Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale MEI (HCC nr.16 din 29.04.2021) și în Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul MEI în anii 2019-2020 (HCC nr.17 din 29.04.2021). Ministerul a relatat că entitățile din subordine au raportat despre implementarea recomandărilor CCRM, conform materialelor anexate. ME n-a oferit informații referitoare la ODIM (actualmente ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului).

La scrisoarea ME au fost anexate răspunsurile APSP, INM, ISM și Moldlac.

- APCSP a oferit Planul de acțiuni privind implementarea recomandărilor din HCC citată (printre ele: elaborarea ordinului privind crearea GL pentru achiziții, Regulamentului de funcționare a GL, evaluarea achizițiilor conform Standardelor de control intern ș.a.). Documente justificative care ar confirma implementarea recomandărilor (copii ale ordinului, regulamentul GL, etc.) n-au fost anexate.
- INM a comunicat despre implementarea recomandărilor HCC și transmiterea scrisorilor de raportare către CCRM, MEI și ME și a oferit copiile acestor scrisori⁹⁹ (la scrisoarea adresată CCRM au fost anexate: Planul de măsuri pentru lichidarea iregularităților constatate în cadrul auditului, scrisoarea de solicitare de la MF a organizării instruirilor la tema "Îmbunătățirea controlului managerial și auditul intern în instituțiile publice", ordinul de aprobare a Regulamentului privind activitatea GL pentru achiziții publice, ordinul privind componența GL, precum și Procedura generală privind mecanismul de identificare și sistematizare a necesităților entității în achiziții (PG 06 INM).
- MOLDAC a comunicat despre realizarea acțiunilor întreprinse (inclusiv a celor ce țin de identificarea și planificarea serviciilor, bunurilor, lucrărilor necesare instituției și includerea lor în planul anual de achiziții publice, includerea în planul achizițiilor a achizițiilor a căror valoare este mai mica de 10 000 de lei¹⁰⁰, precum și prezentarea dărilor de seamă privind achizițiile la AAP). Copii ale documentelor justificative n-au fost prezentate.
- ISM a informat că prin Ordinul 27 din 01.06.2021 a fost elaborat Planul de măsuri pentru lichidarea iregularităților identificate în cadrul misiunii de audit, iar prin demersul ISM nr. 01-03/413 din 10.11.2021 a prezentat la adresa ME Raportul privind realizarea acestui plan (în raportul anexat la scrisoare se remarcă inclusiv despre publicarea planului de achiziții pe pagina web a entității, asigurarea respectării termenelor de prezentare a dărilor de seamă la AAP, elaborarea Procedurii interne pentru achiziții, stabilirea unui nou mecanism pentru păstrarea și integritatea contractelor de achiziții publice. Evaluarea prin prisma Standardelor Naționale de Control Intern a achizițiilor publice este în derulare). Documente justificative (de ex, copiile Procedurii interne pentru achiziții și a Mecanismului pentru păstrarea și integritatea contractelor de achiziții publice n-au fost prezentate.

⁹⁹ Scrisorile către CCRM nr. 10-4.11167 din 10.06.2021, Cancelaria de Stat și MEI nr. 10-4.11166 din 10.06.2021, ME nr. 10-4.1/320 din 07.12.2021.

¹⁰⁰ Inserate, a se vedea planul pe 2022 <https://acreditare.md/wp-content/uploads/2022/05/Plan-de-Achizitie-2022.pdf>.

Deși APCSP, Moldlac, ISM au comunicat TI-Moldova despre implementarea recomandărilor din această HCC, informațiile respective nu se regăsesc pe pagina web a Curții, eventual materialele n-au fost expediate la adresa Curții de către ME.

(ii) Potrivit **scrisorii MDRI nr. 05/2 – 3540 din 15.07.2022** entitățile din subordinea ministerului au întreprins măsuri pentru implementarea recomandărilor Curții, fiind oferite următoarele informații:

- AEE a prezentat o informație generală/tabelară (cu indicarea măsurilor întreprinse, termenul executării, indicatorului de rezultat al implementării(%), precum și a anexat copii ale documentelor interne (Etapile procesului de organizare și atribuire a contractului de achiziții publice, Ordinul cu privire la crearea GL pentru achiziții din 02.03.22; Ordinul cu privire la aprobarea regulamentului de activitate a GL pentru achiziții din 01.04.21 și regulamentul propriu-zis; Raportul semestrial privind autoevaluarea CIM al procesului de achiziții publice din 03.01.22);
- AN a comunicat despre: revizuirea componentei GL pentru achiziții și elaborării un nou Regulament de activitate al acestuia (copia ordinului – prezentată), asigurarea monitorizării de către GL a executării contractelor de achiziții și întocmirii rapoartelor (rapoartele pentru sem. I, II, - 2021 publicate pe pagina web a entității, la rubrica Reglementări/transparența decizională¹⁰¹); întocmirea și publicarea dărilor de seamă privind rezultatele achizițiilor publice pe pagina web a entității, rubrica Reglementări/transparența decizională¹⁰² (anexată darea de seamă privind realizarea AVM pentru 2021). De asemenea, s-a comunicat despre aprobarea, prin Ordinul nr. 35-P/2021, a Procesului de monitorizare a creanțelor și datoriilor (documentul anexat); întocmirea și prezentarea Raportul privind CIM pentru 2021 (document anexat); solicitarea acceptului MF pentru demararea angajării unui auditor intern și anunțarea concursului pentru această funcție. Totodată AN a menționat că planurile de achiziții se întocmesc și se publică pe pagina web a entității, la rubrica Reglementări/transparența decizională (Planul pentru 2022 – anexat); că au fost operate modificări la Ordinul nr. 58-P/2020 Cu privire la achiziția de bunuri, lucrări și servicii pentru satisfacerea necesităților Agenției (copia ordinului și descrierea procesului de achiziții – anexate);
- AST a oferit Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din HCC 17/2021; descrierea procesului de achiziții publice, aprobat în mai 2022; Ordinul nr. 84 din 18.01.22 privind crearea unui nou GL pentru achiziții publice, Ordinul din 27.05.2021 privind aprobarea regulamentului de activitate al GL (copiile ordinelor – anexate).
- ANTA a oferit scrisoarea către CCRM nr. 05/1-1-7669 din 04.08.21 în care informează Curtea despre implementarea recomandărilor HCC 17/2021 și informația tabelară despre măsurile întreprinse (elaborarea planului de măsuri, revizuirea componentei GL pentru achiziții, realizarea misiunii de audit intern pentru evaluarea implementării Standardelor control intern privitoare la achizițiile publice (în baza Ordinului nr.187 din 09.06.2021). Documente justificative n-au fost prezentate.
- AAC a prezentat scrisoarea nr. 899 din 01.04.2022 adresată MDRI prin care informează despre implementarea recomandărilor HCC 17/2021, anexate fiind: Informația privind executarea recomandărilor Curții; Ordinul nr. 156/INT din 28.07.2021 privind instituirea GL pentru achiziții publice; Ordinul nr. 192/INT din 21.11.2016 privind instituirea Comisiei permanente pentru achiziții; Procedura internă referitoare la efectuarea achizițiilor publice de valoare mica (aprobată în 2021). În proces de implementare este asigurarea evaluării, prin prisma Standardelor Naționale de Control Intern, a procesului de achiziții publice (AAC nu dispune de subdiviziune de audit intern, analizează posibilitatea contractării unui auditor în baza Regulamentului privind activitatea de audit intern pe bază de contract în sectorul public aprobat prin Ordinul MF nr. 160/2020).

Deși AAC, AST, AN au informat TI-Moldova despre implementarea recomandărilor din această HCC, informațiile respective nu se regăsesc pe pagina web a Curții, eventual materialele n-au fost expediate la adresa Curții de către MDRI sau nu au fost plasate pe pagina web a Curții. De asemenea, MDRI a prezentat copiile a două ordine privind aprobarea componentei și activitatea GL pentru achiziții (nr.146 din 26.10.2021 și 189 din 20.12.2021).

(iii) Potrivit **scrisorii MF nr. 05-17/187 din 29.08.22** prezentate TI-Moldova, ministerul a expediat la adresa CCRM și Cancelariei de Stat scris. nr. 05-10/47/726 din 27.05.22 în care a specificat măsurile întreprinse în vederea implementării HCC 17/2021, la situația din mai 2022:

- rec. 2.4.1. A fost elaborat proiectul de HG pentru aprobarea Regulamentului APVM, prin care se instituie obligația de desfășurare a APVM prin SIA RSAP. Proiectul acestei HG a fost restituit de către Cancelaria de Stat prin scrisoarea nr.31-06-3455 din 01.04.2022 pentru examinare, conform pct. 204 din Regulamentul Guvernului. (notă* - Funcționalitățile SIA MTender permit desfășurarea APVM prin intermediul său, decizia în acest caz aparținând autorității contractante, întrucât sistemul în cauză are drept scop principal transparența, monitorizarea și analiza digitalizată a achizițiilor publice).

¹⁰¹ Inserate, a se vedea <http://www.narm.md/wp-content/uploads/2022/07/Raport-privind-monitorizarea-contractelor-de-achizitii-sem-I-2022.pdf>, http://www.narm.md/wp-content/uploads/2022/03/Raport_monitorizare_contracte_achizitii_sem_II_2021.pdf.

¹⁰² Inserată, a se vedea <http://www.narm.md/wp-content/uploads/2022/02/Raport-achizitii-vm-2021.pdf>.

- rec. 2.4.2 MF se află în proces de implementare a proiectului Delegației UE privind „Asistență tehnică pentru dezvoltarea sistemului de e-Achiziții în Republica Moldova”. Sistemul va asigura obținerea automatizată a informației necesare pentru activitățile de monitoring, raportare și analiză a achizițiilor conform standardelor datelor deschise (Open Data Open Contracting Data Standard) prin integrarea instrumentelor specializate.
- rec. 2.4.3. În proiectul Regulamentului APVM (nr. unic 184/MF/2021) sunt incluse prevederi ce țin de obligațiile, atribuțiile și funcțiile grupului de lucru sau, după caz, a specialistului certificat în domeniul achizițiilor publice.
- rec. 2.4.4. MF a inițiat modificarea/completarea Normelor metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național și a mijloacelor extrabugetare prin Contul Unic Trezorerial al MF, aprobate prin ordinul ministrului finanțelor nr.215/2015.

Deși MF a informat TI-Moldova despre mersul implementării HCC 17/2021, anexând scrisoarea MF nr. 05-10/47/726 din 27.05.22 expediată la adresa CCRM, aceste informații nu au fost inserate pe pagina web a Curții.

IV. Prezența informațiilor despre rezultatele auditului și măsurile întreprinse pentru implementarea recomandărilor HCC pe paginile web ale entităților auditate

Analiza conținutului paginilor web ale entităților implementatoare a arătat următoarele:

- Pe pagina web a ME <https://me.gov.md/> (verificare 16.08.2022) sunt inserate o serie de informații despre activitatea entității, inclusiv date despre bugetul entității, planurile de achiziții publice (ultimul - pentru a.2022), rapoarte anuale de activitate. Date despre rezultatele auditurilor și controalele efectuate în cadrul ministerului, precum și informațiile despre măsurile luate în vederea implementării HCC nu sunt plasate pe web. Pe paginile web ale ME și a entităților din subordinea lui: Agenția pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței (APCSP) <https://consumator.gov.md/>, Institutul Național de Metrologie (INM) <https://innm.md/>, Institutul de Standardizare din Moldova (ISM) <http://standard.md/>, Centrul Național de Acreditare MOLDAC <https://acreditare.md/>, Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM, actualmente ODA) <https://odimm.md/> nu sunt plasate careva date despre rezultatele auditurilor CCRM și acțiunile întreprinse în vederea implementării recomandărilor Curții.
- Pe pagina web a MDRI <https://midr.gov.md/> (verificare 16.08.2022) sunt inserate o serie de informații despre activitatea entității, inclusiv date despre bugetul aprobat al entității pe aa. 2021, 2022, executarea bugetului pe 2021; raportul privind performanța pe programe/subprograme bugetare pentru 2021; planurile de achiziții pe 2021, 2022, inclusiv actualizate; darea de seamă privind AVM pe a. 2022; raportul de activitate pe a.2021, precum și rapoarte periodice privind atenuarea crizei energetice; raportul privind implementarea SNIA pe 2020-2023 pentru anul 2021. Pe paginile web ale ministerului și entităților din subordinea lui: Agenția pentru Eficiență Energetică (AEE) <https://www.aee.md/>, Agenția Navală (AN) <http://www.narm.md/>, Agenția pentru Supraveghere Tehnică (AST) <https://ast.gov.md/>, Agenția Națională Transport Auto (ANTA) <https://anta.gov.md/>, Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC) <https://www.caa.md/> nu sunt plasate date despre rezultatele auditurilor CCRM și acțiunile întreprinse în vederea implementării recomandărilor Curții.
- Pe pagina web a MF (verificare la 30.08.22), pe lângă informațiile referitoare la activitățile de bază ale ministerului, sunt plasate date despre bugetul planificat al instituției (2017-2022) și cel executat (2017-2021), achizițiile publice (planurile de achiziții pentru 2017-2022), rapoartele privind monitorizarea contractelor de achiziții (2017- 2021). De asemenea, la rubrica anticorupție sunt inserate date despre implementarea planurilor de acțiuni ale SNIA pentru aa. 2016 – 2020, precum și rapoartele despre realizarea planurilor sectoriale anticorupție pe achizițiile publice pentru aa. 2018 -2020. La subrubrica Despre minister/Controalele efectuate în cadrul MF¹⁰³ este inserată, în profilul anilor (2018-2021) o listă a rapoartelor de audit ale CCRM, cu redirecționarea la pagina web a CCRM (rubrica Audit/Rapoarte de audit) unde poate fi vizualizată o parte din informațiile prezentate de minister în confirmarea implementării recomandărilor Curții. Totuși, la unele HCC, termenul de executare al cărora a expirat, ministerul n-a prezentat CCRM date despre implementarea anumitor recomandări sau aceste informații n-au fost plasate pe pagina web a CCRM (spre ex., la HCC 31/2021, HCC 30/2021). De asemenea, sunt lipsă informațiile despre executarea recomandărilor la unele HCC privitoare la conformitatea achizițiilor publice în care ministerul este vizat ca entitate implementatoare (spre ex., HCC 38/2021, HCC 73/2020, HCC 17/2021).

¹⁰³ <https://mf.gov.md/ro/content/informa%C5%A3ii-privind-controalele-efectuate-%C3%AEn-cadrul-mf>

Informații despre implementarea HCC nr.34 din 05.07.2021 cu privire la Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Apărării în anii 2019-2020¹⁰⁴

Entități auditate/implementatoare: MA, Agenția Resurse și Administrarea Patrimoniului a Ministerului Apărării, MEI, MF

Recomandări: 13 Termenul implementării: 12 luni din data publicării HCC în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (30.07.22)

Constatări succinte	Recomandări succinte	Termen de implementare stabilit/Data raportării	Acțiuni întreprinse de entitățile auditate ¹⁰⁵	Comentarii CCRM privind implementarea recomandărilor ¹⁰⁶
<p><i>Deficiențe în procesul de achiziții publice în sistemul MA:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - nu există un cadru regulator intern unificat care ar reglementa modul de organizare și desfășurare a achizițiilor; - organizarea unor GL și a activității lor este realizată prin acte normative interne neracordate la cadrul legal și la modificările structurale în MA; - procesul de planificare strategică trebuie consolidat pentru a asigura planificarea veridică a achizițiilor publice, care să rezulte din necesitățile reale; - modalitatea elaborării și publicării planurilor de achiziții nu asigură existența unei viziuni clare, complete și transparente asupra modului în care sunt cheltuiți banii publici; - nesolicitarea documentelor privind confirmarea cotelor reale ale beneficiului de deviz și cheltuielilor de regie în vederea justificării ofertei anormal de scăzute la achiziția de lucrări nu permite entității să selecteze oferta cea mai relevantă; 	<p>MF 2.4.1. Dezvoltarea cadrului normativ aferent achizițiilor de valoare mica</p>	30.07.2022/	–	N-a fost implementată
	<p>MF 2.4.2. Ajustarea reglementărilor aferente modelului contractului-cadru.</p>	30.07.2022/	–	N-a fost implementată
	<p>MF 2.4.3. Dezvoltarea posibilităților funcționale ale SIA MTender, cu includerea elementelor documentației obligatorii la fiecare etapă din proces.</p>	30.07.2022/	–	N-a fost implementată
	<p>MF 2.4.4. Asigurarea corelării SIA MTender cu platforma www.tender.md (BAP) și cu alte platforme relevante.</p>	30.07.2022/	–	N-a fost implementată
	<p>MF 2.4.5. Elaborarea ghidului utilizatorului SIA RSAP/Mtender.</p>	30.07.2022/	–	N-a fost implementată

¹⁰⁴ În contextul recomandărilor s-a respectat consecutivitatea reflectării datelor de pe pagina web a CCRM la hotărârea în cauză

https://ccrm.md/ro/decision_details/1113/hotararea-nr-34-din-05-iulie-2021-cu-privire-la

¹⁰⁵ Potrivit informațiilor prezentate de entitatea auditată/implementatoare la CCRM (informațiile verificate pe pagina web a Curții la data de 30.08.2022).

¹⁰⁶ Potrivit informațiilor oferite de CCRM la solicitarea TI-Moldova (la data de 23.08.2022).

<p><i>Lacunele și deficiențele cadrului normativ:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - neconcordanța actelor normative în aspectul definirii investițiilor capitale și reparațiilor capitale duce la nedelimitarea clară a cheltuielilor recurente de cheltuielile pentru investiții capitale și clasificarea eronată a acestora; - nearmonizarea unor prevederi din Legea 131/2015 cu prevederile hotărârilor Guvernului de punere în aplicare a acesteia duce la interpretări diferite a aceluiași situații; - cotele utilizate la elaborarea devizului de cheltuieli pentru achiziția de lucrări stabilite de MEI diferă semnificativ de cotele aplicate de ofertanți la elaborarea ofertei, situație ce duce la o planificare exagerată a resurselor bugetare necesare; - modelul contractului-cadru de achiziție publică de lucrări nu asigură legătura dintre procedura de desemnare a câștigătorului și contractul încheiat; - cadrul normativ aplicabil AVM este ambiguu și incomplet; <p><i>Imperfecțiunile SIA MTender:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - necorelarea informațiilor înregistrate pe 3 platforme de informații publice, gestionate de entități din subordinea MF, care nu sunt supuse controalelor de sistem; - lipsa interconexiunii între SIA MTender și bap@tender.gov.md nu asigură publicarea în termen pe platforma informațională a DDS privind procedura de achiziție publică desfășurată; - SIA MTender nu este armonizat cu prevederile legale în domeniu. <p><i>Ex. de neplanificare conformă a achizițiilor publice:</i> planurile de achiziții pe 2019 și 2020 ale MA, plasate pe pagina oficială, nu sunt complete și prevăd doar achizițiile</p>	<p>MF 2.4.6. Asigurarea corelării noțiunilor din Ordinul MF nr.216 din 28.12.2015, la aspectul investiții/reparații capitale, cu prevederile actelor normative în domeniul construcțiilor.</p> <p>MEI 2.5. Actualizarea cotelor utilizate la determinarea valorii obiectivelor de construcții.</p> <p>MA și instituțiilor din subordine supuse auditului 2.6. Luarea de atitudine și asigurarea implementării recomandărilor expuse în Raportul de audit.</p> <p>MA și instituțiilor din subordine supuse auditului 1.1 Elaborarea și aprobarea la nivel de minister a mecanismului de realizare a achizițiilor publice în MA, instituțiile din subordine/unitățile militare.</p> <p>MA 1.2. Elaborarea și aprobarea la nivel de Minister a unei metodologii de planificare, implementare și management al obiectelor de investiții finanțate din contul bugetului public național.</p> <p>MA 1.3. Elaborarea la nivel de Minister a unui plan de achiziții consolidat, care ar conține atât achizițiile efectuate de AARAP, cât și cele ale instituțiilor din subordine/unităților militare.</p>	<p>30.07.2022/</p> <p>30.07.2022/</p> <p>30.07.22/08.11.21</p> <p>30.07.22/08.11.21</p> <p>30.07.22/08.11.21</p> <p>30.07.22/08.11.21</p>	<p>–</p> <p>–</p> <p>A fost aprobat și transmis spre realizare Planul privind implementarea recomandărilor CC în rezultatul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului MA în 2019-2020</p> <p>Prin ordinul ministrului a fost creat GL format din entitățile implicate în procesul de realizare a achizițiilor publice.</p> <p>Este în proces de definitivare proiectul unui Proces Oper. privind planificarea, implementarea și managementul în MA a obiectelor de investiții finanțate din contul bugetului public național (urmează a fi aprobat până la finele anului curent).</p> <p>A fost stabilită modalitatea de publicare a planurilor de achiziții și DDS pentru toate entitățile /AC pe site-ul principal al MA, care va fi implementat începând cu noul an bugetar.</p>	<p>N-a fost implementată</p> <p>N-a fost implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată</p> <p>Implementată parțial</p> <p>Implementat</p>
--	---	---	---	--

<p>publice centralizate, precum și unele achiziții de valoare mică, realizate prin intermediul AARAP. Situația se datorează lipsei cadrului de reglementare a modului de organizare și desfășurare a achizițiilor publice în cadrul MA și instituțiilor, unităților militare din subordine în procesul de achiziții publice. Acest fapt a permis realizarea achizițiilor publice la 18 instituții din subordinea MA în valoare de 66,6 mil. lei în 2019 și respectiv 58,8 mil. lei în 2020, <u>fără publicarea planurilor de achiziții în modul stabilit.</u></p>	<p>MA 1.4. Solicitarea argumentării cheltuielilor de regie și beneficiilor de deviz, a altor documente confirmative la justificarea ofertei anormal de scăzute.</p>	30.07.22/08.11.21	În documentele de concurs inclusă obligația OE, în cazul ofertelor anormal de scăzute, de a prezenta justificări, incl. cuantumul cheltuielilor de regie și al beneficiului de deviz. A fost organizată instruirea privind specificul achizițiilor în unitățile militare..	Implementat
	<p>MA 1.5. Elaborarea la nivel de Minister a unei dări de seamă consolidate privind achizițiile publice realizate, care ar conține atât achizițiile efectuate de AARAP, cât și cele ale instituțiilor din subordine/unităților militare</p>	30.07.22/08.11.21	A fost stabilită modalitatea de publicare a planurilor de achiziții și DDS pentru toate entitățile /AC pe site-ul principal al MA, care va fi implementat începând cu noul an bugetar.	Implementat

I. Datele de pe pagina web a CCRM, rubrica Audit/Rapoarte de audit, în profilul hotărârii enunțate (situația la 30.08.22)

Potrivit datelor inserate pe pagina web a CCRM https://ccrm.md/ro/decision_details/1113/hotararea-nr-34-din-05-iulie-2021-cu-privire-la-MA a prezentat Curții la 08.11.21, - cu mult înainte de expirarea termenului stabilit pentru implementarea recomandărilor din HCC citată, informațiile despre măsurile realizate. Unele măsuri se referă la elaborarea anumitor ordine/regulamente/metodologii care urmează a fi aplicate începând cu 2022.

Informațiile despre mersul implementării HCC 34/2021 de către MF nu se regăsesc pe pagina web a CCRM, deși ministerul a expediat la adresa Curții și a Cancelariei de Stat scrisoarea nr. 05-10/70/1034 din 28.07.22 (copia scrisorii a fost oferită TI-Moldova).

Nu există certitudinea că MEI a oferit în termenele stabilite la CCRM informațiile despre măsurile întreprinse în vederea implementării recomandărilor Curții.

II. Informații despre nivelul de implementare a recomandărilor, oferite de CCRM la solicitarea TI-Moldova (situația la 23.08.22)

Potrivit CCRM, din cele 13 recomandări 5 (38%) au fost implementate, 1 (8%) – parțial implementate și 7 (54%) – neimplementate. Drept implementate și parțial implementate au fost apreciate recomandările adresate MA, drept neimplementate – cele adresate MF și MEI.

III. Informații oferite de entitățile auditate la solicitarea TI-Moldova

Ministerul Apărării, prin scrisoarea nr. 11-110 din 18.08.2022, a confirmat realizarea, în linii generale, a recomandărilor CCRM. Astfel a fost aprobat Ordinul nr.647 din 31.12.2021 Cu privire la aprobarea Regulamentului privind mecanismul unificat de organizare și desfășurare a achizițiilor publice (copia documentului – prezentată¹⁰⁷). De asemenea, MA a comunicat că a definitivat Procesul Operațional (instrucțiunea) privind planificarea, implementarea și managementul obiectelor de investiții, finanțate din contul bugetului public național, care urmează a fi aprobat în august-septembrie 2022. Totodată MA a relatat că a întreprins măsuri de colectare a Planurilor de achiziții publice pentru anul 2022, de la unitățile/instituțiile din subordine, pentru generalizarea și plasarea lor pe pagina oficială a ministerului. La etapa de generalizare a Planului de achiziții consolidat al MA, din raționamente de securitate și în contextul situației regionale tensionate, s-a luat decizia de a se abține deocamdată de la publicarea acestora.

¹⁰⁷ Regulamentul prevede, în speță, crearea GL pentru achiziții publice în subdiviziunile ministerului, elaborarea și prezentarea de către ele a planurilor de achiziții, precum și a rapoartelor privind monitorizarea contractelor de achiziții la Direcția planificare resurse financiare și tehnico-materiale a MA, precum și asigurarea publicării acestora pe pagina web a ministerului.

Potrivit scrisorii MF nr. 05-17/187 din 29.08.22 prezentate TI-Moldova, ministerul a expediat la adresa CCRM și Cancelariei de Stat scris. nr. 05-10/70/1034 din 28.07.22 în care a specificat măsurile întreprinse în vederea implementării HCC 34/2021, la situația din iulie 2022:

- rec. 2.4.1 - proiectul HG pentru aprobarea Regulamentului privind APVM este în proces de examinare în cadrul GL interinstituțional.
- rec. 2.2.2 - a fost elaborat Ordinul nr. 69/2021 cu privire la aprobarea documentației standard pentru realizarea achizițiilor publice de lucrări (MO RM 147 din 18.06.2021).
- rec. 2.4.3 - în ianuarie 2022, în urma deciziei MF de comun cu Delegația UE a fost reluat proiectul „Asistență tehnică pentru dezvoltarea unui sistem de achiziții electronice în Republica Moldova de către Delegația UE”, care constă în trecerea de la SIA multi-platforma la Sistemul centralizat cu o singură platformă, urmând a fi modificat Conceptul tehnic a SIA RSAP. MF, prin scris. nr.13-09 /132 din 25.05.22 a confirmat lipsa obiecțiilor și acordul asupra textului conceptului prezentat.
- rec. 2.4.4 - proiectul „Asistență tehnică pentru dezvoltarea unui sistem de achiziții electronice în Republica Moldova de către Delegația UE” va cuprinde trecerea trecerea de la SIA multi-platforma la Sistemul centralizat cu o singură platformă, respectiv va dispărea necesitatea de corelare a SIA RSAP M Tender cu platforma tender.md și alte platforme relevante.
- rec. 2.4.5 - MF cu Instituția Publică „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe” urmează să elaboreze ghidul utilizatorului după livrarea sistemului care constă dintr-o soluție centralizată cu o singură platformă.
- rec. 2.4.6 - modificările Ordinului MF nr.216 din 28.12.2015 se efectuează în corespundere cu Ordinul nr. 208/2015.

MF a informat TI-Moldova despre mersul implementării HCC 34/2021, anexând scrisoarea nr. 05-10/70/1034 din 28.07.22 expediată la adresa CCRM, însă aceste informații nu au fost inserate pe pagina web a Curții.

IV. Prezența informațiilor despre rezultatele auditului și măsurile întreprinse în vederea implementării recomandărilor Curții pe paginile web ale entităților auditate

Pe pagina web a MA (conținutul verificat la 16.08.22), la rubrica Infocentru/achiziții publice sunt inserate planurile de achiziții pentru aa.2010-2022. Planul de achiziții pentru 2022, semnat de conducere și responsabili la 10.06.22 https://army.md/img/userfiles/info/aquization/plan_2022_0712.pdf, conține rectificări facute de mână. În textul planului (notă) se remarcă ca achizițiile bunurilor ce țin de domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor vor fi publicate pe pagina web a ministerului. La data verificării paginii web, un atare plan nu era publicat. Planurile anuale de achiziții pentru ultimii ani (2018-2022) sunt planuri actualizate/modificate, însă planurile anuale inițiale lipsesc, astfel nu este posibil de a vedea modificările introduse. Sunt publicate dările de seamă privind executarea contractelor, inclusiv pentru a.2021 și semestrul I al 2022 <https://army.md/?lng=2&action=show&cat=244>. Ultimele planuri de achiziții și dări de seamă privind executarea contractelor se referă la achizițiile efectuate de AARAP, nu și cele ale instituțiilor din subordine/ unităților militare. Pe pagina web a MA nu sunt plasate informații despre rezultatele auditului extern al conformității achizițiilor publice și măsurile întreprinse de minister în vederea implementării recomandărilor Curții de Conturi.

Pe pagina web a MF (verificare la 30.08.22), pe lângă informațiile referitoare la activitățile de bază ale ministerului, sunt plasate date despre bugetul planificat al instituției (2017-2022) și cel executat (2017-2021), achizițiile publice (planurile de achiziții pentru 2017-2022), rapoartele privind monitorizarea contractelor de achiziții 2017- 2021). De asemenea, la rubrica anticorupție sunt inserate date despre implementarea planurilor de acțiuni ale SNIA pentru aa. 2016 – 2020, precum și rapoartele despre realizarea planurilor sectoriale anticorupție pe achizițiile publice pentru aa. 2018 -2020. La subrubrica Despre minister/Controalele efectuate în cadrul MF¹⁰⁸ este inserată, în profilul anilor (2018-2021) o listă a rapoartelor de audit ale CCRM, cu redirecționarea la pagina web a CCRM (rubrica Audit/Rapoarte de audit) unde poate fi vizualizată o parte din informațiile prezentate de minister în confirmarea implementării recomandărilor Curții. Totuși, la unele HCC, termenul de executare al cărora a expirat, ministerul n-a prezentat CCRM date despre implementarea anumitor recomandări sau aceste informații n-au fost plasate pe pagina web a CCRM (spre ex., la HCC 31/2021, HCC 30/2021). De asemenea, sunt lipsă informațiile despre executarea recomandărilor la unele HCC privitoare la conformitatea achizițiilor publice în care ministerul este vizat ca entitate implementatoare (spre ex., HCC 38/2021, HCC 73/2020, HCC 17/2021).

¹⁰⁸ <https://mf.gov.md/ro/content/informa%C5%A3ii-privind-controalele-efectuate-%C3%AEn-cadrul-mf>

Informații despre implementarea HCC nr. 38 din 19.07.2021 cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene în anii 2019 - 2020¹⁰⁹

Entități auditate/implementatoare: MAEIE, MF

Recomandări: 12 Termen de implementare: 12 luni din data publicării HCC în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (13.08.22)

Constatări succinte	Recomandări succinte	Termen de implementare stabilit/Data raportării	Acțiuni întreprinse de entitățile auditate ¹¹⁰	Comentarii CCRM privind implementarea recomandărilor ¹¹¹
<p>Achizițiile publice desfășurate în sistemul MAEIE în 2019-2020 au fost afectate de unele deficiențe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planificarea achizițiilor nu în toate cazurile a fost bazată pe cunoașterea necesităților reale, ceea ce a condus la elaborarea neconformă a planurilor de achiziții cu ulterioare achiziții în afara relațiilor contractuale, divizarea achizițiilor, efectuarea achizițiilor anterior datei încheierii/inregistrării contractelor; - Nepregătirea/neinstruirea membrilor GL și lipsa procedurilor scrise privind atribuțiile și responsabilitățile acestora determină abaterile permanente de la prevederile legislației; - Deși în Ap. central al MAEIE este creat GL pentru achiziții publice, acesta activează în baza unor reglementări interne care trebuie dezvoltate pentru a îmbunătăți controlul intern managerial; - Achizițiile pentru prevenirea și controlul COVID-19 (din 2020) au fost efectuate 	<p>MF 2.4.1. Dezvoltarea SIA „RSAP”/MTender, în scopul plasării documentelor ce conțin date cu caracter personal, secrete comerciale, cu asigurarea accesului la acestea numai a persoanelor autorizate și/sau a autorităților abilitate cu funcții de control, precum și dezvoltarea capacităților tehnice pentru a permite efectuarea tuturor procedurilor de achiziții publice prevăzute de cadrul regulamentar.</p>	13.08.2022/ 09.08.2022	În noiembrie 2019 a fost inițiat proiectul „Asistență tehnică pentru dezvoltarea unui sistem de achiziții electronice în Republica Moldova de către Delegația UE”, care constă în trecerea de la SIA multi-platforma la Sistemul centralizat cu o singură platformă, urmând a fi modificat Conceptul tehnic a SIA RSAP, acțiune ce se realizează de comun cu Delegația UE. În mai 2022, a avut loc ședința GL pentru validarea Conceptului tehnic al SIA “Registrul de stat al achizițiilor publice”, Delegația UE a transmis spre aprobare MF versiunea finală a Conceptului tehnic și documentele justificative, iar MF a confirmat lipsa obiecțiilor și acordul asupra textului Conceptului. Până în luna octombrie 2022 dezvoltatorul angajat de Delegația UE urmează să livreze sistemul în corespundere cu Conceptul tehnic al SIA „RSAP”	–

¹⁰⁹ În contextul recomandărilor s-a respectat consecutivitatea reflectării datelor de pe pagina web a CCRM la hotărârea în cauză https://ccrm.md/ro/decision_details/1118/hotararea-nr38-din-19-iulie-2021-cu-privire-la-raportul

¹¹⁰ Potrivit informațiilor prezentate de entitatea auditată/implementatoare la CCRM (informațiile verificate pe pagina web a Curții la 30.08.2022).

¹¹¹ La data perfectării prezentului Raport, CCRM încă n-a emis constatările de rigoare.

<p>conform cadrului normativ, însă în unele cazuri MAEIE n-a asigurat raportarea lor în modul stabilit la AAP;</p> <ul style="list-style-type: none"> - GL pentru achiziții n-a asigurat întocmirea și publicarea rapoartelor privind monitorizarea executării contractelor de achiziții publice pentru 2019, situația fiind remediată în anul 2020; - MAEIE n-a prezentat Dărilor de seamă pentru achizițiile efectuate cu titlul de excepție de la Legea 131/2015, în sumă totală de 1488,7 mii lei în 2019, iar instituțiile din subordine – în sumă de 62953,4 mii lei în 2019 și de 70062,7 mii lei în 2020; - La achiziția licenței Microsoft 365 n-au fost respectate unele prevederi legale ce țin de protecția datelor cu caracter personal; - Neasigurarea integrității dosarelor achizițiilor, acestea nefiind cusute, ștampilate și numerotate după încheierea contractului, astfel încât să se excludă posibilitatea sustragerii sau înlocuirii înscrisurilor din dosar; - Misiunile diplomatice și oficiile consulare nu dispun de planuri de achiziții, aprobate și/sau coordonate cu MAEIE, prin care să asigure gestionarea transparentă a banilor publici; - Lipsesc unele criterii pentru achiziții de investiții capitale, reparații capitale și reparații curente, ceea ce cauzează vulnerabilități la planificarea și executarea acestora. 	<p>AAP 2.4.1. Dezvoltarea SIA „RSAP”/MTender, în scopul plasării documentelor ce conțin date cu caracter personal, secrete comerciale, cu asigurarea accesului la acestea numai a persoanelor autorizate și/sau a autorităților abilitate cu funcții de control, precum și dezvoltarea capacităților tehnice pentru a permite efectuarea tuturor procedurilor de achiziții publice prevăzute de cadrul regulamentar.</p> <p>MF 2.4.2. De comun cu MAEIE, elaborarea și executarea unui plan de măsuri privind instruirea și perfecționarea continuă a membrilor grupurilor de lucru pentru achiziții publice și/sau a personalului implicat, în vederea îmbunătățirii procesului de achiziții publice.</p> <p>AAP 2.4.2. De comun cu MAEIE, elaborarea și executarea unui plan de măsuri privind instruirea și perfecționarea continuă a membrilor grupurilor de lucru pentru achiziții publice și/sau a personalului implicat,.</p> <p>MAEIE 2.5. Pentru luare de atitudine și asigurarea implementării recomandărilor expuse în Raportul de audit.</p>	<p>13.08.2022/-</p> <p>13.08.2022/ 09.08.2022</p> <p>13.08.2022/</p> <p>13.08.2022/</p>	<p>(scris. MF nr.05-10/73/1086 din 09.08.2022).</p> <p>MF de comun cu IP CTIF este în proces de dezvoltare a funcționalităților cu privire la confidențialitatea datelor cu caracter personal, secrete comerciale care să poată fi accesate doar de entitățile contractante (scris. MF nr.05-10/73/1086 din 09.08.2022).</p> <p>—</p> <p>În martie 2022, MF a desfășurat seminarul de instruire, online, cu tematica: Achiziții publice, cadrul legal "</p> <p>—</p> <p>—</p> <p>—</p>	<p>—</p> <p>—</p> <p>—</p>
--	--	---	--	----------------------------

	<p>MAEIE 1. Elaborarea și realizarea unui plan de măsuri pentru omiterea iregularităților și neajunsurilor constatate în prezentul Raport.</p> <p>MAEIE 2. Evaluarea, prin prisma SNCI, procesul de achiziții publice, în scopul identificării și gestionării deficiențelor și riscurilor aferente acestuia.</p> <p>MAEIE 3. Dezvoltarea cadrului regulator intern aferent funcționării grupului de lucru pentru achiziții publice, prin elaborarea unui Regulament intern, inclusiv cu repartizarea sarcinilor/responsabilităților fiecărui membru al grupului de lucru.</p> <p>MAEIE 4. Asigurarea respectării prevederilor legale privind organizarea procedurilor de achiziții prin excluderea divizării achizițiilor publice</p> <p>MAEIE 5. Asigurarea raportării conforme a tuturor achizițiilor sub aspectul cerințelor legale</p> <p>MAEIE 6. Asigurarea descrierii proceselor operaționale și procedurilor de control intern, care să garanteze conformitatea întregului proces a achizițiilor publice, la toate etapele de executare a contractelor .</p> <p>MAEIE 7. De comun cu inst. serviciului diplomatic: elaborarea și punerea în aplicare a unui Regulament-cadru intern privind achizițiile publice pentru MDOC.</p>	<p>13.08.2022/</p> <p>13.08.2022/</p> <p>13.08.2022/</p> <p>13.08.2022/</p> <p>13.08.2022/</p> <p>13.08.2022/</p> <p>13.08.2022/</p>	<p>–</p> <p>–</p> <p>–</p> <p>–</p> <p>–</p> <p>–</p> <p>–</p>	<p>–</p> <p>–</p> <p>–</p> <p>–</p> <p>–</p> <p>–</p> <p>–</p>
--	---	--	--	--

I. Datele de pe pagina web a CCRM, rubrica *Audit/Rapoarte de audit, în profilul hotărârii enunțate* (situația la 30.08.22)

Potrivit datelor inserate pe pagina web a CCRM https://ccrm.md/ro/decision_details/1118/hotararea-nr38-din-19-iulie-2021-cu-privire-la-raportul , MF a prezentat Curții la 09.08.22 informațiile despre implementarea recomandărilor 2.4.1 – 2.4.2, eventual și în privința AAP, entitate din subordinea sa. MAEIE n-a prezentat careva date despre implementarea recomandărilor Curții în termenele stabilite (până la 13.08.2022).

II. Informații despre nivelul de implementare a recomandărilor, oferite de CCRM la solicitarea TI-Moldova (situația la 23.08.22)

Termenul pentru implementarea recomandărilor a expirat recent (13.08.22), informațiile privind măsurile întreprinse de MAEIE lipsesc, evaluarea implementării recomandărilor n-a fost inițiată.

II. Informații oferite de entitățile auditate la solicitarea TI-Moldova

Potrivit scrisorii MF nr. 05-17/187 din 29.08.22 prezentate TI-Moldova, ministerul a expediat la adresa CCRM și Cancelariei de Stat scrisoarea nr. 05-10/73/1086 din 09.08.22 în care a specificat măsurile întreprinse în vederea implementării HCC 38/2021, la situația din august 2022:

- rec. 2.4.1: În noiembrie 2019 a fost inițiat proiectul „Asistență tehnică pentru dezvoltarea unui sistem de achiziții electronice în Republica Moldova de către Delegația UE”, care constă în trecerea de la SIA multi-platformă la Sistemul centralizat cu o singură platformă, urmând a fi modificat Conceptul tehnic a SIA RSAP, acțiune ce se realizează de comun cu Delegația UE. În mai 2022, a avut loc ședința GL pentru validarea Conceptului tehnic al SIA “Registrul de stat al achizițiilor publice”, Delegația UE a transmis spre aprobare MF versiunea finală a Conceptului tehnic și documentele justificative, iar MF a confirmat lipsa obiecțiilor și acordul asupra textului Conceptului. Până în luna octombrie 2022, dezvoltatorul angajat de Delegația UE urmează să livreze sistemul în corespundere cu Conceptul tehnic al SIA „RSAP”.
- rec. 2.4.2: În martie 2022, MF a desfășurat seminarul de instruire, online, cu tematica: ”Achiziții publice, cadrul legal și desjașurarea acestora”.

TI-Moldova a solicitat de la MAEIE la 09.08.2022 informații privind implementarea recomandărilor HCC citate. Până la 01.09.2022 răspunsul de la MAEIE n-a parvenit.

IV. Prezența informațiilor despre rezultatele auditului și măsurile întreprinse pentru implementarea recomandărilor HCC pe paginile web ale entităților auditate

Pe pagina web a MAEIE (verificare la 30.08.22), suplimentar la informațiile despre specificul activității ministerului, sunt postate o serie de informații referitoare la bugetul entității și achizițiile publice pentru ultimii ani. De reținut că bugetul pentru a. 2022 lipsește, planul de achiziții pentru 2022 nu poate fi vizualizat (din cauza erorii tehnice), cele mai recente anunturi de intenție sunt pentru anul 2021. Unele rapoarte de monitorizare a contractelor de achiziții, la fel nu pot fi vizualizate (raportul privind contractele de achiziții publice atribuite de MAEIE pentru alegerile parlamentare anticipate din 2021, raportul cu privire la monitorizarea contractelor de achiziții pentru trim. I- IV 2021, darea de seamă privind contractele de valoare mică pentru a. 2021. Careva informații despre rezultatele auditurilor CCRM efectuate la MAEIE și măsurile întreprinse în vederea implementării recomandărilor Curții nu sunt plasate pe pagina web a ministerului.

Pe pagina web a MF (verificare la 30.08.22), pe lângă informațiile referitoare la activitățile de bază ale ministerului, sunt plasate date despre bugetul planificat al instituției (2017-2022) și cel executat (2017-2021), achizițiile publice (planurile de achiziții pentru 2017-2022), rapoartele privind monitorizarea contractelor de achiziții 2017- 2021). De asemenea, la rubrica anticorupție sunt inserate date despre implementarea planurilor de acțiuni ale SNIA pentru aa. 2016 – 2020, precum și rapoartele despre realizarea planurilor sectoriale anticorupție pe achizițiile publice pentru aa. 2018 -2020. La subrubrica Despre minister/Controalele efectuate în cadrul MF¹¹² este inserată, în profilul anilor (2018-2021) o listă a rapoartelor de audit ale CCRM, cu redirectionarea la pagina web a CCRM (rubrica Audit/Rapoarte de audit) unde poate fi vizualizată o parte din informațiile prezentate de minister în confirmarea implementării recomandărilor Curții. Totuși, la unele HCC, termenul de executare al cărora a expirat, ministerul n-a prezentat CCRM date despre implementarea anumitor recomandări sau aceste informații n-au fost plasate pe pagina web a CCRM (spre ex., la HCC 31/2021, HCC 30/2021). De asemenea, sunt lipsă informațiile despre executarea recomandărilor la unele HCC privitoare la conformitatea achizițiilor publice în care ministerul este vizat ca entitate implementatoare (spre ex., HCC 38/2021, HCC 73/2020, HCC 17/2021).

¹¹² <https://mf.gov.md/ro/content/informa%C5%A3ii-privind-controalele-efectuate-%C3%AEn-cadrul-mf>

Informații despre implementarea HCC nr. 54 din 28.09.21 privind Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în anul 2020

Entități auditate/implementatoare: MF, MC, MEC și entitățile din subordine auditate

Recomandări: 36¹¹³ Termen de implementare: 6 luni de la intrarea în vigoare a HCC (15.04.22)

Constatări succinte	Recomandări succinte	Termen de implementare stabilit/Data raportării	Acțiuni întreprinse de entitățile auditate ¹¹⁴	Comentarii CCRM privind implementarea recomandărilor ¹¹⁵
<p>Autoritățile contractante și GL continuă să manifeste o atitudine nepotrivită față de funcționalitatea sistemului de achiziții publice, administrarea procesului de achiziții se efectuează contrar cerințelor normative, iar gestiunea fondurilor publice este defectuoasă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Procesul de elaborare, aprobare și executare a bugetului instituțiilor publice la autogestiune nu este reglementat explicit de niciun cadru normativ; - Entitățile din subordinea MECC n-au asigurat conform evaluarea necesităților, determinarea bugetului și întocmirea planului de achiziții. Din 87 de instituții bugetare care aveau planificate procurări, doar 25 au elaborat Planul de achiziții pentru 2020; - Entitățile din subordinea MECC continuă efectuarea achizițiilor neincluse în plan; - Doar 6 instituții bugetare, din 87, și 13 instituții la autogestiune, din 113, 	<p>Ministerul Finanțelor</p> <p>Rec. 2.4.4. Asigurarea revizuirii și elaborării cadrului normativ, prin introducerea măsurilor de răspundere disciplinară, civilă, contravențională și penală.</p>	15.04.22/14.01.22	MF a propus includerea în proiectul legii elaborat de MJ ¹¹⁶ a noi componente de contravenție privind încălcarea normelor la etapa de inițiere și desfășurare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții. S-a propus și înlăturarea vidului legislativ de la art.402 din Codul Contravențional, ce nu prevede competența de constatare a contravențiilor și aplicare a sancțiunilor contravenționale de către AAP. Propunerile au fost incluse în Proiect.	Implementată parțial
	<p>2.4.5. Acceptarea obiectivelor de cheltuieli capitale spre finanțare din bugetul de stat, cu condiția corelării acestora cu documentele de planificare strategică, în corespundere cu reglementările</p>	15.04.22/14.01.22	La etapa elaborării proiectului legii bugetului de stat pentru 2022, MC a înaintat propuneri pentru	Implementată parțial

¹¹³ În contextul recomandărilor s-a respectat consecutivitatea reflectării datelor de pe pagina web a CCRM la hotărârea în cauză https://ccrm.md/ro/decision_details/1132/hotararea-nr-54-din-28-septembrie-2021-privind-raportul-auditului

¹¹⁴ Potrivit informațiilor prezentate de entitatea auditată/implementatoare la CCRM (informațiile verificate pe pagina web a Curții la 30.08.2022).

¹¹⁵ Potrivit informațiilor oferite de CCRM la solicitarea TI-Moldova (la data de 23.08.2022).

¹¹⁶ Proiectul consolidat de lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/200, elaborat de Ministerul Justiției.

<p>au publicat planul de achiziții pe pagina web a entității;</p> <ul style="list-style-type: none"> - N-a fost asigurată îndeplinirea conformă a atribuțiilor GL, nefiind stabilite expres atribuțiile fiecărui membru, n-a fost întocmit conform dosarul achiziției publice etc.. - Înregistrarea, evidența și supravegherea achizițiilor de valoare mică nu se efectuează conform, doar 38 de instituții bugetare și 48 de ins. la autogestione au prezentat la AAP darea de seamă privind contractele de APVM; - Procedura de achiziționare a manualelor continuă să combine nejustificat procurarea „dreptului de autor asupra manualelor” cu procurarea „serviciilor de tipărire” - MECC și entitățile din subordine n-au respectat cerințele de monitorizare și de asigurare a executării și gestionării contractelor de achiziții în termenele și condițiile prevăzute de acestea. Au fost acordate avansuri pentru achiziționarea mărfurilor, serviciilor și lucrări în valoare. - MECC n-a asigurat implementarea recomandărilor HCC 73/2020 din lipsa unui sistem de monitorizare a activităților în cadrul subdiviziunilor MECC și al entităților subordonate. 	<p>stabilite, precum și însoțite de fundamentările corespunzătoare.</p> <p>2.4.6. Aprobarea unor reglementări exhaustive, în scopul asigurării unui sistem și unui proces decizional eficiente și transparente ale AVM, cu obligativitatea desfășurării acestora prin SIA Mtender.</p> <p>2.4.7. Introducerea unor reglementări prin care inițierea achiziției să fie justificată de autoritatea contractantă/grupul de lucru, în documentația de achiziție, în funcție de includerea acesteia în planul de achiziții publice, precum și în anunțul de intenție și/sau al situației excepționale;</p> <p>Agencia pentru Supraveghere Tehnică 2.5.Verificarea conformității documentației, volumelor și calității lucrărilor efectuate la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”</p>	<p>15.04.22/14.01.22</p> <p>15.04.22/14.01.22</p> <p>15.04.22/25.11.21 Completare 20.05.22</p>	<p>demararea a 5 proiecte noi de investiții capitale. MF n-susținut demararea lor. în Legea bugetului de stat pentru 2022, ministerelor le-au fost preconizate mijloace doar pentru continuarea proiectelor în curs de execuție.</p> <p>MF a elaborat proiectul de HG pentru aprobarea Regulamentului APVM, prin care se instituie obligația de desfășurare a achizițiilor prin SIA RSAP. Proiectul va fi remis spre aprobare.</p> <p>Cadrul normativ a fost dezvoltat, fiind aprobate Documentații standard noi: DS pentru realizarea AP de lucrări (ord. MF nr.69/2021) și DS pentru realizarea AP de bunuri și servicii (ord. MF 90/2021). Cât privește APVM, în Regulamentul aprobat prin HG.665/2016 cât și în proiectul noului Regulament este prevăzut că achizițiile se realizează în baza planurilor anuale sau din motive de urgență, iar motivele vor fi stabilite de GL printr-un proces-verbal.</p> <p>Agencia a inițiat controlul volumelor și costurilor lucrărilor de construcție executate la obiectivele menționate. Din cauza</p>	<p>Implementată parțial</p> <p>N-a fost implementată</p> <p>N-a fost implementată</p>
---	--	--	--	---

	<p>din mun. Chișinău, Universitatea de Stat din Comrat, Școala de tip internat pentru copii orfani și copii rămași fără îngrijirea părinților din or. Ceadâr-Lunga, precum și la Teatrul Republican Muzical-Dramatic „B.P. Hașdeu” din or. Cahul.</p> <p>Ministerul Culturii (MC) 2.6. Pentru informare și examinarea în ședințele Colegiului MC a rezultatelor auditului, cu audierea șefilor subdiviziunilor și instituțiilor din subordine referitor la faptele descrise în raport, remedierea deficiențelor și implementarea recomandărilor.</p> <p>Ministerul Educației și Cercetării (MEC) 2.6. Pentru informare și examinarea în ședințele Colegiului MECC a rezultatelor auditului, cu audierea șefilor subdiviziunilor și instituțiilor din subordine referitor la faptele descrise în raport, remedierea deficiențelor și implementarea recomandărilor./</p> <p>Ministerul Finanțelor 2.4.1. Reglementarea expresă în cadrul normativ a principiilor de elaborare, aprobare, rectificare, executare și raportare a bugetului instituțiilor la autogestiune.</p>	<p>15.04.22/–</p> <p>15.04.22/–</p> <p>15.04.22/14.01.22</p>	<p>volumului mare de lucru și numărului insuficient de angajați controlul de specialitate va fi executat în termen rezonabil. În urma controalelor efectuate Agenția a constatat unele neconformități și exagerări ale volumelor. Au fost emise decizii de aplicare a sancțiunilor economice față de antreprenori, care au înlăturat neconformitățile și au transferat sumele exagerate la buget</p> <p>–</p> <p>–</p> <p>Prin Decizia 4/14.01.22 a Prim-Ministr. RM, a fost creat Grupul de lucru, responsabil de modificarea cadrului normativ. Potrivit deciziei, GL va prezenta în 3 luni,</p>	<p>N-a fost implementată</p> <p>N-a fost implementată</p> <p>N-a fost implementată</p>
--	--	--	--	--

	<p>MEC</p> <p>1. Elaborarea și implementarea unui sistem eficient de monitorizare a activității inst. din subordine, inclusiv privind respectarea cadrului normativ în domeniul achizițiilor publice, reflectarea uniformă a unor tranzacții în situațiile financiare, prezentarea declarațiilor VEN</p>	15.04.22/04.05.22	<p>propuneri de modificare ale legislației pnt reglementarea unificată a modalității de constituire, funcționare și încetare a activ. instituțiilor publice. Implementarea recomandării va fi efectuată după adoptarea cadr. normativ general privind reglementarea activității acestora.</p> <p>Remise circulare către instituțiile din subordine; Specificarea în Ordinele MEC referitor la respectarea cadrului normativ în domeniul achizițiilor publice.</p>	N-a fost implementată
	<p>MC</p> <p>1. Elaborarea și implementarea unui sistem eficient de monitorizare a activității inst. din subordine, inclusiv privind respectarea cadrului normativ în domeniul achizițiilor publice, reflectarea uniformă a unor tranzacții în situațiile financiare, prezentarea declarațiilor VEN</p>	15.04.22/-	-	N-a fost implementată
	<p>MC</p> <p>2. Asigurarea realizării planului de măsuri pentru lichidarea încălcărilor și neajunsurilor constatate.</p>	15.04.22/-	-	N-a fost implementată
	<p>MEC</p> <p>2. Asigurarea realizării planului de măsuri pentru lichidarea încălcărilor și neajunsurilor constatate.</p>	15.04.22/-	-	N-a fost implementată
	<p>MC</p> <p>3. Implementarea proceselor operaționale și procedurilor eficiente de control intern, care să asigure conformitatea procesului de achiziții la toate etapele de executare a lucrărilor capitale</p>	15.04.22/-	-	N-a fost implementată

	<p>MEC 3. Implementarea proceselor operaționale și procedurilor eficiente de control intern, care să asigure conformitatea procesului de achiziții la toate etapele de executare a lucrărilor capitale</p>	15.04.22/04.05.22	Au fost elaborat și implementat procesele operaționale și proceduri eficiente de control intern (în curs de executare).	N-a fost implementată
	<p>MC 4. Evaluarea riscurilor de fraudă în sistemul de achiziții, cu introducerea unor criterii de detectare și prevenire, în vederea administrării finanțelor publice conform principiilor bunei guvernări.</p>	15.04.22/-	–	N-a fost implementată
	<p>MEC 4. Evaluarea riscurilor de fraudă în sistemul de achiziții, cu introducerea unor criterii de detectare și prevenire, în vederea administrării finanțelor publice conform principiilor bunei guvernări</p>	15.04.22/04.05.22	A fost elaborat registrul riscurilor de fraudă în sist. de achiziții, cu introducerea criteriilor de detectare și prevenire a acestora.	N-a fost implementată
	<p>MC 5. Planificarea achizițiilor publice și documentarea conformă a necesităților privind calitatea și cantitatea bunurilor, lucrărilor și serviciilor (incl. de formare continuă, investiții capitale, alimente și servicii de alimentare).</p>	15.04.22/-	–	N-a fost implementată
	<p>MEC 5. Planificarea achizițiilor publice și documentarea conformă a necesităților privind calitatea și cantitatea bunurilor, lucrărilor și serviciilor (incl. de formare continuă, investiții capitale, alimente și servicii de alimentare).</p>	15.04.22/04.05.22	În 2021 MEC nu a achiziționat servicii de formare continuă. În 2022 n-a fost organizată nici o procedură deschisă de achiziție de lucrări/n-au fost atribuite contracte sau luate decizii. Pe viitor Ministerul va tine cont de recomandarea CCRM.	N-a fost implementată
	MEC			

	6. Asigurarea corelării și ajustării planului de achiziții la bugetul aprobat/precizat.	Data imp.19.05.22/ rasp.04.05.22	Planul de achiziții pentru anul 2021 a fost ajustat la data de 28.09.2021.	N-a fost implementată
	MC 6. Asigurarea corelării și ajustării planului de achiziții la bugetul aprobat/precizat.	15.04.22/	–	N-a fost implementată
	MC 7.Desemnarea conformă a GL pentru achiziții și stabilirea atribuțiilor concrete fiecărui membru în parte (inclusiv pentru AVM), cu evaluarea proceselor de organizare și desfășurare a activității GL și de desemnare a câștigătorilor.	15.04.22/	–	N-a fost implementată
	MEC 7.Desemnarea conformă a GL pentru achiziții și stabilirea atribuțiilor concrete fiecărui membru în parte (inclusiv pentru AVM și monitorizarea respectării clauzelor contractuale), cu evaluarea proceselor de organizare și desfășurare a activității GL și de desemnare a câștigătorilor.	15.04.22/04.05.22	Prin Ord. MEC nr. 1726 din 30.12.2021 a fost aprobat Regulamentul privind procedura APVM. Au fost aprobate Ordinul nr. 679 din 04.06.2021 și nr. 1159 din 18.08.2021 privind constituirea GL responsabil de AVM.	N-a fost implementată
	MC 8. Revizuirea cadrului normativ intern aferent achiziției de manuale în scopul divizării ei în 2 proceduri distincte (achiziția dreptului de autor asupra manualelor și achiziția serviciilor de tipărire a manualelor).	15.04.22/ –	–	N-a fost implementată
	MEC 8. Revizuirea cadrului normativ intern aferent achiziției de manuale în scopul divizării ei în 2 proceduri distincte (achiziția dreptului de autor asupra manualelor și achiziția serviciilor de tipărire a manualelor).	Data impl. 19.05.22/rasp. 04.05.22	A fost elaborat proiectul Regulamentului cu privire la selectarea și achiziția manualelor școlare, și transmis MJ pentru examinare și avizare.	N-a fost implementată
	MC 9. Asigurarea transparenței procesului decizional			

	<p>al AVM prin aprobarea unor reglementări exhaustive, unice pentru toate instituțiile din subordine și la autogestiune, privind obligativitatea desfășurării AVM prin SIA M-Tender, inclusiv cu oferirea unui termen mai mare de desfășurare a achizițiilor incluse în planul de achiziții anual.</p>	15.04.22/–	–	N-a fost implementată
	<p>MEC 9. Asigurarea transparenței procesului decizional al AVM prin aprobarea unor reglementări exhaustive, unice pentru toate instituțiile din subordine și la autogestiune, privind obligativitatea desfășurării AVM prin SIA M-Tender, inclusiv cu oferirea unui termen mai mare de desfășurare a achizițiilor incluse în planul de achiziții anual.</p>	Data impl. 19.05.22/rasp. 04.05.22	Circulare remise către instituțiile din subordine cu nr. 08/2-09/5635 din 16.11.2021 și nr. 08/2-09/211 din 20.01.2022.	N-a fost implementată
	<p>MC 10. Elaborarea unor reglementări interne prin care inițierea unei achiziții să fie justificată în documentația de achiziție de către autoritatea contractantă/GL, în funcție de includerea acesteia în planul de achiziții publice/anunțuri de intenție.</p>	15.04.22/–	–	N-a fost implementată
	<p>MEC 10. Elaborarea unor reglementări interne prin care inițierea unei achiziții să fie justificată în documentația de achiziție de către autoritatea contractantă/GL, în funcție de includerea acesteia în planul de achiziții publice/anunțuri de intenție.</p>	15.04.22/ 04.05.22	Prin Ordinul MEC 1726 din 30.12.2021 a fost aprobat Regulamentul privind procedura APVM.	N-a fost implementată
	<p>MC 11. Asigurarea elaborării corecte a documentelor de licitație, cu includerea tuturor lucrărilor necesare pentru evitarea efectuării unor achiziții adăugătoare (lucrări, servicii proiect./autor etc.)</p>	15.04.22/–	–	N-a fost implementată
	<p>MEC</p>			

	<p>11. Asigurarea elaborării corecte a documentelor de licitație, cu includerea tuturor lucrărilor necesare pentru evitarea efectuării unor achiziții adăugătoare (lucrări, servicii proiect./autor etc.)</p> <p>MC 12. Instituirea procedurilor de control prin care să se excludă divizarea achizițiilor publice, iar cazurile admise să fie susținute cu justificări documentate, care ar asigura faptul că divizarea acestora nu va afecta transparența și concurența.</p> <p>MEC 12. Instituirea procedurilor de control prin care să se excludă divizarea achizițiilor publice, iar cazurile admise să fie susținute cu justificări documentate, care ar asigura faptul că divizarea acestora nu va afecta transparența și concurența.</p> <p>MC 13. Asigurarea monitorizării și controlului asupra executării contractelor de achiziții publice, cu desemnarea persoanelor responsabile, precum și asupra calculării penalităților în cazul depășirii termenului de livrare de către operatorii economici.</p> <p>MEC 13. Asigurarea monitorizării și controlului asupra executării contractelor de achiziții publice, cu desemnarea persoanelor responsabile, precum și asupra calculării penalităților în cazul depășirii termenului de livrare de către operatorii economici.</p> <p>MF 2.4.2. Asigurarea completării Regulamentului aprobat prin HG nr.339 din 26.05.2017 cu codul CPV pentru procurarea drepturilor de autor.</p>	<p>Data impl. 19.05.22/rasp. 04.05.22</p> <p>15.04.22/–</p> <p>19.05.22/15.04.22</p> <p>15.04.22/–</p> <p>15.04.22/04.05.22</p> <p>Data impl. 18.04.22/rasp. 14.01.22, completare</p>	<p>În 2021 MEC n-a organizat nici o procedură deschisă de achiziție de lucrări/n-a atribuit contracte lucrări/n-a luat decizii.</p> <p>–</p> <p>Pe viitor MEC va tine cont de recomandarea CC.</p> <p>–</p> <p>Contractele unde au fost încălcate termenele de executare au fost monitorizate de către Secția juridică, fiind întreprinse măsurile care se cer conform legislației în vigoare.</p> <p>Regulamentul privind Vocabularul comun al AP, aprobat prin HG 339/2017 a fost elaborat în baza Regulamentului UE</p>	<p>N-a fost implementată</p> <p>N-a fost implementată</p> <p>N-a fost implementată</p> <p>N-a fost implementată</p> <p>N-a fost implementată</p> <p>N-a fost implementată</p>
--	--	---	--	---

	<p>MF 2.4.3. Includerea în Anexa nr.8 la Legea bugetară anuală a Organizației Concertistice „Moldova-Concert”; Teatrului Epic de Etnografie și Folclor „Ion Creangă”; Î.S. „Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale”; Institutului de Formare Continuă.</p>	<p>18.04.22</p> <p>Răsp. MF 14.01.22</p>	<p>2195/2002, ceea ce corespunde angajamentelor RM asumate prin Acordul de Asociere RM-UE. Vocabularul UE nu prevede un cod CPV pentru procurarea drepturilor de autor, așadar aceste prevederi nu pot fi încadrate în Regulament. Totodată, conform Legii 131/2015, contractul de achiziții este un contract cu titlu oneros, încheiat în scris între unul sau mai mulți OE și una sau mai multe AC, care are ca obiect achiziția de bunuri, executarea de lucrări sau prestarea de servicii. Reieșind din prevederile cadrului normativ național, drepturile de autor nu pot face obiectul unic al unui contract de achiziție publică.</p> <p>Propunerile au fost incluse în Anexa nr.8 a Legii bugetului de stat pentru 2022 nr.205/2021. Totodată, Instituția Publică „Inst. de Formare Continuă” nu a fost inclusă în Anexa nr.8 din motivul că aceasta nu beneficiază de mijloace din bugetul de stat.</p>	<p>Implementat parțial</p>
--	---	--	--	----------------------------

I.Datele de pe pagina web a CCRM, rubrica *Audit/Rapoarte de audit, în profilul hotărârii enunțate* (situația la 30.08.22)

https://ccrm.md/ro/decision_details/1132/hotararea-nr-54-din-28-septembrie-2021-privind-raportul-auditului

Potrivit datelor de pe pagina web a CCRM, MF a oferit informații referitor la implementarea tuturor recomandărilor Curții în termenele stabilite, MEC a omis prezentarea informațiilor vis-a-vis de două recomandări, iar MC n-a prezentat Curții nicio informație.

II.Informații despre nivelul de implementare a recomandărilor, oferite de CCRM la solicitarea TI-Moldova (situația la 23.08.22)

Conform datelor oferite de CCRM la solicitarea TI-Moldova, din cele 36 recomandări niciuna n-a fost apreciată drept implementată, 4 au fost considerate implementate parțial și 32 – neimplementate (inclusiv câte 14 recomandări neimplementate de MEC și MC, 3 – MF și 1- de AST). Astfel, 89% din recomandări au fost considerate neimplementate și 11% - implementate parțial.

III. Informații oferite de entitățile auditate la solicitarea TI-Moldova

În baza informațiilor solicitate de TI-Moldova, MEC prin scrisoarea nr. 08-09/3696 din 23.08.22 a prezentat date despre implementarea a șase recomandări din HCC 54/2021 (rec. 1,3,4,7,9,10), copiile de pe documentele justificative (ordine, regulamente, circulare) sau link-urile unde aceste documente ar putea fi vizualizate n-au fost oferite.

Potrivit ministerului una din recomandări este în curs de implementare, celelalte – implementate. De reținut că datele oferite de CCRM (situația la data de 23.08.22) atestă că toate recomandările sus-menționate au fost apreciate de Curte drept neimplementate.

MC n-a oferit careva informații la solicitarea TI-Moldova.

IV: Prezența informațiilor despre rezultatele auditului și măsurile întreprinse în vederea implementării recomandărilor Curții pe paginile web ale entităților auditate

Pe paginile web ale MEC și MC (verificate la 30.08.22) nu sunt plasate informații despre rezultatele auditurilor și controalelor efectuate în cadrul ministerelor, precum și informațiile despre măsurile întreprinse în vederea implementării HCC.